

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR 0,77 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

KOROŠKA IN MI

Na nedavnem deželni kongresu Slovenske skupnosti je eden od vidnih predstavnikov stranke (sedaj deželni predsednik) pravilno ugotovil, da so se naše vezi s Koroško v zadnjih letih precej zrahljale. Dejstvo je, da na samem kongresu ni bilo predstavnikov NSKS (Narodnega sveta koroških Slovencev), ki se je vedno udeleževal tovrstnih srečanj, je pa vsekakor poslal svoj pozdrav. Ne bomo se tu spuščali v tehnične ali druge razloge, zaradi katerih koroški Slovenci niso bili prisotni. Dejstva so dejstva. Kaj lahko o vsem tem napišemo?

Že od prvih povojnih let so nastali plodni odnosi med koroškimi in primorskimi Slovenci. In to še zlasti na kulturnim in prosvetnim področju. Kasneje pa so se začeli tudi politični odnosi med zadevnimi organizacijami na Koroškem in pri nas. Dobro se spominjam, ko smo v sedemdesetih kasneje osemdesetih letih kar mnogokrat šli kot delegacija, najprej SDZ v Gorici, potem pa deželna SSk na Koroško (in obratno). V Celovcu smo imeli vedno lep sprejem in veliko plodnih razgovorov s predstavniki narodnega sveta koroških Slovencev. Kasneje pa še z EL (Enotno listo), ki je predstavljala slovenske izvoljene, zlasti občinske predstavnike. Še živi v spominu zlasti lik znanih koroških voditeljev, kot so bili zlasti dr. Joško Tischler, dr. Valentin Inzko in dr. Pavle Zabltnik. Potem pa še mlajše generacije, od dr. Reginalda Vospornika, dolgoletnega predsednika FUENS-a (Mednarodne manjšinske zveze) pa še državnega poslanca Karla Smolleta, dr. Matveža Grlica in drugih, da omenjam tu le glavne predstavnike.

Odnosi med Slovenci v Italiji in Slovenci v Avstriji so bili tu vedno zelo konkretno na rešet. Vse pa je bilo vedno tudi tesno povezano s skupnimi odnosi do matične domovine, ki zlasti v tistih težkih letih niso bili vedno idealni. Kaj pa danes?

Morda ni lahka vedno ustrezna primerjava z leti nazaj, vendar vseeno ohranja neko določeno vrednost. Z zdaj leta imamo namreč primorski in koroški Slovenci, v Italiji in v Avstriji, že neko novo vez, ki nas povezuje – to je skupna prisotnost v Evropski uniji. Vse to nam daje neke nove naloge in razsežnosti. Obojestranska prisotnost v Evropi je namreč daljnosežna. Skupaj se bomo morali boriti za ustrezno mesto naših slovenskih manjšin v Italiji in Avstriji za doseg vseh svojih pravic. To še zlasti vse do vstopa Slovenije v Evropo.

Danes lahko vsekakor razmišljamo o vsem tem. Sedanja politična položaja tako v Italiji kot v Avstriji gotovo ni idealen za rešitev manjšinskih vprašanj. Na vsak način pa se moramo Slovenci vseeno soočiti s problemi in z obstoječimi oblastmi.

Slovenci v Italiji smo že ob prvih neposrednih volitvah za Evropski parlament sodelovali z ostalimi manjšinskimi strankami s skupno listo. To vse od leta 1979, leta prvih direktnih volitev. To delamo v eni ali drugi obliki še danes. Bili smo že skoraj pred izvolitvijo tudi slovenskega evropskega poslanca na manjšinski listi.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

NAJMLAJŠI PEVCI NA MALI CECILIJANKI

PRAZNIK NAŠIH OTROK

FOTO BUMBACA

Tudi letošnja Mala Cecilijanka je uspela, bi lahko potegnili črto in tako zapisali pod rezultat letošnje pevske revije naših najmlajših pevcev, ki je bila minulo soboto, na praznik Brezmadežne, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Seveda moramo dodati, da smo bili tudi letos priča lepemu in izjemno dobro obiskanemu prazniku petja najmlajših pevcev iz naše srede, saj se je v soboto v Kulturnem centru Bra-

tuž trlo otrok, ki so v spremstvu staršev, starih staršev in drugih sorodnikov ter seveda prijateljev zborovskega petja dodobra napolnili naš, slovenski kulturni hram, tako so ga napolnili, da je veliko ljudi moralo v veliki dvorani centra med prireditvijo stati, precej pa jih je poslušalo petje najmlajših tudi pred vrati. Vse to seveda govori o tem, kako je Mala Cecilijanka postala že ustaljena kulturna prireditev slovenske pesmi, ki je še to-

liko bolj plemenita, ker jo pojejo otroci in tudi vsi tisti mladi ljudje iz naše srede, na katerih slo- ni prihodnost našega zborovskega petja.

Zato je prav storil naš kolega Jurij Paljk, ki so ga organizatorji, Združenje cerkvenih pevskih zborov, naprosili, naj mlade pevce, njihove starše, dirigente zborov in ljubitelje petja pred začetkom koncerta nagovorijo, ko je podal misel, "da je za petje v zboru pomemben

prav vsak pevec, tisti, ki poje v prvi ali zadnji vrsti, tisti, ki poje solo ali pa samo spremlja solista". V nadaljevanju svojega kratkega posega je Paljk naglasil predvsem pomembno dejstvo, da "se otroci v pevskih zborih učijo živeti v naši družbi, kjer je zares prav vsak posemek pomemben," vse mlade pevke in pevce je tudi naprosil, naj "ne zamerijo preveč staršem in onotom, če jih bomo kdaj tudi silili k petju, ker je v življenju pač tako, da brez muke ni moke", predvsem pa se je vsem pevkam in pevcem ter njihovim dirigentom zahvalil za koncert, kajti prav na današnjih otroških in mladinskih zborih "sloni usoda prihodnjih pevskih zborov v naši sredi, zborov, ki ohranjajo zlahko izročilo slovenske pesmi pri nas."

Lepo je Malo Cecilijanko povezovala Silvana Vogrič. Za presenečenje je s svojo hitrostjo in prisrčnostjo poskrbel g. Marijan Markežič, urednik revije za najmlajše Pastirček in tudi sam izjemno priljubljen duhovnik med našimi najmlajšimi, kar je pokazal spontan aplavz po njegovi predstavitvi pesmarice Eno si zapojmo... ali pa vse.

STRAN 10

KAM PLOVE ITALIJANSKA LADJA?

DRAGO LEGIŠA

Tako se gotovo zlasti v zadnjih dneh marsikdo sprašuje, ko po časnikih, radiu in televiziji spremlja notranjepolitično dogajanje v Italiji. Vedelo se je sicer, da bo lanska prodorna zmaga Doma svoboščin na državnoborskih volitvah globoko zarezala v družbeno, gospodarsko in tudi politično stvarnost v državi, a verjetno nihče ni predvideval, da bo ta zmaga nevarno zamajala same temelje pravnega reda, ki ga je bila po drugi svetovni vojni določila republiška ustava. V tržaškem italijanskem dnevniku je bivši poslanec Corrado Belci pred kratkim napisal, kako so Italijani po fašizmu imeli priložnost natančno spoznati razliko med demokracijo in diktaturo, po

zadnjih državnoborskih volitvah pa smo v Italiji pričali "diktaturi parlamentarne večine". Sedanja večina je po njegovem prepričana, da ji je vse dovoljeno, pri čemer se sklicuje na voljo ljudstva, kakršna je prišla do izraza na svobodnih volitvah. Tako je nova večina brez prevelikih pomislekov povzročila hud spor s sodno oblastjo, ki jo hoče v bistvu podrediti svoji volji. Vse to je prišlo jasno do izraza ob odstopu podtajnika v notranjem ministertvu Taormine, ki pa ga je pravosodni minister Castelli v parlamentu vzel v obrambo, češ da se ni pravilno izrazil, ko je dejal, da bi morali nekatere sodnike aretirati, ker da niso upoštevali razsodbe ustavnega sodišča. V resnici pa je bil v sodni postopek vpleten videen predstavnik vladne večine,

medtem ko je razsodba ustavnega sodišča le govorila o pravilnem tolmačenju nekega zadnega. V razpravo je naposled posegel sam predsednik vlade Berlusconi in napovedal, da bo njegova večina v šestih mesecih preuredila celotni sodni sistem. To pa je imelo za posledico, da je v znak protesta odstopilo celotno vodstvo stanovske organizacije italijanskih sodnikov, kar se je v italijanski zgodovini zgodilo samo l. 1924, ko je pod streli fašističnih atentatorjev v Rimu padel socialistični poslanec Giacomo Matteotti.

Poteklo je le nekaj dni, ko je nastala nova senzacija. Italijanska vlada je z vetom preprečila, da bi Evropska zveza za učinkovitejši boj proti terorizmu uvedla tako imenovano "evropsko tiralico", pri čemer se nava-

ja 32 primerov kaznivih dejanj, med njimi so tudi pranje umazanega denarja, korupcija in razne oblike poverb. Ostalih 14 držav članic EZ pri svojem predlogu odločno vztraja, dokončni sklep pa bo sprejet že ta teden, ko bodo v belgijskem mestu Laeken zborovali ministrski predstavniki vseh 15 držav članic. Zdi se, da v sami italijanski večini ni soglasja o tem pomembnem vprašanju, vendar je z javnega zborovanja Severne lige v Milanu v nedeljo, 9. t.m., prišlo zelo jasno opozorilo. Stranka, ki ima več ministrov in državnih podtajnikov, je vladi kratkoma opovedala, da sprejme predlog vseh ostalih članic Evropske zveze. Slednjo je celo javno označila za "visliško deželo" (it. Forcolandia).

STRAN 2

SPOROČILO UREDNIŠTVA

Našim sotrudnikom oz. dopisnikom sporočamo, da bo božična številka našega lista izšla v četrtek, 20. decembra. Zato jih naprošamo, naj pošljejo svoje prispevke do petka, 14. t.m.

- 02 Alojz Tul
OB 60-LETNICI DRUGEGA TRŽAŠKEGA PROCESA
- 03 Danijel Devetak / intervju
MARKO TERČIČ
- 06 Ivan Žerjal
DSI: RAZGOVOR O KNJIGI SLS 1941-1945
- 07 Tomaž Simčič
GORIŠKI NADŠKOF SEDEJ OB 70-LETNICI SMRTI
- 12 Jurij Paljk
O DATELJNIH

Naročnikom in bralcem sporočamo, da bo prihodnje leto posamezna številka našega tednika stala 1.800 lir ali 0,93 €; letna naročnina za Italijo bo ostala nespremenjena, to je 80.000 lir ali 42 €; ostale naročnine bodo naslednje: za Slovenijo 90.000 lir ali 46 €; za inozemstvo 120.000 lir ali 62 €; naročnina po letalski pošti 160.000 lir ali 83 €.

Svoje naročnike in bralce prosimo za razumevanje. Prepričani smo, da bodo našemu tedniku potrdili zvestobo, čimprej poravnali naročnino in pridobili nove naročnike, tako da se bo krog naših bralcev še povečal.

UPRAVA NOVEGA GLASA

SVET OKROG NAS

OB 60-LETNICI DRUGEGA TRŽAŠKEGA PROCESA

ALOJZ TUL

Te dni poteka 60 let od drugega tržškega procesa proti primorskim Slovincem. 15. decembra 1941 se je namreč zaključila demonstrativna sodna obravnava pred Posebnim sodiščem za zaščito države proti šestdesetim slovenskim rojakom iz vse Primorske v okviru takratne Julijske krajine, ob koncu katere je bilo devet obtožencev obsojenih na smrt, 23 na 30 let, 24 obtožencev na kazni od 1 do 24 let ječe in štirje obtoženci so bili oproščeni. Štirim od devetih na smrt obsojenih obtožencev je bila nato smrtna kazen spremenjena v dosmrtno ječo (Čermelj, Ščuki, Kavsu in Sardoču), ostalih pet so ob jutranji zori 15. decembra ustrelili na Opčinah (Bobka, Ivančiča, Kosa, Tomažiča in Vdnala). To pa fašističnim organizatorjem procesa še ni bilo dovolj, zato so usmrčene slovenske fante s kamionom odpeljali v kraj Fontana di Villorba pri Trevisu, kjer so jih pokopali na tamkajšnjem pokopališču in s tem hoteli zabrisati vsako sled za njimi. Pokopališče so stražili še tri mesece. Po vojni pa je prišlo vse na dan. Po odkopu so njihova trupla v krstah prepeljali na Veliki trg v Trstu, kjer je bila 28. oktobra 1945 dopolne slovesna spominska svečanost. Žalni obred so opravili duhovni-

ki Matija Škabar, Virgil Šček, Božo Milanović, Ivan Bidovec in Lavisato. Po tej svečanosti je veličasten pogrebni sprevod krenil preko Korza proti trgu Stare Mitnice, od koder so jih odpeljali v domači kraj.

To so v grobih obrisih dogodki v zvezi s t.i. drugim tržškim procesom proti Slovincem, ki so se organizirano upirali fašističnemu režimu in njegovemu narodnemu zatiranju. Prvi takšen proces je bil prav tako pred Posebnim sodiščem v Trstu prve dni septembra 1930, na katerem so bili, kot znano, obsojeni štirje glavni obtoženci za atentat na fašistični dnevnik Il Popolo di Trieste, in sicer Ferdo Bidovec, Franjo Marušič, Zvonimir Miloš in Alojz Valenčič, ki so šli v zgodovino kot bazoviški junaki. Kljub temu dramatičnemu izidu upiranja fašističnemu režimu s strani primorskih Slovincem ni zamrlo, temveč se je po krajšem zatistju obnovilo in začelo vedno bolj preraščati v obširno razpredeno mrežo zaupnikov in aktivistov tajne protifašistične organizacije TIGR (Trst, Istra, Gorica in Reka), ki je imela za končni cilj priključitev Primorske in Istre k matični državi Jugoslaviji. Njena glavna najbolj znana voditeljica sta bila, med številnimi drugimi, Albert Rejec in Danilo Zeleni. Slednji je bil sodelavec na smrt obsojenih na drugem tržškem pro-

cesu in bi se lahko znašel z njimi na procesu, kakor se je znašel Lavo Čermelj, ki ga je italijanska policija aretirala v Ljubljani brž po njeni zasedbi aprila 1941. Zeleni je bila namenjena drugačna usoda: 13. maja 1941 je padel v spopadu s karabinjerji in italijanskimi vojaki na Mali gori pri Ribnici kot prva žrtev v boju z okupatorjem na slovenskem ozemlju.

Prve aretacije v zvezi z drugim tržškim procesom segajo nazaj v pomlad 1940, ko se je fašistična Italija pripravljala za vstop v vojno, kar se je zgodilo 10.6.1940. V tem času so se namreč začele množične aretacije v Trstu in vsem Primorju. Do začetka septembra je bilo izvršenih že 150 aretacij, ki so se nato neprekinjeno nadaljevale in zajele nad tristo ljudi. Po dolgih in mučnih zasliševanjih so jih 60 ovadili Posebnemu sodišču, da jim sodi za prevratniško delovanje proti državi.

Obtoženci so bili iz vseh slovenskih krajev tedanje Julijske krajine, od Bovškega in Tolminskega do Krasa in Ilirske Bistrice, a še največ iz Trsta. Pripadali so različnim idejnim smerem in poklicem, med temi so bili tudi številni intelektualci. Tako se je na procesu odražala podoba celotne Primorske in njene upornosti raznarodovalni fašistični politiki.

prejšnjem stoletju na lastni koži občutila "blagodati" diktature? Odgovor morda najdemo v uvodniku, ki ga je v ponedeljek, 10. t.m., objavil razširjeni in vplivni dnevnik Corriere della sera. Njegov avtor pravi, da predsednik vlade Berlusconi ni izpolnil obljube, da bo v prvih sto dnevih svoje vlade dokončno rešil vprašanje "konflikta interesov". Res je sicer, da je v napovedanem roku minister Frattini izoblikoval shemo zakonskega osnutka, ki naj bi uredil to vprašanje, vendar je predlagana rešitev najslabša od vseh, kar jih je bilo do zdaj zamišljenih. Berlusconi je, kot znano, zalozniški in medijski mogotec, koristi njegovih številnih podjetij pa gotovo niso vedno v skladu z javnimi koristmi, za katere morata skrbeti vlada in zlasti njen predsednik. V demokratičnih državah je to vprašanje natančno urejeno, zato Italija predstavlja v tem pogledu izjemo. Do kdaj? Proti

Berlusconi in nekaterim njegovim najožjim sodelavcem, ki so tudi parlamentarci, so že v teku sodne preiskave v Italiji in tujini. Zanimivo je, da se v tej zvezi govori o pranju umazanega denarja, o davčnih goljufijah, o korupciji, torej o kaznivih dejanjih, katerih osumljenci ne bi smeli biti predmet tiralice EZ! Kako si to razlagamo? Si sploh lahko predstavljamo, da bi komunistični (kot pravi Berlusconi) ali nacistični (kot pravi Bossi) javni tožilci in sodniki v državah EZ mogli zares izkoristiti svoje položaje v politične namene? Začasni predsednik evropskega parlamenta Verhofstadt je v torek bil v Rimu, kjer se je sestal tudi z Berlusconiem. Slednji je po srečanju povedal, da je bil dosežen sporazum o spornem vprašanju evropskega zapornega naloga. Govoril pa je tudi o nujnosti, da se spremenijo nekatera ustavna določila.

PRIZADEVANJA ZDA IN EZ

NOVI PRITISKI ZA MIR NA BLIŽNJEM VZHODU

Ameriška vlada si še dalje odločno prizadeva, da bi se na Bliznjem vzhodu prenehalo prelivanje krvi in se končno pošteno uredili odnosi med Izraelci in Palestinci.

Te dni je dopotoval na Bliznji vzhod ameriški general Zinni, ki je imel pogovore tako z izraelskim ministrskim predsednikom Sharonom kot s palestinskim voditeljem Arafatom. Pomembno novost gotovo predstavlja odločen nastop Evropske zveze. Zunanji ministri vseh 15 držav članic so izjavili, da sta palestinski organizaciji Hamas in Džihad teroristični združbi, predsednika Arafata pa so pozvali, naj takoj nastopi proti skrajnežem, in sicer tako, da poskrbi za uničenje teroristične mreže, za aretacijo in kaznovanje ljudi, ki sodelovali pri atentatih, in za javni poziv, naj se naredi konec oboroženemu boju proti Izraelcem.

Od Izraela pa zunanji ministri Evropske zveze zahtevajo, naj umakne svoje vojaške enote, naj preneha pobijati Palestince, ki jih ima na posebnem seznamu, naj naredi konec obleganju palestinskega ozemlja in naj preneha z gradnjo izraelskih kolonij. Poslanici sta bili v Bruslju izročeni izraelskemu zunanjemu ministru Peresu in palestinskemu pogajalcu Nabil Shatu.

Izraelski zunanji minister Peres je na začetku tega tedna bil na obisku v Rimu, kjer je imel pogovore z zunanjim ministrom Ruggierom, sestal pa se je tudi s predsednikom vlade. Zanimivo je, da proti že ustaljenemu običaju šef izraelske diplomacije tokrat ni obiskal Vatikana.

DL

VOJNA V AFGANISTANU

TIK PRED RAZPLETOM

BREDA SUSIČ

Krog okoli Osame bin Ladena se nezadržno oži. Po navedbah Hazrata Alija, enega izmed voditeljev protitalibanskih sil, je 90% možnosti, da se na majhnem območju goratega področja Tora Bora na vzhodu Afganistana, ki je še v rokah pešice arabskih bin Ladanovih privrženec, skriva tudi saudski šejk. Tudi za talibanski vodjo mulo Omarjem se je po padcu Kandaharja izgubila vsaka sled. Medtem pa je ameriški časnik Washington post objavil vest, da so ameriške sile prišle do videoposnetka, na katerem vodja teroristične organizacije Al-Qaida neposredno priznava odgovornost za atentate.

Talibani so v petek, 7. decembra, zjutraj definitivno zapustili še zadnje oporišče, mesto Kandahar, in ga prepustili krajevnim pašunskim voditeljem. Da bi preprečil krvave spopade, ki so pred nekaj tedni v podobni prehodni situaciji v mestu Mazar-i-Sharif povzročili več kot sto žrtev, je posegel sam bodoči afganistanski premier Hamid Karzai. Dosegel je dogovor, po katerem je nadzor nad mestom prevzel nekdanji guverner istoimenske pokrajine Gul Agha, mudžahidski poveljnik, mula Nakebulah pa bo lahko v zameno postavil svojega človeka na vrh mestne vojaške enote.

Američani so se s svojimi enotami približali mestu, v prestolnici Kabul pa se že pripravljajo na ponovno odprtje ameriškega veleposlaništva, ki je bilo zaprto od leta 1989.

Največ dela pa so ameriške vojaške sile imele na območju Tora Bora, kjer so bombniki B-52 več dni silovito obstreljevali položaje bin Ladanovih privrženec in pri tem uporabili tudi uničujoče bombe "dasy cutter". Obenem so napredovali tudi

vojaki Severnega zavezništva, ki so zavzeli pomembne strateške položaje na vznožju gora. Zasedli in pregledali so tudi številne jame in rove, kjer bi se lahko skrivali nasprotniki. Bin Laden in njegovi se v trenutku, ko pišemo, branijo s komaj 5 kvadratnih kilometrov širokega območja na vrhu gore, ki se imenuje Regan.

Krajevni prebivalci so pričali, da so saudskega šejka videli na tem območju. Drugi viri pa navajajo možnost, da je bin Laden že zbežal v Pakistan. Kje tiči resnica, bomo morda izvedeli že v naslednjih urah in dneh. Morda bo postalo tudi bolj jasno, če je Osama bin Laden res kriv za zločine, ki mu jih pripisujejo. Videokaseta, na kateri so menda dokazi o njegovi krivdi, je bila objavljena v sredo, 12. t.m. Vendar je že znano, da so posnetki sporni, saj niso jasni - predvsem zvok je precej slab.

Čeprav ameriško javnost morda bolj zanima usoda bin Ladena, je vprašanje človekoljubne pomoči sestradanemu afganistanskemu prebivalstvu in pa pomoči za obnovo države še bolj pereče. V Bonnu so minuli teden prišli do dogovora o sestavi nove prehodne vlade in pripravi na volitve, vendar so mnogi krajevni plemenski voditelji že izrazili nezadovoljstvo nad odločitvami konference. Poglavje, ki so ga odprli atentati 11. septembra, torej še zdaleč ni zaključeno.

S 1. STRANI KOROŠKA IN MI

To pa so potem preprečile objektivne zapreke. Danes sicer sedi v evropskem parlamentu slovenski poslanec, izvoljen na listi Levih demokratov, torej ne kot pristen izraz manjšinske stvarnosti.

Slovinci v Italiji in v Avstriji bomo morali zato tudi v bodoče bolj sodelovati na političnem področju, in to kot resničen izraz politične volje slovenske manjšine v obeh državah.

S 1. STRANI

KAM PLOVE

Kakšno je pravzaprav resnično ozadje vsega tega zares ne navadnega in gotovo edinstvenega ravnanja v državi, ki se ima za demokratično in ki je v

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,

INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

ZA STRPNO REŠEVANJE PROBLEMOM

Ena od posledic vojne, čeprav je oddaljena, vendar smo nanjo pristali, se utegne pokazati v spremenjenem odnosu do urejanja našega družbenega življenja. Dejstvo je, da pričena vojna praviloma vplivati vzvratno nazaj in da je treba biti zaradi tega toliko bolj budni in pa na preži. Kaj rado se namreč zgodi, da se želimo ljudje v okoliščinah, kakršne so sedanje, oprijemati ostrejših prijemov, ne da bi se tega sploh dobro zavedali. Nenadoma se nam zazdi sila primernejša od dolgotrajnega dogovarjanja z drugače mislečim. Čez noč dobimo občutek, da se na miren način ne da ničesar več doseči in da zaradi tovrstne marnosti ostajajo vprašanja večno odprta in nikdar rešena. In v kolikor pustimo takšnim razmišljanjem prosto pot, potem se lahko že nevarno približamo "plemeniti" logiki vojne, da se je namreč mogoče le z večjo ostrino iznebiti težav, ki se nočejo premakniti z mrtve točke.

Zato bi morali biti sila previdni, da ne bi pričeli številnih družbenih vprašanj razreševati po načelu in praksi ostrih potez. Biti bi morali na primer zelo pozorni na vladno napoved, da bo v šestih mesecih rešila vprašanje italijanskega sodstva. Biti bi morali zelo pozorni, da ne bi morebiti na silo utišali sindikatov, ki se borijo za ohranitev varnostnih mehanizmov pri odpušcanju delavcev. Mimogrede, v kolikor sindikati v svojem prizadevanju ne bodo deležni kar najširše družbene podpore, je možnost prekomernega pritiska na njihovo delovanje več

kot na dlani. Dalje bi morali biti zelo pozorni, da ne bi uveljavljali privatizacije zdravstva sunkovito in brez potrebnega dogovora. Da ne bi sprejeli takšnega zakona o priseljencih, ki bi sprožil družbene napetosti, da torej ne bi ogrozili multikulturalnosti, ki je eden od temeljev sedanje in prihodnje Evrope. V kolikor bi namreč spodkopali vrednote multikulturalnosti, bi se razmere v razvitem svetu zlovesče poslabšale.

Kar dolg je torej spisek vseh odprtih vprašanj, pri reševanju katerih bi utegnili podleči skušnjavi, da jih je mogoče in nujno razrešiti naenkrat, čez noč in enostransko.

In prav omenjena skušnjava je tista, ki se napaja z logiko vojne. To pa pomeni, da so ogrožene vse tiste vrednote, ki urejajo naše skupno življenje, in sicer ves čas, dokler bo sedanja vojna v svetu še trajala. In zato je prav, da se toliko bolj zavemo dobrobiti strpnosti in razumevanja, dobrobiti, ki nam ni dana enkrat za vselej, ampak jo moramo gojiti in čuvati. V tej točki bi se morali spomniti izkušnje iz preteklosti, ko smo doživeli nič koliko časov, v katerih sta bili strpnost in razumevanje povsem potisnjeni na rob ali celo izločeni iz življenja. Zgodovinska izkušnja torej dopoveduje, da so prav načela strpnosti in razumevanja v obdobjih globljih zaostritvev tako ali drugače v nevarnosti in da se je treba zato zanje na novo zavzeti s tisto odločnostjo, ki jo od človeka zahteva blagor sožitja oziroma srečnega sobivanja.

OB JUBILEJU MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA LOJZE BRATUŽ

DANIJEL DEVETAK

Zbor Bratuž bo proslavil svoj visoki jubilej s koncertom.

Koncert bo v četrtek, 13. decembra, ob 20.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Za ta večer smo pripravili spored, ki smo ga razdelili v štiri sklope. Peli bomo zlasti umetne pesmi, nato skladbe Brede Šček, goriške skladateljke, Kogoja in Merkuja. Hoteli smo dati prednost primorskim avtorjem, od Danila Fajglja prek Stanka Jericija do mladega Patrička Quaggiata. Ob tej priložnosti bomo tudi podelili posebno priznanje prof. Stanku Jericiju, dirigentu, ki je najdaljšo dobo - celih 30 let - vodil naš zbor. Priznanje za svoje udejstvovanje bodo prejeli tudi pevci. Podeljene bodo namreč bronaste, srebrne in zlate Gallusove značke. To bo torej naša akademija. V glavnem bomo peli, nekaj bom povedal kot predsednik, pomemben trenutek bo omenjena podelitev priznanj, na koncu pa se bomo radi ustavili z vsemi prijatelji pri družabnosti. Zato res toplo vabim vse prijatelje, nekdanje pevce in vse tiste, ki bi radi peli z nami, naj praznujejo z nami.

Izšla je tudi lepa in bogata priložnostna brošura.

Res je. Pripravila jo je prof. Verena Koršič Zorn, ki je nazorno opisala zgodbo našega zbora. Knjižica vsebuje poleg številnih informacij tudi bogato fotografsko gradivo iz našega arhiva. Poleg vsega je v njej še moj uvodni pozdrav; misel knjižici na pot sta prispevala predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete dr. Damjan Paulin in prof. Andrej Bratuž, sin pokojnega Lojze Bratuža in sploh več kot 40 let član zbora. Nekaj je tudi spominov štirih še živčih dirigentov zbora; to so Ivo Bolčina, Stanko Jericijo, Stojan Kuret in Bogdan Kralj. Prof. Verena Koršič je dodala tudi seznam vseh naših nastopov in gostovanj na tujem. Naj povem še to, da je platnico grafično opremil naš mladi pevec Paolo Posillipo, ki je tudi oblikoval logotip ob 50-letnici zbora; tako poteka celotno naše praznovanje v istem slogu. Ker je bil projekt za naš zbor finančno dokaj zahteven, sta nas pri tem podprla ZSKP in Združenje cerkvenih pevskih zborov, za kar smo jima res hvaležni.

Kakšno je po vašem trenutno zdravje zbora?

Zbor Lojze Bratuž je od vedno, kar se jaz spominim, nekako nihal, kar se tiče kakovosti. Jaz sem stopil v zbor na začetku leta 1977, to je v času, ko je bil sestav daleč naokrog znan kot res dober zbor. Januarja istega leta je bil med drugim na znanem gostovanju v Parizu, ki se ga vsi radi spominjajo in je za zbor veliko pomenilo. V letih '90 se je začelo daljše obdobje krize vse do trenutka, ko se je močno začutila potreba po pomladitvi članov. Leta 1998 je tako prevzel vodstvo dirigent Stojan Kuret, ki je s svojo strokovnostjo v nekaj mesecih ogromno naredil, kar se tiče kakovosti sestava. Postali smo zelo dober zbor, žal pa se niso dovolj razvile tiste medosebne vezi, ki bi iz sestava naredile tudi skupino prijateljev, v kateri se vedno lepo znajdeš. Ni bilo prave skupnosti. Člani so bili ljudje, ki jim je bilo všeč lepo peti; redno smo delali pod profesionalnim vodstvom. Po mojem pa je za tak sestav, kakršen je naš, skoraj pomembnejše od kvalitete dejstvo, da gre pri tem za skupino ljudi, ki so radi skupaj.

Mislím, da je zbor v tem trenutku prav dobra skupina. Sicer nismo tako številni kot kakšen drug sestav, je pa to po mojem prav lepa skupina, ki ima

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice se je v tem tednu spomnil svoje 50-letnice s slavnostnim koncertom. O sestavi, ki ga je leta 1951 ustanovil Mirko Filej in je skozi deselektja veliko pomenil v naši kulturni stvarnosti, smo se pogovorili s predsednikom zbora Markom Terčičem, očetom treh otrok in zavzetim dolgoletnim pevcem. Njega smo izbrali tudi zato, ker je med sedanjimi pevci eden izmed redkih, ki v vrstah zbora pojejo več kot dvajset let.

pred sabo dobre perspektive. Vse to je odvisno tudi od dirigenta, ki mora držati skupaj člane in jim vlivati navdušenja za skupne podvige. Mislím, da je Bogdan Kralj v tem trenutku pravi dirigent za nas. Z njim med nami vlada res prijetno vzdušje, veliko delamo, se tudi pošalimo in povesešmo. Idealno bi bilo, ko bi se nam pridružil še kdo. Čas bo prinesel svoje. Delamo počasne korake in počasi želimo rasti v prepričanju, da nam bo to res uspelo. V zadnjih mesecih smo že imeli nekaj nastopov. Premoščamo nekaj težav, sicer pa se nam zdi, da smo vsakokrat malo boljši. Smo dobra skupina.

V zboru nas je nekaj manj kot trideset. Če pomisliš, da sem jaz med petimi najstarejšimi, lahko razumeš, da sestavljajo zbor v glavnem prav mlade osebe. Najmlajši nima niti 18 let. Lepo je delati z mladimi, ker so dinamični, prožni, prilagodljivi, se hitro naučijo.

Zbor Lojze Bratuž je v preteklosti želel biti in je tudi bil nekak reprezentančni sestav, vodilni zbor iz Goriške. Bil je avantgarden in je sploh bil v zgled drugim sestavam. Tudi danes poje v njem kar nekaj pevcev, ki ne živijo v mestu...

Kar se spominim, je zbor na Goriškem še zlasti v "zlatih časih" prof. Jericija slovel prav zaradi svoje avantgardnosti; med prvimi se je lotil polifonije, Gallusa in zahtevnejših sodobnih skladb. To je bil prava oporna točka za zbor iz

iz goriške pokrajine znatno razvili in dosegli res zavidljive uspehe. Škoda, da ni več Gorica sedež tako dobrega zbora. Moja želja in načrt pa sta, da bi se zbor Bratuž počasi spet okrepil. Je sicer težko, a mi verjamemo v svoje zmogljivosti. Upamo, da se bo s praznovanjem 50-letnice prikazala na obzorju nova doba, da bo to prelomnica. Zbor Lojze Bratuž naj spet postane tista reprezentativna skupina, ki dostojno predstavlja goriške Slovence po vsem svetu. Pred leti je zbor pel v Švici, Franciji, Milanu, Karlovcu... Sedaj bi česa takega verjetno ne zmoželi. Upamo pa, da bomo ob 60-letnici sposobni še kakega takega podviga. Iz svoje izkušnje sem ugotovil, da mora skupina resno delati z istim dirigentom vsaj pet let, preden se vzajemno razumeta in delujeta kot organska celota.

Pri našem zboru imamo vedno odprta vrata. Za sprejem niso predvidene ne avdicije ne selekcije. Radi sprejmemo že izkušene pevce, pa tudi tiste, ki se morajo šele učiti in imajo veselje do glasbe. Slednji bodo seveda na prvih nastopih peli bolj potih, gotovo pa se bodo med nami dobro znašli. Res ne zapiramo vrat nikomur.

Lepo je, da pojejo v vaših vrstah mladi, ki so tudi glasbeno izobraženi.

Omenimo le vse bolj znanega Patrička Quaggiata, ki je v zadnjem letu zablesel kot avtor nekaj posebno posrečene-

sbenika, ki bo lahko v prihodnosti še marsikaj naredil za naš zbor.

Celih štiriindvajset let poješ v zboru Lojze Bratuž. Kako to, da si se sploh približal temu zboru in česa se najbolj spominjaš iz prvih časov v njem?

V števerjanskem zboru sem začel peti, ko sem bil star kakih 12 let. Herman Srebrnič je bil že takrat tista gonilna sila, ki je iskal mlade pevce in nas spodbujal. Večkrat na teden je zahajal k nam domov in me prepričal, da sem

zali smernice za preureditev sestava. Vedel sem, da ne bo lahko izpeljati te naloge. Zaradi izkušenj in vseh let, ki sem jih zboru posvetil, pa sem imel dokaj jasne ideje glede tega, kaj zbor Bratuž potrebuje. Moja želja je ta, da bi zbor spet prišel na nekdanjo raven. Do pred kratkim sem pel tudi v števerjanskem zboru, ki je krepak in je dosegel res lepe uspehe. In vendar sem bil na zbor Lojze Bratuž vedno navezan na poseben način. Če me kdo vpraša, kje sem pel, bom gotovo najprej rekel: "V zboru Bratuž!" To mi je ostalo.

Kako to? Saj člani, zlasti v zadnjih letih, prihajajo in odhajajo...

Saj vem. A nisem vezan nujno na člane zbora, ampak na sestav kot tak.

Pel si pod tremi dirigenti.

Kako misliš, da so Stanko Jericijo, Stojan Kuret in Bogdan Kralj označili zbor?

V prvih časih z Jericijem se mi je zdelo vse čudno; še zlasti, ko smo se lotili polifonskih ali sodobnejših skladb. Ko sem se malo navadil na disonance, je šlo bolje. Po mojem je bil prav Jericijo tisti, ki je dal zboru obraz, pečat; dal mu je značaj. To podoba ima pravzaprav še danes. Z Jericijem sem se naučil peti; pa ne samo jaz.

S Kuretom smo se v treh letih naučili ogromno; sposoben je posredovati res veliko znanja v zelo kratkem času, če le pozorno spremljaš njegova navodila. Šlo je za pravi študij s svinčnikom v roki. Veliko več bi se lahko naučili, če bi on še naprej vodil naš zbor. Izkušnja bi lahko bila res koristna tudi za naš širši prostor, če bi v zboru pelo več pevcev iz okoliških vasi in bi potem nabrano znanje ponesli v druge zборе.

Bogdan Kralj pa je sicer komaj prišel, saj smo dejansko v njegovi prvi sezoni. On ima po mojem mnenju zelo jasne pojme glede tega, kaj hoče in misli s tem zborom. To tudi piše v omenjeni brošuri. Mislím, da bo svoje načrte sposoben uresničiti. Vse to pa bo odvisno tudi od članov samih, če se bodo na pravilen način odzvali na njegov način dela. Dejstvo pa je, da je bilo pred 25 leti razmeroma lahko biti dober zbor, ker ni nihče pel Gallusa ali sodobnih skladb. Danes je skoraj težko najti kakovostno "slabe" zборе. In kdor hoče doseči najboljše, se mora pošteno potiti.

Kaj potrebuje po vašem mnenju zbor za svojo zdravo nadaljnjo rast?

Po mojem najprej dejavne člane, take, ki želijo delati. Potrebni sta doslednost in vztrajnost; treba je graditi. To polagam na srce zlasti mladim. Ti imajo danes veliko interesov, od informatike do športa in jezikov. Vse lepo in prav, treba je misliti na lastno formacijo. Ljudem moje generacije pa je bila verjetno bolj pri srcu skupnost. Pred leti so si pevci našega zbora sami kupovali note, ker jih drugače ne bi imeli. Sploh je zbor šel skozi težke čase in potrebna je bila marsikatera žrtev in odpoved; in vendar so pevci vztrajali tudi tedaj, ko je bilo najhuje. Njim gre zasluga, če po 50 letih sestav še obstaja.

Sem mnenja, da si je treba najprej prizadevati za svoj kraj, šele potem pride vse drugo. Razumem, da ima verjetno večje zadoščenje npr. pevec, ki gre pet v kak profesionalen zbor v Ljubljano, ali športnik, ki stopi v državno ekipo, ali še časnikar, ki nastopi službo pri vsedržavnem časopisu. A prepričan sem, da je še najbolj srečen, kdor da vse od sebe najprej za svoj kraj, za svoje ljudi, čeprav ne doseže tako vidnih rezultatov. To je zame zbor Lojze Bratuž.

FOTO BUMBACA

nih skladb. Verjetno je ves zbor ponosen na takega člana...

Pevci so resnično pretežno mladi in marsikdo je dobro pripravljen. Veliko je tudi takih, ki sicer ne igrajo na noben instrument, so se pa v preteklosti učili osnov glasbe ali so že peli pri drugih zborih. Glede Patrička mislim, da je mladostniško zagnan, saj poje kar pri treh zborih in zraven sodeluje še pri drugih glasbenih skupinah.

Ob koncu novembra smo na svečani proslavi ob 150-letnici Mohorjeve družbe v Gorici peli Quaggiatovo *Pesem Gorici*, ki je med nami zelo priljubljena, saj je zelo nežna. Res radi jo pojemo in na zadnjem nastopu smo bili z izvedbo zelo zadovoljni. Tudi Patriček je bil zadovoljen. Res smo veseli, da imamo v naših vrstah tako obetavnega in perspektivnega mladega gla-

stopil v zbor. V njem je tedaj pela tudi pokojna Alenka Černic, ki je pela hkrati tudi v zboru Bratuž. Po gostovanju v Parizu me je s svojim navdušenjem prav nalezla in privabila v zbor Bratuž. V začetku se mi je vse skupaj zdelo čudno, moral sem se navaditi tudi Jericijeve posebne metodologije. Počasi pa mi je vse to "prišlo v kri" in sem v zboru zaživel. Vmes sem prekinil svoje udejstvovanje le za krajši čas, ko sem se poročil. Kmalu pa sem se vrnil in še pojem. Imam zelo lepe spomine na koncerte, izlete, študijske dneve v Žabnicah, na prijatelje in še zlasti na Alenko. Zaradi vsega tega mi je zbor močno prirasel k srcu in bi mi bilo pred nekaj leti res žal, če bi v težkem trenutku propadel. Tudi zato sem tedaj rad sprejel vlogo predsednika zbora, ko so mi nekateri člani to predlagali in naka-

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

3. ADVENTNA NEDELJA (16.12.),
DEVETDNEVNICA
PRED BOŽIČEM*"Gledali bodo Gospodovo veličastvo, krasoto našega Boga." (Iz 35, 2)**"Gospod je zvest na veke." (Ps 146, 6)**"Gospodov prihod je blizu." (Jak 5, 8)**"Ali si ti tisti, ki mora priti, ali naj čakamo drugega?" (Mt 11, 3)*

"Kakšna prevara bi bila, če bi ob smrtni uri spoznali odnosno doživeli, da ni ne večnosti ne Boga, marveč en sam nič", je vzkliknil mlad dijak pri razgovoru med veroučno uro.

To spominja na 1. pismo apostola Pavla Korinčanom: "Če ni vstajenja mrtvih, potem tudi Kristus ni bil obujen. Če pa Kristus ni bil obujen, je tudi naše oznanilo prazno in prazna tudi vaša vera... in ste še v svojih grehah. Tedaj so izgubljeni tudi tisti, ki so zaspali v Kristusu. Če samo zaradi tega življenja zaupamo v Kristusa, smo od vseh ljudi najbolj pomilovanja vredni" (1 Kor 15, 13-19).

Pavel se ne spušta v debato, marveč enostavno pripiše: "Toda Kristus je vstal od mrtvih... Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo v Kristusu vsi oživeljeni... najprej kot prvina Kristus, potem pa tisti, ki so Kristusovi, ob njegovem prihodu...", da bo Bog vse v vsem" (1 Kor 15, 20-28).

Ljudje vseh časov smo namreč kakor pogreznjeni v samo vidno, ki ga je mogoče otipati, preveriti, izkusiti.

Nekaj epikurejcev in stoiških filozofov je v Atenah poslušalo Pavlovo oznanjevanje. Apostol je bil strnil vse bistveno v Kristusa in v njegovo vstajenje. Ti modreci so zvedavo hodili okrog, željni vsakršne novosti. A ko so slišali Pavlov nauk, so začeli vihati nos in zadirčno govoriti: "Ali bi lahko izvedeli, kakšen je ta novi nauk, ki ga oznanjaš? To, kar prinašaš, zveni nekam čudno našim ušesom". Ko pa ga pripeljejo na Aeropag, kjer jim oznanja edinega pravega Boga in Jezusa in njegovo vstajenje od mrtvih ter sodbo, tedaj se iz njega norčujejo in ga odslovijo (Apd 17, 18 nss). Njihovim ušesom ni samo "nekam čudno", pač pa tudi neprijetno, zlasti zato, ker bo treba dati nekomu, Bogu namreč, obračun o vsem svojem življenju. Zakaj Boga je mogoče spoznati iz stvarstva in v vesti (Rim 1, 19 nss).

"Ljudje pa so postali v svojih mislih prazni in nespametno srce jim je otemnelo" (Rim 1, 21).

Spoznanje Boga terja namreč hvaležnost do njega že zaradi življenja, ki nam ga je podaril, in zaradi njegove mogočnosti in božanskosti (v. 20), ljudje pa "so ponoreli" (v. 22), danes npr. po stadionih, a tudi po vsakršni razuzdanosti, z orožjem in terorizmom, pijani zmage orožja in nasilja, tudi pijani kruha in denarja, željni časti in slave. Več tega dobimo pri Pavlu. Pa še res je, tudi danes (prim. Rim 1, 24-32).

"Gospodovo veličastvo (ali slavo, v gršč. dokso, v hebr. kabod), krasoto našega Boga" je namreč mogoče gledati samo v veri. Vera pa zahteva ne samo spoznanje, vedenje o Bogu, pač pa tudi in predvsem življenje po veri in iz vere. Dajati mora smisel in težo vsemu. Je ponižnost pred Bogom, a hkrati osebno srečanje z njim ter prisrčen odnos do njega. To pa vodi v prav tako prisrčen odnos do vsakega človeka. Ker je naravnost na presežnost vsega vidnega, zato pa je pričakovanje prihoda Boga v nas in med nas.

Poroštvo za vso čudovito skladnost med ljudmi in celo odnos do narave, ki človeka prevzame tako, da vriska in se raduje rešenja vsega, ni samo sklepanje našega razuma in vesti, marveč so tudi in predvsem Jezusova dela. Saj Jezus pravi odposlancem Janeza Krstnika, ki bi rad dobil tudi uradno potrditev, da je Jezus pričakovani Mesija: "Pojdite in sporočite Janezu, kar slišite in vidite: slepi spregledujejo, hromi hodijo, gobavi so očisti, gluhi slišijo, mrtvi vstajajo, ubogim se oznanja evangelij; in blagor tistemu, ki se ne spota kne nad menoj" (Mt 11, 4-6).

Jezus se sklicuje na dobra dela, ki jih vrši, da lahko odpre človeka za hrepeneče pričakovanje Božjega kraljstva. Takole govori: "Jaz imam pričevanje, ki je večje kakor Janezovo: dela namreč, ki mi jih je dal moj Oče, da jih izvršim, prav ta dela, ki jih opravljam, pričajo o meni, da me je poslal Oče" (Jn 5, 36 nss). Judom pa očita, da ne verujejo tistemu, ki ga je on (Oče) poslal.

Nato nakaže še tretjo možnost spoznanja Boga: Sv. pisma, rekoč: "Ta (Sv. pisma) pričujejo o meni. Toda vi nočete priti k meni, da bi imeli življenje" (Jn 5, 39-40).

Za nevero rojakov in sploh za vsakega človeka pa navaja častihlepno in medsebojno kajenje" (Jn 5, 41 nss).

V Sv. pismu izrecno omenja pričevanje Mojzesa (Jn 5, 45). Kajti ne verujemo sami zase, marveč skupaj z neštetimi pričami. Abraham npr. si je mislil, "da more Bog tudi od mrtvih obujati" (Heb 11, 19).

Mojzes je vztrajal v veri tako, kakor bi gledal Nevidnega" (Heb 11, 27). "Drugi pa so bili mučeni in niso sprejeli oprostitev, da bi dosegli boljše vstajenje" (Heb 11, 35).

Apostol Pavel našteva številne in različne vrste vernih ljudi vseh časov, rekoč: "Ker nas torej obdaja tako velik oblak pričevalcev, tudi mi odstranimo vsakršno breme in greh... ter vztrajno tecimo v tekmi, ki nas čaka" (Heb 12, 1). Apostol Jakob pa nas vabi, naj potrpiamo do Gospodovega prihoda! Saj sodnik stoji pred vrati. Za zgled navaja preroke (Jak 5, 9-10).

Božja beseda naj nas torej usmerja v skrivnostni prihod usmiljenega, dobrega, človekov ljubečega Boga, našega odrešenika (Tit 2, 4, 5).

SVETI OČE BLAGOSLOVIL IKONO ZA MLADE IZ ŠTANDREŠKE DEKANIJE

"NASVIDENJE V TORONTU!"

Sandra Posillipo, Michele Petruz, Alenka Di Battista in Patrick Quaggiato so štirje mladi iz Goriške, ki so se v spremstvu p. Mirka Peliconi, kaplana pri duhovni sv. Ivana v Gorici, udeležili papežev avdicije v Vatikanu v sredo, 12. decembra.

BLAGOSLOVITEV IKONE

Po množičnem srečanju v Avli Nervi so p. Mirko, Sandra Posillipo in Michele Petruz s posebnim dovoljenjem stopili do svetega očeta in prinesli predenj sveto podobo, ki jo tu zraven prvič objavljamo. P. Mirko je papežu Wojtyli obrazložil, da bodo pred to Bogorodico (Materjo Božjo) molili mladi Slovenci iz štandreške dekanije, zlasti ko se bodo pripravljali na veliki dogodek prihodnjega leta, in sicer na Svetovni dan mladih, ki bo v Torontu v Kanadi julija 2002. Zato so mu prinesli ikono, da jo blagoslovi in da bo kasneje romala po naših domovih na Goriškem. Sveti oče je to prav rad storil ter z očetovsko dobrohotnostjo in nasmejan pozval naše mlade: "Se vidimo v Torontu! Srečno, mladi!"

O nekajminutnem srečanju s svetim očetom bomo še pisali prihodnji teden.

SPREJEM V GORICI

Vsi goriški verniki, še zlasti mladi, so vabljeni, da se prihodnjo nedeljo, 16. decembra, udeležijo župnijske maše ob

10. uri v dušnopastirskem središču sv. Ivana v Gorici. Na začetku svete daritve bo namreč uradno sprejeta ikona v našem župnijskem občestvu.

NEKAJ O IKONI

Ikona je sveta podoba, je okno v svet božjega. Ikona ni samo poslikava, predmet, ampak veliko več. Je podoba nevidnega, je podoba, ki razodeva enotnost vere, življenja in umetniške ustvarjalnosti. Je prostor, v katerem se srečujejo vsi tisti, ki hrepentijo po življenju, obličje, na katerega polagajo svoje oči tihe množice molilcev. Ikona ni sama sebi namen, ampak vse, kar vsebuje, je namenjeno prav molitvi. Lepo je zreti ikono, pred katero so leta in leta molile množice ljudi, ki so nosili in v molitvi darovali svojo žalost in trpljenje, pa tudi veselje in srečo.

Ikona izraža vernost predvsem krščanskega Vzhoda, še zlasti ruskega ljudstva, ki se je nalezlo bizantinske ikonografske tehnike. Slikarji ikon so bili prvotno menihi, ki so se pred tem svetim opravilom postili in veliko molili; preden so vzeli v roke čopič, so se umili in

oblekli v čista oblačila, da bi bili čisti tudi navzven. Med slikanjem so pogosto peli svete himne, da bi jih ne zavajale puhle misli. Ikonograf ne išče svojega pojma lepote, ampak resničnosti, preobrazeno obličje.

IKONA BOGORODICE

Ikona "nežne Matere Božje" meri 30x45 cm. Naslikana je bila v tretjem štirimesečju leta Gospodovega 2001 v duhu svetih kanonov cerkvene Tradicije ikonopisja. Avtor te

svete podobe je Silvano Radaelli, član milanske skupnosti "Fraternita' della Luce" (Bratstvo luči); v njej živi več ikonopiscev, ki sodelujejo z umetniki ateljeja duhovne umetnosti centra Aletti v Rimu. Ti se postijo ter "prežvekujejo" Božjo besedo, saj imajo globoko zavest, da podobno prek njih "piše" Sveti Duh. Pri oblikovanju podobe sodelujejo vsak s svojo karizmo. Svetost življenja, ubošvo, razumevanje Sv. pisma in Tradicije so nujno potrebni za odkrivanje ikone kot daru, ki ga je Gospod naredil našim očetom že od vsega začetka ikonografske tradicije. Ikonopisci gojijo medsebojno prijateljstvo, ker jih

Gospodova Luč "pobratil" v uživanju in motrenju Gospodovih lepot v vsakdanjem na zunaj ponavljajočem se življenju.

IZ AMBROZIJSKE LITURGIJE

"Ozri se dobrohotno, o Bog, pri teh večernicah na naše darovanje luči in goreči ogenj tvoje besede naj razjasni in vžge srce vernih. Po Kristusu, našem Gospodu." (Iz večernic srede 1. tedna)

NOVE IZDAJE ZALOŽBE OGNJIŠČE V KOPRU

TUDI KNJIGA O PETRU BUTKOVIČU-DOMNU

Založba Ognjišče v Kopru (že 36 let izdaja tudi najbolj bran mesečnik v Sloveniji, Ognjišče) je v okviru svoje zbirke Graditelji slovenskega doma izdalo knjigo o očetu slovenskega ugankarstva, duhovniku Petru Butkoviču - Domnu. Gre za žal skoraj pozabljeno osebnost, ki je v preteklosti pomembno sooblikovala kulturo našega naroda na Goriškem. Rojen je bil leta 1888 v Sovodnjah pri Gorici, umrl pa leta 1953.

Ustvarjal je pod psevdonimom Domen Ottiljev, bil pa je pesnik, pisatelj, literarni zgodovinar, likovnik, ugankar, prevajalec iz malo znanih evropskih jezikov in urednik literarnih glasil. Postavil je osnove slovenske ugankarske terminologije. Po njem se imenuje prvo

slovensko ugankarsko društvo Domen. Na Primorskem je deloval tudi kot narodni buditelj in gimnazijec v Gorici navduševal v ljubezni do slovenskega jezika in za pisanje v materinščini.

Novo delo sta pripravila kulturni delavec Marjan Breclj iz

Novo Gorice in duhovnik Jožko Kragelj, ki zdaj živi in deluje v Gorici. Petra Butkoviča-Domna je opisal Marjan Breclj, gradivo pa je zbral in knjigo uredil Jožko Kragelj.

V knjigi, ki je sploh prva o omenjenem zaslužnem kulturnem in narodnem delavcu med Slovenci na Goriškem, so zbrane tudi vse Butkovičeve ugank, ki jih je objavljaval v številnih revijah.

KAMPANJA ZA VZDRŽEVANJE DUHOVNIKOV

DAROV ZA DUHOVNIKE

Cerkev in denar. Duhovniki in gospodarska pomoč. O tem se govori že od leta 1989, odkar so uvedli nov sistem gospodarske pomoči Cerkvi. A se o tem še vedno zelo malo ve. Malo o tem, kako je bilo prej in še manj o tem, kako je danes. Škofijskih duhovnikov je danes 38.000 in "stanejo" okrog 900 milijard lir (leta 2000 so "stali" 916 milijard lir). Če povemo kaj več v bistvenih obrisih, lahko rečemo, da je bilo pred letom 1989 stanje drugačno, saj so ga označevala razne "ugodnosti" in "kongruje", ki so jih lahko bili dolžni župniki, škofje in kanoniki. Zato so bogate župnije in škofije, ki so lahko delile "ugodnosti", imele brezskrbne in take duhovnike, katerim ni bilo potrebno skrbeti za gospodarske stvari. Tiste revne župnije in škofije, ki pa niso imele "ugodnosti", so imele

duhovnike, ki niso vedeli, kako naj preživijo do konca meseca. Za nekatere od njih je poskrbel tako država s posebnimi sredstvi, ki so se imenovala "kongruje".

Od leta 1989 pa ni več "srečnih" duhovnikov ali manj srečnih, ker ni več državnih sredstev, imenovanih "kongruje". Vsem 38 tisoč škofijskim duhovnikom je zagotovljena mesečna dohodnina, in to za dvanajst mesecev v letu, in le-ta jim zagotavlja, da lahko opravljajo svoje poslanstvo po lastnih potrebah, ki jih določajo njihove zadolženosti, območje, na katerem opravljajo pastoralno službo, starost itd. Noben duhovnik ni več prepuščen sam sebi, niti bolni in starejši ne.

Med sredstvi, ki služijo finančni podpori za potrebe 30 tisoč škofijskih duhovnikov, je eno zelo pomembno in to sredstvo predstavljajo darovi za vzdr-

ževanje duhovnikov. V letu 2000 je 142.895 italijanskih državljanov darovalo svoj dar za vzdrževanje duhovnikov in vseh nabranih sredstev je bilo za 38 milijard in 784 milijonov lir. Ti darovalci so neposredno pokazali, da pripadajo in verjamejo v Cerkev, v kateri ne vlada načelo "dam, če mi daš, in to toliko, kolikor mi ti daš". Mislijo so veliko širše. Bili so v pomoč lastnemu župniku, a tudi drugim delavcem evangelija. Teh 142.895 darovalcev je pripomoglo k oznanjevanju Jezusa vsem in povsod. Na ta način so omogočili tudi razmnožitev vrednot, ki jih prinaša evangelij, in to za vso družbo.

Prvenstvena odgovornost skrbeti za Cerkev, za sredstva, ki jih potrebuje, je seveda dolžnost vernikov. Ta odgovornost predstavlja tudi preverjanje polnega razumevanja narave Cerkve, stvarnosti, ki je božja in

človeška, kot nas spominja II. vatikanski koncil, saj je Cerkev romarka v času in v duhu.

Dobro je, da se spominjamo, kako je v tej stvarnosti tudi 38 tisoč duhovnikov v službi v naših škofijah. In zato je pomembno, da vsi vemo, kako lahko sodelujemo pri vzdrževanju duhovnikov z darovi, ki so prav njim namenjeni, kajti ti darovi so pomembni tudi zato, ker nudijo možnost udeležanja enosti v vsej državi in med vsemi duhovniki in torej presegajo vsa čustva in tudi vse krajevne danosti. Nuditi svoj dar za vzdrževanje duhovnikov je prav tako pomembno, kajti to predstavlja tudi preverjanje, koliko vsak vernik zna in zmore prepoznati Cerkev kot kraj občestva in vseljne radodarnosti.

*Za podrobnejše informacije o tem, kako lahko darujete vaš dar, lahko pokličete na brezplačno telefonsko številko 800 256937!

MARIA GRAZIA BAMBINO
(PREV. JUP)

KNJIGA O TEM, KAKŠEN NAJ BI BIL DANES SLOVENSKI DUHOVNIK

MOJE OKO JE PERO

Ob prazniku Brezmadežne, 8. decembra, je Marijina kongregacija slovenskih bogoslovcev in duhovnikov izdala knjigo z naslovom *Moje oko je pero; gledali smo vas duhovnike*. V njej je devet slovenskih avtorjev orisalo lik duhovnika in razmišljalo o njegovem poslanstvu v slovenski državi in družbi, kot ga sami vidijo ali kot so ga imeli priložnost srečati v svojem življenju. Slovenski bogoslovci so napisali več krščanskih izobraževalcev, da bi v svojih zapisih predvsem napisali, kako vidijo slovenskega duhovnika danes, kje vidijo njegovo mesto in poslanstvo, kot tudi to, kakšen je slovenski duhovnik danes.

Na povabilo slovenskih bogoslovcev se je odzvalo devet avtorjev in prav je, da vse naštejemo. To so ljubljanski nadškof dr. Franc Rode, ki je namenil knjigi misli za uvod; primarij psihiatrične bolnišnice in slovenski pisatelj dr. Jože Felc je napisal zapis z naslovom *Duhovnik-moj sopotnik*, medtem ko je dr. Kajetan Gantar, eden največjih slovenskih klasičnih filologov, napisal zapis z naslovom *Moji znanci duhovniki*; *Triptih* je naslov razmišljanja o vlogi duhovnika izpod peresa pisateljice Berte Golob, medtem ko je dr. Metka Klevišar, znana zdravnica in publicistka, ki se posveča trpečim in umirajočim, pisala pod naslovom *Duhovnik med svojim ljudstvom*; dr. Jože Pogačnik, priznan univ. profesor slavistike in književnosti, je napisal zapis z naslovom *Moj pogled na duhovniški poklic*; slovenski pisatelj in mislec iz Trsta dr. Alojz Rebula pa je o vlogi in pomenu slovenskega duhovnika v današnjem času pisal pod naslovom *Pismo slovenskemu duhovniku*; znani slovenski pisatelj in urednik oddaj pri Radiu Slovenija mag. Ivan Sivec je svoj zapis naslovil *Moja srečanja z duhovniki*; Jurij Paljk, pesnik in naš časnikarski kolega pri Novem glasu, pa je svojemu razmišljanju o sloven-

MOJE OKO JE PERO

Gledali smo vas duhovnike

skem duhovniku dal naslov *Neznana lahkotnost milosti vere*. Vsak od naštetih je seveda izrazil svoje misli in svoje poglede o vlogi duhovnika danes. Vsem pa je skupno tudi to, da cenijo duhovnika tudi v današnjem svetu, ker se zavedajo, da ima slovenski duhovnik tudi danes nezamenljivo vlogo v slovenski družbi. Pomenljiva je naslovnica knjige, kjer se v zenici očesa blesti Kristusova podoba - podoba duhovnika; platnico je pripravil Sine Kovič, medtem ko je tekste lektorirala Berta Golob. Prav je, da povemo, da je za organizacijo priprave na knjigo in stike s pisci skrbel mlad primorski bogoslovec Damjan Bajec.

Misli za uvod v knjigo je prispeval ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode, v njih je obrazložil, kako si predstavlja duhovnika oz. kakšnih duhovnikov si kot nadškof želi. Zapisal je, "naj bo duhovnik najprej človek vere. Svet Božjih skrivnosti mora biti duhovniku razviden, prosojen, vsaj tako resničen kot stvarni svet. Živeti mora v svetu nevidnih resničnosti in gledati na dogajanje okrog sebe, na zgodovino in ljudi s tega Božjega vidika. Ljudje od duhovnika to pričakujejo in so na to včasih hvaležni. Radi imajo duhovnika, ki govori iz perspekti-

ve večnosti. Ta perspektiva je namreč vedno aktualna. Pisateljica Simone Weil, ki jo poznamo tudi na Slovenskem, je v svojih *Londonskih zapisih* leta 1942 izjavila: "Hočete biti gotovi, da ste aktualni? Govorite o stvareh, ki so večne". Take besede imajo poseben prizvok. Ljudje prepoznajo v njih pristni glas pastirja in si rečejo, to je pravi duhovnik".

Duhovnik naj bo nadalje "človek molitve". Dr. Franc Rode poudarja, "da se ob molitvi nenehno poglablja njegova vera, v molitvi bo vzpostavljala stalen stik z Bogom. V pogovoru s svojim duhovnikom bodo ljudje čutili, kako močno je povezan z Bogom". Beseda duhovnik naj bo

živa in tako silna, "da je ne more zadržati v sebi. Naj bo v njem tako svobodna, da bo izšla iz njegovih ust z nezadržano močjo. Ta beseda mora biti vselej lepa, ker je beseda Resnice. Izbrane besede in čist slog govora pri oznanjanju Božje besede niso nekaj postranskega in brez pomena, ampak nujnost, ki jo terja veličastvo Resnice".

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit nato navaja, "da mora biti duhovnik človek odprtih in iskrenih odnosov, ki da vedno ljudem, da jih spoštuje in sprejema, da gleda nanje s simpatijo in v njih vidi tisto, kar je najboljšo. Ljudi odbija osornost, ki ustrahuje, vzvišenost, ki ponižuje, neosebni odnos funkcionarja. Pogosto je potrebno tudi veliko potrpljenja". In zatem meni, "da je duhovnik človek upanja in veselja".

Nobena težava, noben osebni neuspeh, nobena slabost niso nikoli zadosten razlog, da se predajamo žalosti in obupu. Duhovnik je tudi povezan s svojim škofom in sobraty v iskreni ljubezni in v enotni viziji poslanstva krajevnih Cerkev. Naj o tem spregovorim bolj osebno. Duhovniki poznajo moje poglede na mesto in vlogo Cerkev v slovenski družbi. To, kar zagovarjam v odnosih z državo, ni nič

izrednega; ne potegujem se za nobene privilegije, borim se le za tisto, kar v Evropi velja kot pravica Cerkev in vernikov in je povsod sprejeto kot normalno. Zato pričakujem, da duhovniki sprejmejo te zahteve kot svoje in jih v javnosti branijo. Poleg enotne vizije s škofom je izredno pomembno tudi prijateljstvo in sodelovanje med duhovniki".

Opozarja, "da mora duhovnik skrbeti za svoje zdravje s primerno hrano, z zmernostjo v pitju, z gibanjem, da ostane lahkoten in čil, in z rednimi zdravniškimi pregledi". Duhovnik bo kljub preobilnosti dela in skrbi vedel, "da je svetost njegova najgloblja poklicnost. Ker ne kaže, da mu je namenjeno mučeništvo, mu preostane svetost, ki se izraža v vztrajni zvestobi, v ponižnem izpopolnjevanju vsakdanjih dolžnosti, v zaupanju in predanosti Gospodu, ki mu služi. To je odraz svetosti, ki je vsem dosegljiva".

Dr. Francu Rodetu smo posvetili v našem zapisu več pozornosti tudi zato, ker je tako prav, saj je dr. Rode danes prvi mož slovenske Cerkev in zato tudi prvi Učitelj naslednik. Gotovo pa je, da si je v knjigi vredno prebrati vsa razmišljanja vseh piscev, tudi zato, ker niso predolga in nam kažejo, kako današnji krščanski razmišljujoči ljudje vidijo vlogo slovenskega duhovnika v naši družbi, v matici in zamejstvu. Devet avtorjev se bo morda zdelo komu premalo, da bi dobili celostno sliko o slovenskem duhovniku in pogledih na njegovo delo in vlogo danes, a dejstvo je, da so ti napisali svoje misli in na glas povedali, kako gledajo na duhovnike danes in to zares vsi po vrsti iskreno in brez ovir. To se spodobi za take vrste pisanja, tudi zato, ker smo mnenja, da bi duhovnikom morali vsi dosti bolj pomagati, da bi bili zares vredni nasledniki Kristusova v naši družbi. O tem, da ima tudi danes slovenski duhovnik izjemno pomembno vlogo v slovenski državi in v naši družbi, namreč ni nobenega dvoma. Da je morda ta vloga drugačna, kot je bila nekoč, je gotovo res, kot je seveda tudi res, da je v bistvu enaka včerajšnji, saj tudi danes duhovnik oznanja veselo novico, kot jo je nekoč.

MJ

SVETNIK TEDNA

11. DECEMBER

SILVESTER ČUK

DAMAZ I., PAPEŽ

Ko je bil današnji svetnik leta 366 izvoljen za papeža, si je za svojega tajnika izbral sv. Hieronima, ki je bil takrat star 35 let in je že slovel kot učen poznavalec Svetega pisma. Odlično je znal grško in hebrejsko in seveda tudi latinsko, zato je papež Damaz temu velikemu učenjaku zaupal težko nalogo, da pregleda stara svetopisemna besedila in jih iz grščin in aramejščin prevede v latinščino. Hieronim je najprej po dobrih grških rokopisih popravil latinsko besedilo štirih evanĝelijev, nato pa še drugih knjig Nove zaveze. Prav tako je po grškem prevodu popravil latinsko besedilo psalmov, ki jih je papež takoj uvedel v bogoslužje rimskih cerkev. Po Damazovi smrti se je Hieronim za vedno preselil v Betelehem, kjer se je posvetil samo Svetemu pismu. V letih 391-406 je po hebrejskem izvirniku polatinil vse knjige Stare zaveze, pri tem pa se je, kolikor se je dalo, naslanjal na stari latinski prevod. Hieronimov prevod Svetega pisma stare in nove zaveze so začeli polagoma uporabljati povsod po Zahodu in ga označevali za "vulgato", t.j. splošno razširjeni in rabljeni prevod. Tridentinski cerkveni zbor je 8. aprila leta 1546 vulgato potrdil za "avtentično", to je veljavni ter v verskih in nravnih rečeh verodostojni latinski prevod Svetega pisma. Papež Damaz je torej s svojo pobudo pravi duhovni oče latinskega prevoda Svetega pisma.

Damaz je bil sin španske družine, ki je živela v Rimu. Pod papežem Liberijem je deloval kot diakon in je papeža tudi spremljal v izgnanstvo, kamor ga je poslal cesar Konstantin. V Rimu je bilo namreč več nasprotujočih si strank in vodilni sta hoteli imeti svojega človeka na papeškem prestolu. Po Liberijevi smrti je večina rimske duhovščine in ljudstva za njegovega naslednika izvolila diakona Damaza, ki ga je škof iz Ostije posvetil v rimskega škofa. Krivoverska arijanska stranka pa je za protipapeža izvolila diakona Urzina. Prišlo je do medsebojnih obračunavanj in nemiri so trajali več let, dokler niso vsi sprejeli papeža Damaza. Na Petrovem sedežu je bil osemnajst let. To je bil čas verskih zmot in krivih nauk, ki so jih po rimskem cesarstvu širili novatijanci, donatisti, arijanci in drugi. V boju proti njim so mu bili v največjo oporo veliki cerkveni učitelji, svetniški močje: Bazilij Veliki, Gregor Nacianski, Gregor Niški, Ambrož, Hieronim in Hilarij iz Poitiersa. Za časa papeža Damaza je veroizpoved dobila sedanjo veljavno obliko.

Papež Damaz je bogoslužje obogatil z uvedbo cerkvenega leta; po navetu sv. Hieronima je na sinodi leta 382 določil seznam svetopisemskih knjig. Na koncu psalmov je uvedel "Slava Očetu". Veliko je tudi storil za utrditev ugleda papeštva. Bil je prvi veliki papež - vladar pozne antike, prvi, ki je naslov Pontifex Maximus prenesel od rimskih vladarjev na papeže. Kot papež je zelo častil mučence prvih stoletij in dal je odpreti in urediti katakombe. Nad grobove nekaterih mučencev je dal postaviti cerkve, nad druge pa vzdati marmornate plošče, za katere je sam zložil napise.

Papež Damaz I. je umrl 10. decembra leta 384. Najprej so ga pokopali zraven Domitilinih katakomb, pozneje pa so njegove posmrtnne ostanke prenesli v cerkev San Lorenzo in Damaso. Njegov god se od 8. stoletja praznuje 11. decembra.

RADIO OGNJIŠČE: NAPOVED

Regionalni primorski program iz koprškega studia se začneja vsak dan ob 16.

Vsaj ponedeljek je ob 16. uri tedenska informativna oddaja *Primorskih minus sedem*, ob 17. uri pa hudomušna glosa, ki jo pripravlja Jurij Paljk. Začela se je nova akcija za izbor "naj osebnosti" Primorske 2001. Glasujete lahko po telefonu vsak ponedeljek od 17. do 17.40 (tel. št. 00386 56 281 114) ali po pošti: Radio Ognjišče, Osebnost Primorske, p.p.114, 6001 Koper, Slovenija. Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sv. gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je sluhnost na Tržaškem boljša kot prej!

SVETOVNI DAN MLADIH 2002 V TORONTU

Goriška nadškofija se pripravlja na Svetovni dan mladih (SDM), ki bo v Torontu (Kanada) od 18. do 28. julija 2002. Podrobno poročilo s številnimi informacijami lahko dobite v številki Novega glasa z datumom 17. oktobra 2001. Vsekakor bomo o morebitnih spremembah ali novostih glede

SDM še poročali. Vse informacije dobite pri patru Mirku Peliconu DJ, ulica Nizza 36, 34170 Gorica, prenosni telefonček številka 340 7104932, naslov e-pošte: pelicon@email.si.

NOVI APOSTOLSKI NUNCIJ V SLOVENIJI

V torek, 11. t.m., je sveti oče Janez Pavel II. imenoval novega apostolskega nuncija v Sloveniji. To je msgr. Marjan Oleš, naslovni nadškof Razarie, dosednji apostolski nuncij v Kazahstanu, Kirgiziji, Uzbekistanu in Tadžikistanu. Msgr. Oleš se je rodil 8. decembra 1934 v Miastkowu v škofiji Lomza na Poljskem. Duhovnik je postal leta 1961, je doktor cerkvenega prava, od leta 1966 je v diplomatski službi pri Sv. sedežu. Deloval je v Ekvadorju, Indoneziji, na Portugalskem, v Iraku in Kuvajtu, od leta 1994 je bil apostolski nuncij v Kazahstanu, Kirgiziji in Uzbekistanu, od leta 1996 pa še v Tadžikistanu. Poleg poljsčine govori še francosko, italijansko, angleško in špansko. Dosednji apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Edmont Farhat odhaja za novega apostolskega nuncija v Turčijo in Turkmenistan. Msgr. Farhat je službo v Sloveniji nastopil leta 1995.

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (10)

ZVONE ŠTRUBELJ

"Sveta korenika", judovstvo in krščanstvo. Odnos med Cerkvijo in judovsko vero je v zadnjih desetletjih predmet številnih teoloških razprav in raziskav, pa tudi dokaj v središču svetovne javnosti. Papežev obisk rimske sinagoge 13. aprila 1986, priznanje države Izrael s strani Vatikana leta 1993, papežev svetoletni obisk v Sveti deželi lansko leto 2000. Pa tudi na miselnem in dialoškem področju je prišlo do premikov. S krščanske strani se ne govori več, da je Cerkev s svojim poslanstvom "nadomestila" judov-

ske vero, ampak o enosti zaveze, po kateri se izključuje globoka zarez med staro in novo zavezo. Ločnica, ki se je tako zarezala med Cerkvijo in Izraelom, pogosto zaradi antisemitizma v zgodovini Zahoda, naj ne bi bila po božji volji. Obe skupnosti vernikov naj bi vsaka na svoj način izvrševali svoje poslanstvo v imenu ene same poklicnosti: Izrael kot "sveta korenika" (prim Rim 11,18), priča skrivnosti božje izvolitve in poklicanosti, krščanska Cerkev kot drevo, katerega veje se raztezajo v čas in prostor. V luči te teološke perspektive je Jezus Kristus sam močna in trdna skup-

na vez med obema skupnostima. Po svojem trpljenju je sinteza zgodovine trpljenja izvoljenega ljudstva, po svojem vstajenju pa izvir poslanstva vesoljnega odrešenja. Je "Torah, ki je meso postala", pravi J. Schoneveld. V njem se je narodom razodel najgloblji pomen Postave: živeti z Bogom kot njegova pristna podoba. Ta recipročnost med Izraelom in krščanstvom seveda ne izbriše elementov razlike: to zahteva že sama zvestoba lastni duhovni tradiciji. Premik je v tem, da lahko gledamo na obe zavezi v komplementarni luči kot en sam božji odrešitveni načrt. Gre torej za edinstvo v različnosti, vsekaror za neko soodvisnost, ki naj bo pot dialoga in prijateljstva ter sodelovanja na različnih ravneh, tako verski kot kulturni in tudi zgodovinski. Gre za skupno pričevanje bogastva biblične, judovsko krščanske tradicije vsem narodom sveta. Večkratno priznanje krivde,

storjene judovskemu narodu, je s strani Cerkev pošteno dejanje, vredno Juda, Jezusa iz Nazareta, Mesije, ki je prišel zbrat eshatološki Izrael, ne da bi s tem zanikal večno zavezo, ki jo je Bog sklenil s svetopisemskimi očaki. Cilj zgodovine je isti tako za Jude kot za kristjane: univerzalni shalom, ko bo nastopila polnost časov, ko bo Bog vse v vsem (prim. Rim 9-11).

3. VZHOD - PRAVOSLAVJE IN DIALOG Z VELIKIMI SVETOVNIMI RELIGIJAMI

Krščanski vzhod in pravoslavje. Vzdušje je v zadnjih dveh desetletjih podobno kot v postmodernej Evropi: kriza identitete, procesi dezintegracije, versko prebujanje, ki je obetavno in obenem dvoumno. Leta 1995 je papež Janez Pavel II. izdal apostolsko pismo *Orientalis lumen*, ki vsebuje več zanimivih podatkov glede ekumenskega zbliževanja vzhodne in zahodne Cerkev.

DALJE

SCGV EMIL KOMEL / DRUGO SREČANJE Z GLASBO 2001-02

KLAVIRSKI TRIO SIJAVUŠA GADŽIJEVA

JOŽE ŠTUCIN

Drugi koncert cikla Srečanja z glasbo je v torek, 4. decembra, minil v znamenju klavirskega tria. Slovanska naveza, ruski pianist Sijavuš Gadžijev, katerega pedagoško delo v Gorici in širše zagotovo ni potrebno posebej predstavljati, beloruski violinist Vasilij Melnikov in slovenski violončelist Igor Mitrovič, so vehementno, popolnoma suvereno in na visoki umetniški ravni izvedli zanimiv koncertni program. Brez romantičnih vibracij seveda ne gre. Tokrat je za mehko in milozvočje v ozračju poskrbel *Dumky* trio, op. 90 Antonina Dvoraka, ki so ga glasbeniki zaigrali na začetku. Šeststavčna umetnina se je pred nami razgrnila kot pisan pomladanski travnik prefinjenih melodij, odlične kompozicijske gradnje ter bogatih ritmičnih kontrastov. Pri Dvoraku vedno navdušuje vzorno sožitje ljudskega in umetnega, preprostega, ruralnega in visoko poetičnega, umetniškega. Dvorak je genij vzdušja, globokih občutij, tokrat nekoliko nostalgčnih, pa tudi vedrih in pompoznih. Elegančna izvedba je vse elemente podčrtala in smiselno izostrila.

Ljudsko izročilo, ki ga posreduje Dvorakova skladba, se je

FOTO BUMBACA

na izviren način izrazilo tudi v *Triu* primorskega skladatelja Štefana Maurija. Mauri je idejo za svoje delo "izkopal" neposredno iz mitološkega spomina. V davnih časih je ljudi v naših krajih plašil in preganjal Lintver, bitje z mnogimi strašljivimi podobami, ki spominja na vraga s poganskimi "primesmi". Včasih se prikaže kot žival s krempelj, kačjo glavo, perutmi in repom, drugič je prisoten le kot strah in tesnoba, ki prežita iz temnega kota. Dokaj programska zasnova Lintverja ponuja veliko rešitev. Skladatelj se je odločil za bolj umirjen pristop,

z manj kontrastiranja in več ritmične konkordance z osnovno idejo. Značilni ponavljajoči se vzorci so odsev gibanja pošasti v noči, noč pa je lahko tudi naša vraževernost in tema v duši. Odlična izvedba je *Triu* dala še nekaj več izraznosti, mitološkega duha, posebno pa so izstopale fine drobnarije violinista Melnikova, ki je ustvaril kar nekaj čudovitih "vražjih" tonov.

V drugem delu koncerta smo občudovali eno največjih komornih mojstrov 20. stoletja. Dmitrij Šostakovič, kontroverzna umetniška osebnost revolucionarne Rusije, je s *Triom*, op.

67 dosegel enega svojih ustvarjalnih vrhov. Delo je nastalo pod vtisom grozot druge svetovne vojne, pravzaprav na fronti v obleganem Leningradu leta 1944, in ima zato nadih smrti, umiranja, trpljenja in resignacije. Skladba seveda zahteva veliko poslušalnih potence. Tokratna izvedba se je na mnogih mestih soočila s popolnostjo. Posebno tehnično lažji deli, kjer je primarna

izraznost, vsebina, sama virtuoznost pa nima posebne funkcije, so glasbeniki presegli pričakovanja. Popolno zlitje v skupinski igri, odlična dinamika, jasen pregled nad celoto, pa občutljiv, strasten pristop, vse to, posebno pa še zavirljiva intonacijska preciznost obeh godalcev v odnosu do temperiranega klavirskega zvoka, so skladbo povzdignili v višave poslušalskih nebes. Dodatki, Piazzola in Haydn, so bili dokaz, da je val navdušenja zajel vse, nemara celo poslušalce, ki do Šostakoviča ne gojijo specialnih afinitet.

DSI / SREČANJE Z DR. JANEZOM ARNEŽEM

RAZGOVOR O KNJIGI "SLS 1941-1945"

IVAN ŽERJAL

Malo zatem ko smo v našem listu poročali o novi knjigi dr. Janeza Arneža *SLS 1941-1945*, je Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta posvetilo svoj redni tedenski večer v ponedeljek, 3. t.m., ravno razgovoru o vsebini tega dela, ki je, kot znano, izšlo pri založbi Studia Slovenica. Ponedeljkov večer v Peterlinovi dvorani, ki ga je ob avtorjevi prisotnosti vodil časnikar Ivo Jevnikar, je bil torej priložnost za osvetlitev likov štirih politikov Slovenske ljudske stranke, ki so med drugo svetovno vojno delovali v tujini - Mihe Kreka, Franca Snoja, Alojzija Kuharja in Franca Gabrovška - njihove

pravi ne specifično Slovencev ali Hrvatov) se bo znašlo v Italiji. In tako smo Slovenci, ki neposredno mejimo na Italijo, nastradali, medtem ko so Hrvati dobili vse svoje ozemlje. Važno vlogo pri določanju meja pa je po drugi strani odigral tudi ideološki moment. Zahodni zavezniški so bili po vojni odločeni, da zaustavijo napredovanje komunističnih sil na liniji Trst-Sčečin, zmagovita Jugoslavija pa je bila takrat komunistična država.

Nemoč slovenskih politikov, a tudi jugoslovanske begunske vlade na splošno, je povzročala nenehno kreganje med srbskimi in hrvaškimi predstavniki. Sam geografski puč, ki je leta

FOTO KROMA

dejavnosti v korist zasedene domovine, stikov z zavezniki, sporov med Srbi in Hrvati, nenazadnje pa tudi za osvetlitev usode Primorske, Trsta in Gorice ob koncu vojne, in usode vrnjenih domobrancev.

Knjiga *SLS 1941-1945* je, kot je dejal Ivo Jevnikar, sad desetletnega Arneževega dela. Pomemben delež so prispevali arhivi znanih osebnosti SLS - kot npr. Ludvika Puša in Alojzija Kuharja - ki jih je avtor pred leti iz Amerike nesel s seboj v Slovenijo. Iz razgovora je bilo očitno, da so bili slovenski politiki v Londonu in New Yorku popolnoma nemočni glede določanja usode svoje domovine: znašli so se pod dvojnimi pritiskom, tako s strani zahodnih zaveznikov kot s strani komunistov, medvojnega položaja v Sloveniji pa niso razumeli. Poleg tega tudi niso imeli potrebnih globokih političnih izkušenj za soočanje z zavezniki in s srbskimi in hrvaškimi politiki v begunski vladi. Od vseh je npr. le Kuhar obvladal angleški jezik, bil je sicer dober diplomat, a po Arneževem mnenju slab politik. Miha Krek je bil silno dober in mehek, kar pa sta za politika slabi lastnosti, zato se ni mogel znajti v balkanskem svetu, Gabrovšek pa se je striktno držal Krekove linije.

Primorskega in zamejskega bralca bo verjetno zanimalo vprašanje glede določanja meja. O tem, pravi dr. Arnez, med vojno zavezniški niso hoteli dajati nobenih obljub. Prvenstveni cilj v tistem trenutku je bila namreč zmaga v vojni, vprašanje meja bi tako prišlo na vrsto po dosegu tega cilja. Pomenljivo pa je tisto, kar je eden od protagonistov knjige, Miha Krek, svojčas dejal avtorju dr. Arnežu, nanašajoč se na izjavo francoskega predstavnika v t.i. Sredozemski konferenci Couva de Mourvillia: slednji naj bi bil na nekem srečanju dejal, da koliko Italijanov se bo znašlo v Jugoslaviji, toliko Jugoslovancev (se

1941 povzročil padec vlade, ki je podpisala vstop v trojni pakt z Nemčijo in Italijo, je bil po besedah dr. Arneža notranjepolitične narave, saj je bil cilj odstranitev vseh tistih srbskih politikov, ki so svojčas podpisali sporazum s Hrvati. Še zlasti srbska politika, ki ni sploh upoštevala slovenskih nacionalnih interesov, je zelo razočarala mnoge slovenske politike in častnike, ki so bili dotlej prepričani Jugoslovanci, potem pa so se odločili za slovensko samostojnost. Nesmiselna politika se je vodila tudi v zvezi s tragično usodo vrnjenih domobrancev po vojni. Vedelo se je namreč, da je bil med zavezniški sklenjen sporazum, da se kolaboracionistične enote vrnejo matičnim državam, pa se kljub temu niso sprejeli ukrepi, ki bi bili lahko rešili mnoga življenja.

Ta in še mnoga druga vprašanja (npr. o odnosu med politiki SLS in ameriški Slovenci ter stiki s t.i. "primorsko sredino") so se porodila na ponedeljkovem večeru DSI v dokaz, da je tematika, ki jo obravnava knjiga *SLS 1941-1945*, zanimiva in tudi žgoča. Razprava je tako osvetlila pomemben del dogajanja, ki je bilo tako usodno za slovenskega, pa tudi za druge narode. Vtis, ki si ga človek ustvari po takem srečanju, je, da takratna tradicionalna slovenska politika ni imela ljudi, ki bi bili, kot se temu reče, na višini in ki bi popolnoma dojel svetovni kontekst vojne. Vprašanje pa je, ali bi se bile stvari zares drugače odvijale, ko bi imeli ljudi s primerno pripravo in izkušnjami ter seveda s točnimi informacijami. Stvari, ki so se dogajale na koži slovenskega in drugih narodov, so bile namreč prevelike in so bile sad odločitev takratnih svetovnih velesil (ZDA, Velike Britanije, Sovjetske zveze), ki se niso preveč ozirale na usodo in pravice drugih.

PREJELI SMO

O PRIMORSKI UNIVERZI

Odgovorna za odnose z javnostmi pri mestni občini Nova Gorica Miroslava Križnič nam je poslala pojasnilo v zvezi s člankom *Vijugava*, a vztrajna rast univerze na Primorskem, ki smo ga objavili prejšnji teden na strani 15; podpisan je bil MG:

Spoštovani! Z zanimanjem smo prebrali vaš članek o prizadevanjih za ustanovitev univerze na Primorskem z naslovom *Vijugava*, a vztrajna rast univerze na Primorskem. V delu članka ste navedli, da "Novogoriški župan Črtomir Špacapan je zdramatiziral dogodke, rekoč, da se je pač Nova Gorica odločila za lastno, samostojno pot pri ustanavljanju univerze".

Sporočam vam odgovor župana na omenjene navedbe: "Želeli bi pojasniti, da ni šlo za dramatiziranje, ampak za ugotovitev, da nam sedanjí predlog odloka o ustanovitvi Univerze na Primorskem jemlje samostojnost, ki jo že imamo. Mestna občina se bo vključila v bodočo Primorsko univerzo, vendar z drugimi programi, ne s tistimi, ki sedaj obstajajo v okviru Politehnike, ki se je odločila za samostojno pot".

DAVID PINTAR V LJUBLJANI

Svetovni slovenski kongres in konferenca SSK za Italijo prirejata v Galeriji SSK, Cankarjeva 1/4 v Ljubljani, razstavo likovnika Davida Pintarja, po rodu iz Števerjana, ki živi v Trentu. Otvoritev razstave bo 14. t.m. ob 19. uri, umetnika bo predstavil prof. Marko Vuk, pela bo skupina Akord iz Podgore. Vabljeni!

NOVO PRI NAŠI ZADRUGI pesmarica - zgoščenka - kaset najlepše slovenske ljudske

ENO SI ZAPOJMO ...ALI PA VSE

Lepo mi poje črni kos

OPZ F.B. Sedej iz Števerjana
Mladinski PZ Vrh sv. Mihaela
OPZ Ladjica iz Devina
OPZ Rupa - Peč
OPZ Veseljaki iz Doberdoba
OPZ Štandrež
OPZ Štmaver
OPZ Plešivo

V slovenskih knjigarnah
in na Placuti v Gorici

NASTOPILO TUDI MOŠKI PEVSKI ZBOR SKALA IZ GABRIJ

S PROSLAVE DNE 28. NOVEMBRA V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ V GORICI

PREDSTAVITEV KNJIGE DORICE MAKUC SARDINCI V DORNBERKU

Izredno veliko število vaščanov Dornberka, družinskih očetov, je bilo 13. februarja 1943 nasilno odgnanih od doma, v Potenzi preoblečenih v sivozelene vojaške uniforme in nato pripeljani na Sardinijo.

Skupaj s tisočimi mobiliziranih primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov so kot pripadniki posebnih delovnih čet z lopato služili najprej Duceju, potem Badogliu. Po izkrcanju zavezniške armade na Sardiniji septembra 1943 so bili vključeni v posebne slovanske čete in izdatno pomagali Američanom pri zavezniški invaziji Južne Francije. Skoraj dve leti so bile poštne zveze med Sardinijci in njihovimi družinami pretrgane; o tem pričajo pretresljivi zapisi mnogih pregnancev. Vodstvo dornberške osnovne šole je ob petkovi predstavitvi Mohorjeve knjige *Sardinci* pripravilo zanimivo razstavo, ki je z razstavnimi eksponati številnih razglednic in pisem iz Sardinije, originalom dnevnika gospoda Franca Pavlice iz leta 1943 in tudi lastnoročno izdelanim kovčkom obiskovalcem približalo kraj in čas dogajanja na Sardiniji. Kako so se počutili naši ljudje v tujem svetu, sta izpričali tudi zgodbi dveh notov; napisali sta jih dve pridni učenici višjih razredov.

In tako je bil v Dornberku 7. decembra lepo sprejet tudi nastop moškega pevskega zbora Skala iz Gabrij, ki se je spomladi leta 1997 podal iz majhne vasice ob Soči in Vipavi na Sardinijo, da bi se s svojim petjem poklonil ne le spominu sovaščanov, ki so ostali za ved-

no na tem oddaljenem sredozemskem otoku, marveč tudi vsem Primorcem in Istranom, ki jih je fašistična Italija odgnala od doma, da se ne bi tudi z orožjem uprli potujčevalcu. Pod vodstvom pevovodkinje gospe Jasmine Gorjanc so Gabrij ubrano zapeli štiri slovenske pesmi, med katerimi je bila posebej opazna narečna, šaljiva pesem Ubalda Vrabca *Pjet me-ljono*. Lepo pa je tudi v Dornberku izzvenela sardinska pesem Marca Crastanija *Funtana cristallina*, s katero so Gabrij že marsikje približali prijazne otočane. Na velikem ekranu se je potem pred radovednimi Dornberčani, v reportaži Edija Samba, odprl filmski pogled na Sardinijo, kakršno so člani KD Skala iz Gabrij doživeli ob svojem obisku. Predvsem pa je bilo ganljivo poslušati slovensko petje na sardinskih pokopališčih, kjer so za vedno ostali naši fantje in mošje; zaradi političnih priimkov je bilo njihovo iskanje včasih zaman. Ob bogatem programu je predsedniku Goriške Mohorjeve družbe in avtorici Sardinicev ostalo premalo časa, da bi dopolnila večer, kot sta si bila namenila. Vendar so se besede msgr. Oskarja Simčiča o narodnem ponosu, potrebi po ohranitvi slovenske identitete, kjerkoli živimo Slovenci, globoko vtisnile v poslušalce. Želja Dorice Makuc pa je bila, da bi otroci dornberške šole z nadaljnjim raziskovanjem preteklosti svojih prednikov bogatili naš skupni zgodovinski spomin.

DM

KLUBI IZ ITALIJE IN SLOVENIJE

PRVI MEDNARODNI PLESNI FESTIVAL SLOVITA

V Šempetru pri Novi Gorici že vrsto let uspešno deluje plesni klub Terpsihora, poimenovan po grški muzi veselja in plesa. Več različnih oddelkov vodi plesalec Siniša Bukinac, občasno pa se mu pridružijo še drugi plesni mojstri, denimo Fred Lasserre, eden najbolj priznanih učiteljev horton tehnike, ki poučuje v mnogih plesnih centrih sveta, od New Yorka do Japonske. Klub organizacijsko in tudi sicer vodi predsednica Jasmina Bremec, pri delu pa ji pomagata Irena Mlakar in Mojca Besednjak. Pred časom so se v klubu odločili, da svojo dejavnost razširijo še na vsakoletno festivalsko produkcijo, kjer naj bi se predstavili tudi plesni klubi iz sosednjih pokrajin. Ob pomoči najrazličnejših sponzorjev so tako v soboto, 1. decembra, izvedli prvi Mednarodni plesni festival SloVita. Zastavili so ga delavno. Preko celega dne so pod vodstvom različnih pedagogov potekale plesne delavnice, predvsem v tehnikah jazz balet in horton, zvečer pa so v Hitovem športnem centru v Vrtojbi vsi sodelujoči pokazali novo naučeno plesno znanje. Prireditev je bila izredno slikovita. Množica gledalcev je lahko uživala v najrazličnejših ko-

reografijah klubov iz Italije in Slovenije. Izvajalska tehnika, vsaj takole na oko, je pri vseh nastopajočih dokaj visoka, kvalitativno pa vseeno izstopajo člani domačega kluba Terpsihora. V velikem vzponu je mlada plesalka Nastja Bremec, ki se trenutno najbolj posveča klasičnemu baletu, koreografije skupine pa so inovativne in polne zanimivih plesnih elementov.

Povejmo še, da organizatorji v prihodnje želijo prireditve razširiti in povabiti še več različnih plesnih skupin. Če bo Občina Vrtojba-Šempeter, ki je prevzela pokroviteljstvo, pri svoji podpori vztrajala, se lahko nadejamo, da bo na Goriškem postopoma zavezal festival, ki privablja veliko gledalcev, med mladimi pa plesna dejavnost ustvarja imenitne pogoje za kvalitetno preživljanje prostega časa. Lahko ponovimo z organizatorji, ki so na vabilo poetično in spodbudno zapisali: "Ko plešemo, kjerkoli in kadarkoli, smo to mi in samo mi. Glasba globoko v nas vzbudi različna občutja, je rdeča nit, ki prebudi našo gibalno oz. izrazno domišljijo. Ples, ki ga plešemo, je odslkava našega lastnega čustvenega doživljanja."

GORIŠKI NADŠKOF F.B. SEDEJ OB 70-LETNICI SMRTI

TOMAŽ SIMČIČ

Že ob bežnem pogledu na zgodovinsko obdobje, v katerem smo se na evropskem prizorišču Slovenci konstituirali kot narod, pritegnejo našo pozornost nekateri izjemni liki katoliških škofov, ki so pomembno posegli ne le v versko in cerkveno življenje slovenskega naroda, ampak so tudi odločilno sooblikovali njegov narodno-politični razvoj. Po škofijskem sedežu, ki so ga zasedali, je nekaterim med njimi pripadal naslov kneza, a morda ni pretirano, če rečemo, da so v času, ko so nam t.i. veliki narodi oponašali pomanjkanje lastnega plemstva, oni bili dejansko v marsikaterem pogledu naši slovenski knezi, plemiči po naslovu, a še bolj plemiči po srcu in duhu. V tej knežji galeriji nedvomno pripada nadvse ugledno mesto tudi osebnosti, katere 70-letnico smrti danes slavimo, Francišku Borgiji Sedeju, goriškemu knezonadškofu in ilirskemu metropolitu v letih 1906-1931.

V življenjski usodi in izbirah Franciška B. Sedeja vidim marsikatero sorodnost z nekim drugim velikim Primorcem, duhovnikom in mislecem Antonom Mahničem. Ista vzgoja, ista načela, ista premočrnost, morda v nekaterih okoliščinah tudi ista togost in konservativnost, nato ista škofovska služba, Mahnič na Krku, Sedej v Gorici. Toda sorodnost, ki bi jo rad danes poudaril, zadeva predvsem njuno tragično smrt. Tako eden kot drugi sta bila namreč takorekoč prisiljena, da sta se odpovedala svoji škofiji, in sta oba kmalu zatem tudi umrla, Mahnič leta 1920 v Zagrebu, potem ko je eno leto preživel v izgnanstvu v Srednji Italiji, Sedej 28. novembra 1931 v Gorici, komaj dober mesec po prisilnem odstopu. In seznam podobnih prisilnih odstopov v teh letih bi bilo treba dopolniti še z nadaljnjimi tremi škofovskimi imeni, Slovincem Andrejem Karlinom, ki je bil leta 1919 iz Trsta pregnan, Italijanom Angelom Bartolomasiem, ki se je leta 1924 tržaški škofiji odpovedal, ter Furlanom Luigiem Fogarjem, prav tako škofom v Trstu, ki so ga leta 1936 po dolgi časopisni kampanji podobno kot Sedeja prisilili, da je podal ostavko.

Kaj se je torej dogajalo s Cerkvijo na Primorskem med leti 1918 in 1941, od kod ti izgoni in odstopi? Mislim, da je to, kar se je dogajalo, zgodovina dovolj izčrpno osvetlila in tega ni potrebno posebej obnavljati. Vsi navedeni primorski škofje, od Mahniča preko Bartolomasje do Sedeja in Fogarja, so se s svojega mesta umaknili iz istega razloga, namreč zaradi pritiska italijanskih oblasti. Le-te so storile vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi odstranile tiste cerkvene dostojanstvenike, ki so se upirali asimilaciji slovenske in hrvaške narodne skupnosti na Primorskem in Istri in so si prizadevali, da bi lahko vsaj pod cerkvenim okriljem Slovenci in Hrvati še naprej molili, peli, se spoznavali in kulturno rasli v svojem maternem jeziku.

Žal moramo iz ljubezni do resnice pri tem dodati - čeprav nas kot sinove katoliške Cerkve to boli -, da so zlasti po konkordatu iz leta 1929 argumenti fašističnih oblasti v marsikaterem primeru naleteli na razumevanje tudi v vatikanskih krogih. In tako smo bili priča svojevrstnemu paradoksu, da je v rimski kuriji več veljala beseda države, ki je že dve leti prej Sv. sedež niti ni uradno priznaval, kakor pa več kot petdesetletna otroška vdanost in zaupanje, ki ju je Petrovemu prestolu vse od padca Cerkvene države izkazoval pobožni slovenski narod.

To dejstvo je nedvomno predstavljalo hudo preizkušnjo vere za slovenske laike, njih duhovnike in škofo. V tem okviru se je odvijala tudi Sedejeva življenjska drama. On, ki je bil vzgojen v strogem katoliškem duhu, ki se je v svojih študijskih letih v Gorici in na Dunaju navzel globokega spoštovanja in pokorščine do edinih dveh avtoritet, ki sta mu bili sveti, cesarjeve in papeževe, je ob koncu svoje škofovske poti, ki jo je zaznamovalo prav dosledno in pokorno upoštevanje navodil in smernic najvišjega cerkvenega učitelstva, prav s te strani prejel namig o umiku, ki ga kljub ovitosti v splet diplomatskih razlogov ni bilo mogoče razumeti drugače kot nezaupnico. Razočaranje sicer ni omajalo njegove trdnosti vere, da bo Kristus vse do konca časov stal ob strani svoji Cerkvi, in Petrovemu nasledniku še posebej, znano pa je, da ga je ta preizkušnja duhovno strla in ga morda tudi pripeljala do skorajšnje in nepričakovano nagle smrti.

In kako to, da se je fašistični režim v prizadevanjih za asimilacijo takozvanih tujerodcev s tako vnemo lotil ravno cerkvenih predstavnikov? Odgovor je na dlani: potem ko je morala slovenska laična inteligenca tako ali drugače večinoma zapustiti Primorsko, je na terenu z ljudstvom ostala duhovščina in po sili razmer prevzela vlogo vodilnega razreda. Fašizem je vedel, da asimilacijski pritisk ne bo obrodil zaželenih sadov, dokler bo narodno zavedna duhovščina ohranila svoj vpliv na ljudstvo. Duhovščina pa je imela v Sedeju svojega zaščitnika in pokrovitelja. Zlasti na Goriškem je namreč, tudi s sodelovanjem izjemnih katoliških laikov, ustvarila najprej legalno, potem pa podtalno kulturno-politično organizacijo, ki je s svojo razvejano, mnogostranstvo in organiziranostjo obvladovala slovensko podeželje in, delno, tudi Gorico samo. To organizirano delovanje je iz objavljenih zgodovinskih raziskav poznano le delno, marsikaj še čaka na objavo in ovrednotenje. A že sedaj lahko rečemo, da kakor slovenska javnost v zadnjih letih odmerja primeren prostor spominu na narodnoobrambno organizacijo, znano pod imenom Tigr, tako bi morala v skupno slovensko zgodovinsko zavest vendarle vstopiti tudi organizacija, ki jo je s pomočjo nepreglednega števila zaupnikov in

za ceno velikih osebnih žrtev postavila na noge slovenska katoliška skupnost, in to zlasti na Goriškem. Njeni cilji so bili različni od Tigrovih. Le-ta je pripravljala organiziran upor, krščansko socialna organizacija pa je hotela predvsem stati ob strani malemu slovenskemu človeku, skrbeti, da se ohranita slovenski jezik in slovenska kultura.

Podčrtati je treba, da nadškof Sedej pri tej organizaciji neposredno ni bil soudeležen. Kot cerkveni dostojanstvenik, ki je svojčas živel v tesnem stiku z dunajskim dvorom, je bil prepojen z legalistično miselnostjo in mu je bila že sama misel na kakršnokoli ilegalno dejavnost tuja. Svojim duhovnikom je vztrajno priporočal, naj bodo previdni in naj po nepotrebnem ne izzivajo oblasti. Že med prvo svetovno vojno je vernike pozival, naj se samovoljno ne upirajo zasedbenim oblastem, ampak naj v miru počakajo na razplet dogodkov. Kot škof je bil v načelih neomajen, toda skrbno se je izogibal dejanjem, ki bi utegnili izzveneti kot pristranska oz. namenjena eni sami skupini vernikov. V še tako težkih preizkušnjah je hotel ostati pastir vseh svojih vernikov, pa naj so pripadali slovenskemu, furlanskemu ali italijanskemu narodu. Ko je bila leta 1917 v polnem teku akcija za podpis majniške deklaracije, je Sedej podpis zavrnil, ker da je bil kot goriški nadškof pastir vsem vernikom, ne le Slovincem. In leta 1921, ko je skupina duhovnikov, zbranih v Zboru svečnikov sv. Pavla, predlagala oblikovanje personalne škofije, ki bi obsegala vse primorske Slovence, je Sedej predlog odločno odbil, ker je menil, da je sicer narodnost pomembna vrednota, da pa mora biti Cerkev počelo edinstvo, in ne razdeljenosti. Po drugi strani pa se je ob koncu vojne pogumno uprl in ni maral peti slovesnega Te Deuma za zmago italijanskega orožja, ker bi bil s tem prelomil zvestobo, ki jo je bil obljubil habsburški vladarski hiši.

Toda prav zaradi tega svoje-ga premočrnega zadržanja, ki očitno ni izhajalo iz simpatije za ta ali oni narod, za to ali ono stranko, ampak iz nekih višjih, pa čeprav včasih tudi spornih načel, je Sedej užival splošni ugled, in to ne le med prijatelji in somišljeniki, ampak tudi med nasprotniki. Zato ni čudno, da so se nanj obračali kot na najvišjo moralno avtoriteto v škofiji

in prav zato je lahko ves svoj ugled zastavil za to, da je svojim preganjanim dušnim pastirjem in vernikom pomagal v njihovi duhovni, materialni in tudi narodni stiski. Tako je branil svoje duhovnike, ko jim je grozila konfiscacija ali kak drug policijski ukrep, dosledno je zagovarjal pridiganje in oznanjevanje krščanskega nauka v maternem jeziku vernikov, s svojim pokroviteljstvom je zaščitil delovanje cerkvenih bratovščin, ki so po letu 1928 edine smele med ljudstvom širiti vsaj nekaj slovenske tiskane besede. Neprecenljive vrednosti za nadaljnje dušnopastirsko delovanje so bile njegove *Normae ad instructionem cleri curati* iz leta 1931, s katerimi je - skupno s sufraganom Fogarjem in Pederzolljem - zavezal k poučevanju verouka v materinščini ne le v goriški škofiji, ampak v mejah celotne ilirske metropolije.

Danes, sedemdeset let po njegovi smrti, je veličina nadškofa Sedeja vidna tudi iz dejstva, da nas spomin nanj ne ločuje, ampak nas v vsakem oziru povezuje. V njem se prepoznavamo ne glede na narodnost in ideološko prepričanje, kot se prepoznavamo na primer tudi v osebnostih Luigijsa Fogarja ali Jakoba Ukmarja. In prav od Jakoba Ukmarja, tožneje iz njegovega znamenitega govora o sožitju med narodi iz leta 1931, bi si izposodil misel, s katero bi sklenil pričujoči poseg. Takole je Jakob Ukmar utemeljil svoj nastop proti zatiranju narodnih manjšin: "Povedal sem vam te resnice zato, da rešim svojo dušo in da rešim po možnosti ugled sv. Cerkve, ker ji ne bo mogel nihče očitati, da si spričo tolikih pogubnih naukov ni nihče upal povedati resnice." No, tudi Francišek Borgia Sedej je s svojo neuklonljivostjo, s svojo neomajno zvestobo evangelijskim načelom, s svojim pogumom v tistih težkih letih reševal čast katoliške Cerkve. In tako se po zaslugi Sedejeve, Fogarjeve, Ukmarjeve in drugih neustrašnih pričevalcev Cerkvi res ne more očitati, da se v njeni sredi ni našel nihče, ki bi si v mračnem obdobju fašističnega zatiranja manjšin ne upal jasno in nedvoumno braniti resnice in pravice. Pa ne gre le za čast Cerkve, ampak za čast civilne družbe, sredi katere je v nekem obdobju glas pravice in resnice ali tudi - če hočete - glas treznosti in zdrave pameti obnemel. V tem smislu mora biti celotna skupnost, ki danes sooblikuje družbeno stvarnost na Goriškem in širšem Primorskem, hvaležna, da je v polpretekli zgodovini teh krajev najti tudi take pričevalce civilne in duhovne pokornosti, kakršen je bil nadškof Sedej in njegovi sodelavci ter somišljeniki. Brez teh pričevalcev bi bila namreč tudi naša družba bistveno drugačna od tega, kakršna je, in vprašljivo bi bilo tudi tisto sožitje, ki je bilo po vseh tragedijah in kljub že obstoječim, vsem dobro poznanim pomanjkljivostim, v naših krajih vendarle doseženo.

7

ČETRTEK,
13. DECEMBRA
2001

POBUDA TRŽAŠKE KARITAS

ADVENT IN BOŽIČ USMILJENJA 2001

8
ČETREK,
13. DECEMBRA
2001

Tudi letos je v okviru tržaške škofijske Karitas stekla pobuda Advent in božič usmiljenja 2001. Gre za že tradicionalno pobudo, ki želi vplesti v sodelovanje župnijske skupnosti, različne verske skupine, združenja, gibanja in vse ostale stvarnosti tržaške škofije v veliko solidarnostno akcijo v korist potrebnim. Geslo letošnje pobude je Brez odpuščanja ni prihodnosti, ravno v tem negotovem času, polnem zaskrbljenosti za usodo sveta, pa zadobiva izredno aktualnost. Vendar je to geslo možno razbrati tudi v tem smislu, naj se vsakdo izmed nas v svojem vsakdanjem življenju spravi s svojim bližnjim, tako da preko odpuščanja zagotovimo prihodnost miru in vedrine tudi tržaškemu mestu.

V sporočilu tržaške Karitas, ki smo ga prejeli, je dan poudarek predvsem na treh glagolih: prvič, na glagolu "opazovati", ki se nanaša na pozornost na stvarnost, ki je okoli nas, s posebnim ozirom na osebe, ki živijo v revščini in ki so potrebne vsega; drugič, na glagolu "poslušati", kar pomeni molče prisluhniti tistim, ki želijo, da se njihov glas, problemi in želje slišijo; tretjič, na glagolu "razvideti", kar pomeni biti sposoben, v luči božje besede, razbrati osebne, pa tudi družbene in svetovne dogodke z očmi tistega, ki verjame, da Bogu ni nič nemogoče.

V adventnem in božičnem času se mora torej vsaka krščanska skupnost čutiti z navdušenjem pozvana, da pomaga ženam in možem, ki živijo v situacijah, ki jih zaznamujejo osamljenost, nasilje, gmotna in duhovna revščina, odrinjenost in trpljenje. Pomaga naj jim s konkretnimi dejanji delitve z drugimi. Zato je akcija letošnje pobude Advent in božič usmiljenja usmerjena v nabiranje sredstev za usposobitev spre-

jemnega centra za tržaške družine, ki se trenutno nahajajo brez stanovanja, a ki se lahko samostojno upravljajo. Gre za strukturo oz. stavbo, poimenovano "Vila" ("la Villa"), nahaja pa se tik novega pastoralnega središča Lorenzo Bellomi v ulici Chiadino 2. Na razpolago jo je dala krajevna župnija Blažene Device Milosti preko konvencije s tržaško škofijo. Dela se bodo pričela prihodnjo pomlad in se bodo omejila le na najnujnejše posodobitve v skladu z obstoječimi normami. Sklad za Trst je že določil vsoto tristo milijonov lir, ki bo izplačana v letih 2001, 2002 in 2003, vendar to ne bo dovolj za kritje celotnega stroška. Stava je enonadstropna, v njej pa bo prostora za dvajset ljudi (v posebnih primerih tudi za kako osebo več), celotna površina pa znaša 337 kvadratnih metrov. V pritličju bodo tri sobe s skupno sedmimi posteljami, poleg tega še kuhinja, jedilnica, dnevna soba in kopalnica. V prvem nadstropju pa bo šest sob s skupno trinajstimi posteljami ter kopalnica. Sredstva, zbrana v okviru pobude Advent in božič usmiljenja 2001, bodo namenjena kritju prve faze del, če pa bodo na razpolago dodatna finančna sredstva, bo obstajala možnost, da se v pritličju poskrbi tudi tuši za reveže tega mestnega predela ter tudi zdravstvena ambulanta za potrebne.

Pri tržaški Karitas upajo, da bo preureditev tega centra novo znamenje za tiste prebivalce Trsta, ki živijo v pomanjkanju, znamenje namreč, da jim je Cerkev blizu in jih ima rada. Znamenje pa mora biti tudi za nas, pravijo pri Karitas, da v svojih konkretnih izbirah postavimo na prvo mesto tiste, ki so v evangeliju poimenovani "mali" in ki jih Jezus še posebej ljubi.

SEJA NOVEGA VODSTVA SSK

POSEBEJ SKRBETI ZA BOLJŠI PRETOK INFORMACIJ

Minuli petek, 7. decembra, se je sestel na prvi seji novi pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu za obravnavo tekočih političnih in notranjih organizacijskih vprašanj, med katerimi naj omenimo porazdelitev nalog v luči predvidenega delovnega programa. Iz razprave, piše v tiskovnem sporočilu, ki smo ga prejeli, je izšla ugotovitev, da je v stranki potreben boljši pretok informacij, zlasti na ravni izvoljenih predstavnikov na raznih ravneh in ustreznega koordinacija med njimi glede stališča o posameznih problemih na splošno kakor tudi v ustreznih izvoljenih telesih. Zato bo morala stranka posvetiti posebno skrb prav temu problemu kakor tudi obveščanju javnosti o stališčih stranke do raznih aktualnih vprašanj in njene delovanju nasploh.

Na seji izvršnega odbora se je razvila tudi poglobljena raz-

prava tako o splošnem sedanjem političnem položaju s posebnim ozirom na izvajanje oziroma neizvajanje februarja odobrenega zaščitnega zakona ter na razmere v posameznih krajevnih upravah od Miljdo Nabrežine. O tem je obširno poročal tajnik Peter Močnik, ki se je še posebej zaustavil pri perspektivah za upravljanje devinsko-nabrežinske občine v prihodnji mandatni dobi. Kot znano, bodo spomladi v tej občini volitve za obnove občinskega sveta in izvolitve novega župana. Zato je treba računati, meni Slovenska skupnost, da bodo stranke v prihodnjih mesecih močno zaposlene z omenjenimi volitvami, na kar morajo biti tudi občani pripravljeni, saj gre navsezadnje za bodoče upravljanje njihovega teritorija in vsega, kar je z njim povezanega.

IVAN ŽERJAL

Letošnja predpraznična razstava gojencev Vzgojno-zaposlitvenega središča Mitja Čuk, ki so jo odprli v ponedeljek, 10. t.m., v dvorani Zadrugne kraske banke na Opčinah, poteka v znamenju desetletnice nastanka Škrata, glasila Sklada Mitja Čuk. Pravzaprav je revija praznovala že letošnjega 30. avgusta, saj je poskusna številka Škrata - št. 0 - izšla ravno 30. avgusta 1991 z uvodnikom danes pokojne Nadje Kriščak. Pri Skladu Mitja Čuk in njegovem vzgojnozaposlitvenem središču pa so se odločili, da obletnico počastijo ob priložnosti tradicionalne adventne razstave. S pripravo lepih in prisrčnih izdelkov je dvanajst gojencev, ki obiskujejo VZS Mitja Čuk, hotelo počastiti sedanjí adventni čas in prihajajoče božične praznike, pobudniki pa so hoteli dati tudi priložnost nekaterim mladim umetnikom, da pokažejo svoja dela. Na ogled so tako tudi umetniška dela desetih mladih avtorjev z obeh strani meje: Vasje Korošca, Ane Kravanja, Štefana Turka, Petra Senizze, Petra Carlja, Mathiasa Perzija, Boruta Soše, Tine Sossi, Matthiasa Maurija in Martine Malalan. Na ponedeljkovem slovesnem odprtju razstave, ki ga je obogatil nastop glasbenikov Laure Chia-

JUBILEJ GLASILA SKLADA MITJA ČUK

"ŠKRAT" JE UGASNIL SVOJIH PRVIH DESET SVEČK

budini in Aleksandra Ipavca, so bili navzoči tudi predstavniki socialno-varstvenega centra iz Dutovelj. Prisotni so tako lahko prisluhnili tudi umetniškemu ustvarjanju gojencev tistega centra, in sicer pesmim Mirjane Medlobi, Klavdije Samardžič, Darka Bajta in Vojmirja Rihterja.

Toliko o kroniki ponedeljkovega odprtja razstave, saj bi se spodobilo, da bi osrednjo pozornost namenili reviji, ki praznuje jubilej. Škrat ima torej deset let. To je lahko dolgo ali kratko obdobje, kot pač vzamemo: večkrat je to namreč odvisno od številnih dejavnikov, v prvi vrsti seveda od vsebine, privlačnosti in načina pisanja. So deč po slednjih, lahko mirne duše trdimo, da je Škrat postal priljubljeno čtivo za naše ljudi, pa čeprav se v naših (in matičnih) obličih njegovo izhajanje ne omenja prepogosto. Morda zaradi tega, ker je to izhajanje bilo večkrat neredno zaradi negotovosti - še zlasti finančne - ki je žal stalnica za ustanove naše skupnosti. Gre za stanje, ki bi verjetno strlo marsikatero uredništvo, a ne uredništvo Škrata, ki očitno zna kljubovati težavam in ki vsakič poskrbi za pestro vsebino in obliko.

Škrat je, kot že rečeno, glasilo Sklada Mitja Čuk. V prvi vrsti je posvečen otrokom, ta-

ko normalnim kot tistim s posebnimi potrebami: eni in drugi namreč potrebujejo pozornost in ljubezen, drugi verjetno več kot prvi. Je pa istočasno, kot piše Jelka Cvelbar v uvodniku zadnje dvojne (7-8) številke (na sliki platnica - pred izidom sta še dve številki), "namenjen slovenskim vzgojiteljem. Njim bi rad svetoval, pomagal, širil obzorje in ob tem ne bi rad pozabil na to, kar je značilno slovensko: jezik, način razmišljanja, običaji in tradicija." Takih tematik za vzgojitelje je v Škratu veliko. Če prelistamo npr. samo zadnjo številko, vidimo tako prispevek Tomaža Simčiča o šolski avtonomiji, zatem pa še kopico konkretnih nasvetov o pomeni glasbe in o pravilnem odnosu do slovenskega jezika izpod peresa Giorgine Piščanc

in Diomire Fabjan Bajc. Mišlim, da smo takih nasvetov, še posebej na jezikovnem področju, potrebni ne samo vzgojitelji, ampak vsi, ki se dnevno soočamo z močnim pritiskom in vplivom italijanščine.

Škrat je torej namenjen vzgojiteljem, a ne samo njim. V njem lahko najde marsikaj zanimivega tudi povprečni slovenski bralec. To je čutiti že ob listanju prvih strani glasila, kjer so praviloma objavljeni odlomki različnih knjižnih del, in potem še v nadaljevanju, kjer med drugim naletimo še na veliko poljudoznanstvenih prispevkov, ki so po eni strani na dostojni, če ne visoki kakovostni ravni, po drugi strani pa njihovo branje sploh ni zahtevno. Škrat je torej revija, ki zaradi svoje vsebine in oblike sprošča in blagodejno vpliva na bralca in mu na nevsiljiv način posreduje nekatere temeljne vrednote: ljubezen do človeka, solidarnost, pokončno držo, zanimanje za družbene razmere ter skrb za slovenstvo in slovenski jezik. Prav zaradi tega smo dali Škratu najpomembnejši prostor na tej strani, seveda z željo, da bi se njegovo - pa čeprav neredno - prihajanje med naše bralce ne ustavilo in da bi še naprej prinašal optimizem in vedrino, ki smo ju vsi tako potrebni.

PESEK / BLAGOSLOVITEV OBNOVLJENE CERKVE

NOVO PODOBO MORA DOBITI TUDI ŽUPNIJSKA SKUPNOST

Velika množica domačinov, a tudi vernikov in prijateljev od drugod, je v soboto, 8. t.m., na praznik Brezmadežne, napolnilo cerkvo na Pesku ob priložnosti slovesnega bogoslužja ob koncu obnovitvenih del. Cerkev, ki je posvečena Mariji Brezmadežni, je v letih 1951-1954 dal zgraditi takratni bazovski župnik, pokojni msgr. Marijan Živic, potem ko je državna meja razdelila nekdanjo enotno starodavno župnijo sv. Tomaža. Takrat je načrt pripravil arhitekt Čekuta, veliko dela so opravili župljani sami, denar je prispevala tudi država, svečišče pa je v prvi polovici 60-ih let poslikal Tone Kralj. V lanskem in letošnjem letu so stekla obnovitvena dela, Kraljevim poslikavam so se pridružila še dela Anite Nemanini in Piera Fabra, hvaležna župnijska skupnost pa je dala postaviti tudi ploščo pobudniku izgradnje cerkve, msgr. Marijanu Živicu. Ob tej priložnosti je bila natisnjena tudi zbiranka.

Sobotno mašo je daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani ob somaševanju domačega župnika Žarka Škerlja, škofovega vikarja za Slovence msgr. Franca Vončine in openškega dekana Milana Nemaca. V svoji pridigi je škof izpostavil lik Brezmadežne kot dokaz, da smo kristjani poklicani k svetosti, kar pomeni z veseljem sprejeti načrt, ki ga Bog ima z

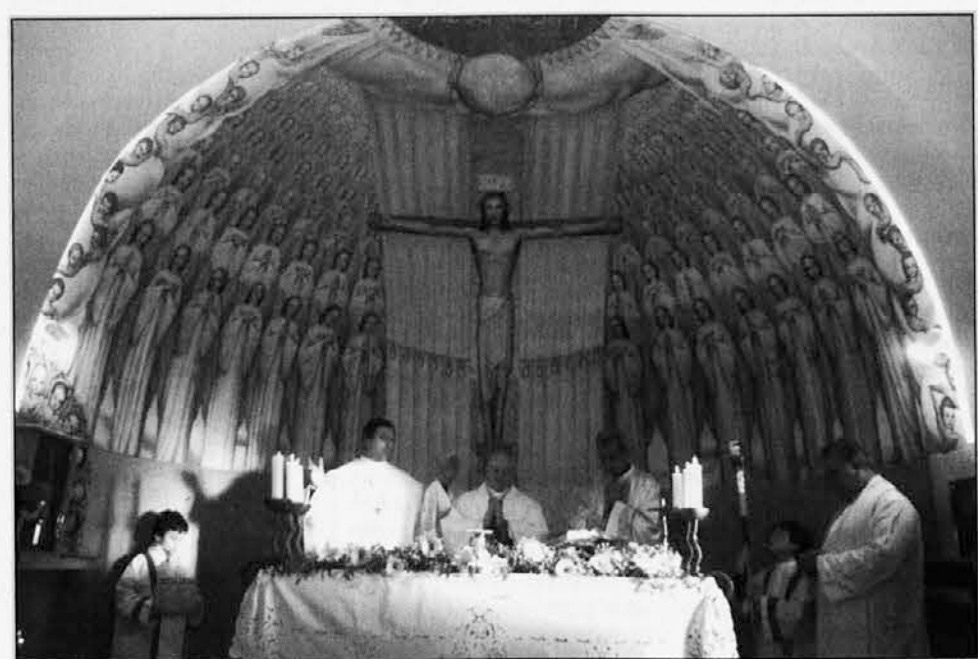

FOTO KROMA

našim življenjem, in izpolnjevatí Njegovo voljo. Škof je tudi zaželel, da bi prenovi cerkve sledila tudi nova podoba župnijskega občestva, z močnejšo in bolj živo vero in z večjim bratskim razpoloženjem.

Maše, ki jo je spremljalo petje Otroškega zbora Slomšek in Mešanega pevskega zbora Lipa iz Bazovice, se je udeležil tudi dolinski župan Boris Pangerc (cerkev namreč stoji na območju občine Dolina), ki je v svojem kratkem pozdravu poudaril dobro sodelovanje

med župljani in župniki ter med javnimi upravami in župnijskimi skupnostmi. Prisotni so bili tudi številni izvrševalci obnovitvenih del, katerim se je župnik Žarko Škerlj toplo zahvalil. Tako naj omenimo, da sta načrtovanje del opravila geometra Marco Guadagnin in Roberto Bracchetta, zidarska dela podjetje Foravs s.n.c., izkope Boris Bizjak, električno napeljava in luči podjetje Umek, ogrevanje podjetje Trivelin, barvanje sten, vrat, oken in zidov Iztok Žerjal, nova okna

in vrata obrtnika Viktor Stopar iz Bazovice in Andrej Mesar iz Trebč ter podjetje Žerjal iz Doline, barvanje lesenega stropa Albert Komar, ozvočenje podjetje Orion, zlebove podjetje Mucci iz Standreža, popravila zvonika in zvona podjetje Clocchiatti iz Vidma, električne stolpice pa podjetje Mingot iz Doline. Finančno pa so obnovo podprli dežela Furlanija-Juljska krajina, tržaška škofija, občina Dolina, župljani in pokojni msgr. Živic.

IZ

JUBILEJ KAKOVOSTNE PEVSKE DEJAVNOSTI

DESETLETNICA OBNOVLJENEGA ZBORA JACOBUS GALLUS

Zbor Jacobus Gallus, ki deluje v okviru Glasbene matice, ravno v tem času obhaja desetletnico obnove delovanja. 17. decembra 1991 je namreč v evangeličanski cerkvi v Trstu stekla prva Zborovska božična revija, ki jo je priredil prav obnovelec zbor Gallus, ki je ob tisti priložnosti imel tudi svoj prvi nastop. Zato bo prihodnji ponedeljek, 17. decembra, točno deset let po prvem nastopu in ravno v evangeličanski cerkvi, slavnostni koncert ob desetletnici. Ob tej priložnosti bodo nastopili tudi nekateri nekdanji člani zbora, ki so bili prisotni pri nastanku leta 1991, nekateri pevci pa bodo tudi prejeli Gallusove značke.

Zbor Jacobus Gallus se navezuje na izročilo istoimenskega zbora, ki je pod vodstvom Ubalda Vrabca deloval od konca petdesetih do začetka sedemdesetih let. Po skoraj dvajsetletnem zatišju je po zaslugi dirigenta Stojana Kureta znova oživel na valu navdušenja, ki ga je povzročil projekt Gallusovo zvočno bogastvo. Kuret je takrat zbral in motiviral pevke in pevce različnih zborov, ki so se združili v kakovosten pevske sestav: tako je zbor Gallus ponovno nastal iz združitve Dekliškega zbora Glasbene matice in Tržaškega mešanega zbora, nastajajoči formaciji pa so se pridružili tudi nekateri pevci Moškega pevskega zbora Valentin Vodnik iz Doline in še nekateri posamezniki iz drugih zborov. Obnovelec zbor Gallus je pod vodstvom Stojana Kureta že v prvi sezoni želel velik uspeh: na zborovskem

tekmovalju v Vittoriu Venetu leta 1992 je namreč prejel prvo nagrado v kategoriji ljudskih pesmi in absolutno prvo nagrado Efrema Casagrande. V istem letu je našel tudi zahteven program skladb Marija Kogoja, s katerim je počastil stoletnico skladateljevega rojstva, poleg tega pa je še uspešno izvedel Malo slavnostno mašo Gioacchina Rossinija. Leta 1993 je v Ljubljani nastopil na vseslovenskem zborovskem tekmovalju Naša pesem in prejel srebrno plaketo.

Leta 1994 je vodstvo prevzel Janko Ban, ki to funkcijo opravlja še danes. Pod njegovim vodstvom je zbor Jacobus Gallus štirikrat nastopil na tekmovalju Naša pesem v Mariboru,

kjer je dvakrat prejel zlato (leta 1995 in 1997), dvakrat pa srebrno plaketo (leta 1999 in 2001). Leta 1995 in 1997 se je tudi udeležil zborovskega tekmovalja v Arezzu, poleg tega pa je ponovno nastopil na tekmovalju v Vittoriu Venetu in zopet zmagal prvo nagrado v kategoriji ljudskih pesmi. Večkrat je nastopil tudi na reviji deželnih zborov Corovivo (zadnjič ravno pred kratkim v Gorici), kjer se je vedno uvrstil v najvišjo kategorijo.

Kljub številnim tekmovaljem je zbor vsekakor močno vraščen v krajevno stvarnost, iz katere navsezadnje tudi črpa moč in navdih. Tako redno sodeluje na reviji Primorske poje, večkrat je nastopil na reviji Zve-

ze cerkvenih pevske zborov v Trstu, nastopi in koncerti, ki jih je zbor Jacobus Gallus imel ob različnih priložnostih v zamejstvu in na splošno na Primorskem, pa so tako številni, da jih ne gre tu naštevati. Zbor je nastopal tudi v drugih krajih po Sloveniji (npr. na vseslovenskem pevskem taboru v Šentvidu pri Stični ali na proslavi 50. letnice priključitve Primorske matični domovini), večkrat je nastopil tudi v različnih krajih dežele Furlanije-Juljske krajine. Leta 1995 je ponesel slovensko pesem med slovenske izseljence v Nemčiji. Pri izbiri sporeda je posebna pozornost posvečena zlasti slovenskim skladateljem iz zamejskega oz. primorskega prostora (Vrabcu, Kogoju, Merkuju, Adamiču, Grbcu, Kumarju idr.), čeprav zbor seveda črpa skladbe tudi iz širše slovenske in svetovne zakladnice.

Ko govorimo o zboru Jacobus Gallus, ne moremo seveda mimo srečanja, ki je nastalo ravno na njegovo pobudo in ki se je spremenilo v tradicionalno prireditev, ki vedno privablja veliko ljubiteljev petja od blizu in daleč. Gre namreč za Zborovsko božično revijo, ki je lani doživela deseto izvedbo. Vsako leto v predbožičnem času zbor Gallus namreč vabi v goste zbor iz Slovenije, Italije in Avstrije, pri čemer se poslušalcem ponuja ne samo lep glasbeni užitek, ampak se jim tudi posreduje vrednote prijateljstva in sodelovanja med ljudmi in narodi, kar je navsezadnje tudi osrednje sporočilo božične revije.

Letos božične revije izjema ne bo, saj se je zbor Jacobus Gallus odločil, da jo bo ob svoji desetletnici nadomestil s slavnostnim koncertom. To bo tudi priložnost za snidenje med tistimi, ki so v teh desetih letih zapustili zbor, in sedanjimi pevskimi in pevci, ki nadaljujejo njihovo dejavnost. To snidenje je torej napovedano za prihodnji ponedeljek, 17. decembra, ob 20.30 v evangeličanski cerkvi na trgu Panfilu v Trstu: to bo prav gotovo poklon naši pevski tradiciji in potrditev prijateljskih vezi, ki jih je s svojim delovanjem doslej ustvaril zbor Jacobus Gallus.

OBVESTILA

SLOVENSKO STALNO gledališče. Gostovanje PDG iz Nove Gorice. Ciril Kosmač-Srečko Fišer, *Tistega lepega dne*. Režija Boris Kobal. V petek, 14. t.m., ob 20.30 red A, F in D. V soboto, 15. t.m., ob 20.30 red B in E. V nedeljo, 16. t.m., ob 16. uri red C. V ponedeljek, 17. t.m., ob 20.30 red T (s podnapisi).

DRUŠTVO FINŽGARJEV dom z Opčin vabi v petek, 14. decembra, ob 20. uri v dvorano Finžgarjevega doma na Opčinah, Dunajska 35, na okroglo mizo Ob šestdesetletnici Drugega tržaškega procesa. Okroglo mizo bosta uvedla zgodovinar Milan Pahor in odvetnik Peter Močnik. Vljudno vabljeni!

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca za Trst in Gorico se pridružuje praznovanju prvega vsedravnega dneva Združenja Vincencijeve konferenc v Italiji, ki bo v nedeljo, 16. decembra. Zato vabi vse, ki se zanimajo za socialne probleme naših ljudi, in vse prijatelje in dobrotnike, da pristopijo k tej pobudi ter dvignejo zgibanko, ki jo je, ob tej priložnosti, pripravil glavni odbor Slovenske Vincencijeve konference z namenom, da obvesti širšo javnost o svojih dejavnostih.

SLOVENSKO STALNO gledališče. *Uh, kakšen dan!* Gledališki strip... (za zelo, malo manj in prav nič mlajše). Zamišljal in gib Branko Završan. V nedeljo, 16. t.m., ob 11. uri v Ljudskem domu v Trečah. Vabljeni vsi otroci... in starši!

CELODNEVNO GOSTOVANJE Komornega zbora Slovenicum v Rojanu v nedeljo, 16. decembra. Komorni zbor Slovenicum iz Ljubljane bo ob 9. uri spremljal s slovenskimi liturgičnimi pesmimi sv. mašo, ki jo prenaša slovenska tržaška radijska postaja. Na koncertu ob 16. uri, vedno v rojanski župnijski cerkvi, bo zbor izvajal skladbe Gallusa, Merkuja, Močnika, Adamiča, Kogoja, Srebotnjaka, Ukmarja, Mokranjca, Rahmaninova in Rossinija. Zbor vodi Tomaž Faganel, orgelska spremljava Primož Malavašič. Gostovanje zbora Slovenicum organizira Koncertna pobuda Rojan.

SKD BARKOVLJE vabi v nedeljo, 16. t.m., na počastitev msgr. Matije Škabarja. Sodelovali bodo: Tadeja Kralj-harfa, učenci osnovne šole Fran Saleški Finžgar, Mešani pevski zbor Igo Gruden, ki ga vodi Adi Danev, Eleonora Jankovič-recitacije ter Daša Stanič in Igor Veljak-napovedovalca. Počastitev bo v barkovljanski cerkvi ob 16. uri.

ZBOR JACOBUS GALLUS prisrčno vabi vse ljubitelje petja, še posebno pa nekdanje pevke in pevce, na slavnostni koncert ob desetletnici obnove delovanja, ki bo v ponedeljek, 17. decembra, ob 20.30 v evangeličanski cerkvi v Trstu, trg Panfilu 2.

VPONEDELJEK, 17. decembra, bo gost Društva slovenskih izobražencev astrofizik Marjan Čadež, ki bo govoril o kometih. Večer bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, ob 20.30. Vabljeni!

KLUB MARVRIČI most mladih vabi v torek, 18. decembra 2001, ob 19. uri v župnijsko dvorano na Štjaku (na slovenskem Krasu). Predaval bo p. Beno Lavrih in zakonski par iz Šempetra. Tema bo *Najin odnos - najina rast*. Vabljeni.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo petnajsto študijsko podporo iz sklada Mihael Flajban. Podpora bo znašala 1.500 evrov za prvi letnik in 1.250 evrov za vsako naslednje leto, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Podpora je namenjena visokošolcem, ki se bodo vpisali na univerzo v akademskem letu 2001/2002. Podrobnejša pogoja in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ul. Mazzini 46, prvo nadstropje, tel. 040 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 20. decembra 2001.

FOTOKROŽEK FOTO Trst 80 prireja v sodelovanju z deželnim sedežem RAI Drugi zamejski video natečaj Ota-Hrovatin. Natečaja se lahko udeležijo vsi ljubitelji videosnemanja, in to z največ dvema videofilmoma. Posnetka dela je treba oddati do 11. januarja 2002 v Tržaški knjigarni v ul. sv. Frančiška 20.

Na 60. obletnico ustrelitve junakov II. tržaškega procesa bo **SLOVENSKA SKUPNOST** v soboto, 15. decembra, ob 9.30 položila spominski venec pred spomenik na kraju ustrelitve na openskem strelišču. Vljudno vabljeni!

DAROVI

ZA NOVE jaslice v cerkvi v Bazovici: družini Drnovšek in Sgubil 100.000 lir; v spomin na pok. župnika Marijana Živica družina Mahnič 50.000 lir; v spomin na pokojnega Mariota Križmančiča Milka Racman iz Avstralije 50.000 lir; namesto cvetja na grob pok. Mariota Križmančiča Marta Mužina 35.000 lir; družina Milkovič iz Gropade 126 30.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: namesto cvetja pri pogrebu Jožeta Perica darujeta Anica Terčon 25.000 lir in Pepa Terčon 30.000 lir.

ZA OBNOVO cerkve na Pesku: družina Ražem, Gročana 58, 50.000 lir; Magda Križmančič (Tineta) iz Bazovice 100.000 lir.

Zaradi preobilice dogodkov in pomanjkanja prostora so nekatera poročila izostala. Bralcem se opravičujemo.

NOVA PESNIŠKA ZBIRKA PRI MLADIKI

POGLED V KOŠUTOVO SEVERNO MORJE

Miroslav Košuta se po desetih letih vrača v zrelo pesniško areno. Kot smo na kratko že poročali, je pri založbi Mladika izšla njegova nova pesniška zbirka z naslovom *Pomol v severno morje*. Delo so predstavili v ponedeljek, 10. t.m., v Peterlinovi dvorani v Trstu na rednem tedenskem večeru Društva slovenskih izobražencev. Gre za 52 pesmi, razdeljenih na pet sklopov: Okruški kratkega dne, Nove tržaške pesmi, O ljubezni in okolici, Sestop v prostrano in Vrnitev in odhod, katerim je dodana še zaključna Izštevanka. O najnovejši Košutovi zbirki je spregovorila prof. Zora Tavčar, ki je med drugim dejala, da so besedila umeščena v naš prostor, iz njih pa diha osnovna vedrina in močtatost.

Po Košutovih besedah je bila zbirka potrebna, da zaključimo neko pot, začeto v 60. letih, da zaključimo neka poglavja "sine ira et studio". V zbirki so obravnavana neka temeljna vprašanja, ki se navezujejo na preteklo, a tudi sedanje domače in tuje dogajanje, prisotna pa je tudi občutljivost za eksistenčna vprašanja, saj ko človek

FOTO KROMA

pride v določena leta, začne, kot priznava sam avtor, gledati na stvari tudi s strani morja. Pesmi so bile pripravljene za tisk že leta 1996, a je rokopis obležal doma, ker je avtor ostal zvest dejstvu, da, če ne vidi konkretnega cilja pred sabo, se težko zagriže v dokončno oblikovanje. Da so pesmi vendarle doživele objavo, pa se mora zahvaliti Zori Tavčar in Alojzu Rebuli, ki sta ga iztrgala iz začaranega kroga osamljenosti, osamelosti in črnih misli, ter seveda založbi Mladika, ki je delo izdala. Na ponedeljkovem

večeru sta nekaj pesmi iz zbirke prebrala Matejka Maver in Franko Žerjal.

Večer DSI pa je bil tudi v znamenju likovne umetnosti, saj so pred predstavitevjo Košutove zbirke odprli razstavo računalniških grafik Matjaža Hmeljaka. O umetnikovi stvaritvah je spregovoril Stefan Pahor. Hmeljakova dela so zelo abstraktne črno-bele figure: gre za zelo enostavne oblike, ki se potem razvijajo, pri čemer je potrebno, da se gledalec prepusti svojim občutkom.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
LIBRERIA TRIESTINA

VAM VOŠČI VESEL BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO.
PRIČAKUJEMO VAS Z
BOGATO IZBIRO BOŽIČNIH
OKRAŠKOV IN
UMETNIŠKIH IZDELKOV.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, e-mail: tklibris@tin.it

PRAZNIK

Pesmarica Eno si zapojmo... ali pa vse, v kateri je dirigentka Marja Feinig zbrala pesmi, ki so bile objavljene v Pastirčku, bo v pomoč vsem mladim pevcem in njihovim voditeljem, saj prinaša slovenske ljudske pesmi, za katere je napisan notni zapis tudi za klavirsko spremljavo in akordi za spremljavo petja na kitaro. Pesmarico je z njo lastno milino ilustrirala Danila Komjanc, medtem ko je preserno veselo naslovnicu naslikal Walter Grudina.

Združenja slovenskih cerkvenih pevskih zborov prof. Lojzki Bratuž in našemu kolegu Juriju Paljku so organizatorji poklonili pesmarico in ploščo.

In kdo vse je na letošnji Mali Cecilijanki zapel? Našteli bomo seveda zborove, ki jih vodijo dirigenti, ki jim ni žal truda z najmlajšimi, saj vedo, da je največja in najbolj zvesta tista ljubezen, ki se rodi v rosnih letih. Pa bi bilo prav, da bi se na tem mestu zahvalili prav vsem mladim pevcem in njihovim staršem, vzgojiteljem in dirigentom, saj so v soboto na Ma-

odlične pevke in pevci, ki bodo jutri dobro nasledili današnje pevke in pevce v naših zborih.

Otroški pevski zbor Veselejški iz Doberdoba je vodila Lucija Lavrenčič, otroški pevski zbor Plešivo Damjana Čevdek Jug, otroški pevski zbor Dijaškega doma Simon Gregorčič iz Gorice je vodila Irena Pahor, otroški pevski zbor Rupa - Peč Tanja Kovic, medtem ko je otroški pevski zbor Friderik Baraga iz Sv. Križa vodila sestra Angelina Šterbenc, otroški pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana Valentina Humar in Valentina Pavio, otroški pevski zbor Ladjica iz Devina Olga Tavčar, mladinski pevski zbor Kraški slavček iz Nabrežine Alenka Radetič, mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela Marja Feinig Tavčar in otroški pevski zbor Štmaver je vodila Nadja Kovic.

Vsak zbor je na Mali Cecilijanki zapel po tri pesmi in vsi so pokazali, da se otroci zavedajo pomena prepevanja. Prej kot to pa bi radi poudarili bogastvo, ki ga pomeni deset otroških zborov za vse nas, za vso našo skupnost.

Da otroci radi pojejo, se je videlo že po njihovem veselju in prepričljivem nastopu in tudi po tem, kako veselo so v vrstah hodili h gospe Klari, pri kateri so po nastopu dobili za nagrado vsak po en krof...

Nabito poln Kulturni center Lojze Bratuž je zgovoren dokaz, da je Mala Cecilijanka živa in lepa stvarnost pevske kulture naših ljudi in naših krajev.

ZUT

POMOČ PRI USMERJANJU

Višje šole so se v zadnjih letih zaradi raznih eksperimentacij preoblikovale in razvijale svojo ponudbo. Prav tako hitro se spreminja univerza. Zato se je pred nekaj leti pojavila potreba po izčrpnem informiranju glede raznih študijskih smeri ali možnosti zaposlitve. Vpeljali so se najprej dnevi usmerjanja, ki so se kasneje raztegnili kar na ves teden. Letos je v prostorih goriškega razstavišča potekal pod naslovom *Projekti za jutrišnji dan* že drugi teden šolskega in poklicnega usmerjanja. Bogat pregled izobraževalne ponudbe so lahko od 26. novembra do 1. decembra obiskali tako dijaki, ki končujejo nižje srednje šole, kot tisti, ki zapuščajo višje. Priredila ga je goriška pokrajina v sodelovanju s šolskim skrbništvom, univerzama in deželniimi strukturami za izobraževanje in usmerjanje, prisotni pa so bili tudi predstavniki združenja podjetnikov, raznih zasebnih podjetij, vojske in drugih državnih služb.

Izobraževalni zavodi, prisotni v mestu in v pokrajini, med temi tudi oba slovenska pola, so opremili svoj kotiček z videoposnetki, lepaki, zgibankami in drugimi informativnim gradivom, ki bi nižješolcem kar najbolj približali programe, življenje in ponudbo na raznih zavodih. Ob standih so se v teh dneh vrstili profesorji posameznih študijskih smeri, ki so zainteresiranim nudili vsa potrebna pojasnila.

FOTO BUMBACA

Vzporedno z usmerjanjem nižješolcev je na razstavišču potekalo tudi prepotrebno usmerjanje za dijake zadnjih letnikov višjih šol, ki so v tem jesenskem času poklicani, da se predvpišejo na razne univerzitetne smeri. Z letošnjim letom se je preosnovala tudi tržaška univerza, tako da obe vseučilišči, ki s svojimi fakultetami krepijo tudi goriško stvarnost, kažeta nov ustroj in sodobnejše ponudbe. Na okroglih mizah in tematskih srečanjih, ki so se vrstili v dvoranih sejmšča, so imeli dijaki možnost, da so se neposredno razgovarjali z najvidnejšimi predstavniki raznih ustanov in so lahko podrobneje izvedeli o poklicnih profilih, po katerih trenutno največ povprašujejo javne ustanove in podjetja, in novih likih, ki so perspektivni za bodočnost.

V preteklih dneh so stekle še druge pobude v zvezi z usmerjanjem. Profesorji in ravnateljici slovenskih višješolskih zavodov so se v torek, 4. decembra, posebej srečali v avditoriju vi-

šješolskega središča s profesorji nižje srednje šole. Predstavniki raznih učnih smeri v centru so kolegom nižje prej in staršem tretješolcev kasneje spregovorili o značilnostih, novostih in ponudbah na njihovih šolah. Namen srečanja je bilo natančnejše informiranje, tako da bi tretješolci lažje izbrali študijsko smer, ki jim najbolj ustreza.

V tem dnevu "odprtih vrat" je bil v jutranjih urah načrtovan tudi obisk tretješolcev, na katerem bi si dijaki pobliže ogledali učne prostore v središču in prisostvovali nekaterim lekcijam, pa je zaradi samouprave, ki je bila v teku v središču od 3. decembra, bil prestavljen na kasnejši datum.

Usmerjanje pa se s temi pobudami ni povsem zaključilo. Nadaljevalo se bo še s predstavitvijo nekaterih šolskih ponudb na posameznih šolah, odgovorno osebje pa je na razpolago staršem za morebitna pojasnila tudi naprej skozi vse šolsko leto.

HD

10

ČETRTEK,
13. DECEMBRA
2001

FOTO BUMBACA

Prav tako pa je gospod Marijan Markežič predstavil tudi avdiokaseto in CD ploščo z istim naslovom, na kateri so posnetki goriških otroških pevskih zborov, ki pojejo pesmi, katerih notni zapisi so objavljeni v pesmarici. Predsednici

li Cecilijanki zares pokazali, da slovenska pesem globoko označuje našega človeka. In če je res, da se dan po jutru pozna, se nam v našem kulturnem prostoru ni bati za prihodnost, saj bodo iz vrst današnjih otroških pevskih zborov zagotovo prišli

MEŠANI PEVSKI ZBOR
LOJZE BRATUŽ50 let
Lojze Bratuž

vključno vabi na

KONCERT

OB 50 - LETNICI USTANOVITVE

Velika dvorana KC Lojze Bratuž
V četrtek, 13. decembra 2001, ob 20.30

Posebno vabljeni vsi bivši pevci

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ

Srečanja z glasbo 2001/2001
PREDSTAVITEV NOVE ZBIRKE

MLADE NOTE

SKLADBE GORIŠKIH USTVARJALCEV ZA MLADINO
Izvajajo učenci in dijaki Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel

Sobota, 15. decembra 2001, ob 19.30
v veliki dvorani KC Lojze Bratuž v Gorici

V PRIČAKOVANJU BOŽIČA

Akademski pevski zbor Tone Tomšič, Stojan Kuret, dirigent
Petek, 21. decembra 2001, ob 20.30
v veliki dvorani KC Lojze Bratuž v Gorici

JAZ SEM BERTO
V LJUBLJANI

Člana štandreske dramske skupine Majda Zavadlav in Božidar Tabaj sta v soboto, 8. decembra, nastopila z igro *Jaz sem Berto* v Zalogu pri Ljubljani. Nastop je organiziralo domače društvo Svoboda, katerega dramski odsek je letos v oktobru nastopil v Štandrežu z igro *Norčije v spalnicah*. Štandreska igralca in druge člane dramske skupine je številna publika nagradila z dolgim aplavzom. V pozdrav nastopajočim je zapel domači mešani zbor. Predstavnica društva Svoboda pa je v nagovoru poudarila pomen kulturnih izmenjav, še posebno med matico in zamejstvom, in zaželela, da bi lahko še kdaj gostili štandreske igralce in da bi lahko tudi sami še nastopali v Štandrežu, kjer so bili deležni lepega sprejema.

PRAZNIK MIRU IN
PRIJATELJSTVA V
ŠTANDREŽU

Štandreski rajonski svet prireja v sodelovanju z OŠ Fran Erjavca, župnijo in domačimi društvi že tradicionalno srečanje pred božičnimi prazniki v znamenju miru in prijateljstva. Srečanje bo v nedeljo, 16. decembra, in se bo začelo ob 15. uri v domači cerkvi. Program bodo oblikovali osnovnošolski otroci in domači zbori. Na trgu pred cerkvijo bo sledilo družabno srečanje ob pogrnjenih mizah. Nabrani darovi bodo za dobrodelne namene.

V petek, 14. decembra, pa bodo otroci štandreske osnovne šole obiskali najstarejše vaščane in jim zaželeli lepe prijetne božične praznike in sreče v novem letu.

SV. MIKLAVŽ V ROMJANU

BELOBRADI
DOBROTNIK
OBDARIL UČENCE

Kot pišemo tudi na drugem mestu, je te dni razne šole in društva obiskal sv. Miklavž in v veselje vseh neučakanih otrok prinesel s sabo vrečo, polno daril in igrač. Belobradi dobrotnik s škofovsko palico, rdečo obleko in kapo na glavi, se je podal tudi v Laško. Tu so ga v nabito polni dvorani pričakovali učenci osnovne šole in vrtca iz Romjana. Slovensko društvo Jadro je namreč tudi letos pripravilo že tradicionalno miklavževanje, na katerega je povabilo čarovnika Saturna, ki je vse prisotne navdušil s pestrim programom. Nakar so otroci s pesmijo počastili prihod sv. Miklavža, ki jih je bogato obdaril. Te dni je bil v Ronkah tudi sestanek Komisije za problematiko slovenske manjšine v tej občini. Sestanek se je odvijal na sedežu krajevne občinske knjižnice S. Pertini. Poleg članov komisije so se sestanka udeležili tudi visoki predstavniki občine, in sicer odbornica za kulturo A. Calderara, odbornik za šolstvo, L. Bon ter odbornik za osebje F. Miniussi. Na seji je bil govor o vseh tematikah, ki so neposredno vezane na realnost slovenske narodne skupnosti, ki tam živi, in posebno pozornost pa so pokazali osnovni šoli in vrtcu s slovenskim učnim jezikom, ki deluje v Romjanu. Komisija, ki je posvetovalnega značaja, deluje v sklopu občine že vrsto let in je vezni člen med občani in institucijo. V vseh teh letih je bila pobudnik številnih razstav in predavanj.

DAMIANA KOBAL

V SREDO, 5. T.M., V KC BRATUŽ

TUDI NAS JE OBISKAL
SVETI MIKLAVŽ

JERICA KLANJŠČEK

Dobri stari sveti Miklavž, ki vsako leto rad obdari vse pridne otroke in odrasle, se je ustavil tudi v našem mestecu. Dne 5. decembra je na vabilo družin Sončnice stopil v KC L. Bratuž, da bi nagradil številne otroke, ki smo se tam zbrali polni pričakovanja. Najprej smo prisluhnili zgodbi o življenju te-

igrača in risbico za romunske otroke, Ilijeve prijatelje. Ti so mu namreč sporočili, da v njihovi revni državi veliko izmed njih nima s čim se igrati in da željno pričakujejo naša darila. Nazadnje je dobri svetnik nagradil tudi nekatere odrasle od Sončnice, ker so tako skrbno pripravili vse potrebno za njegov obisk v Gorici.

FOTO BUMBACA

ga dobrega svetnika, ki nam jo je pripovedovala Barbara Rustja. Nato je med nas stopil sam sveti Miklavž v spremstvu angelov in kajpada treh hudičkov. Za vsakega otroka je imel lepo presenečenje, prav tisto, ki si ga je kdo želel. Vsakega je prijazen nagovoril. Večje otroke je povpraševal, kako gre z učenjem, manjše, ki so se ga še malo bali, pa je le prisrčno pozdravil. Zelo vesel je bil, ko je videl, da smo prišli v takem številu in da je vsak imel v rokah

EURART 2001

Kulturno združenje Graphiti prireja dve srečanja z naslovom EurArtMillenium, na katerih se predstavljajo digitalni umetniki ob tisočletnici Gorice. V ponedeljek, 17. t.m., bo ob 17.30 na goriški pokrajini nagrajevanje natečaja digitalne umetnosti, ob 18.30 v galeriji del Torre odprtje razstave, ki bo na ogled do konca leta. 19. t.m. ob 18.30 bo poseben večer v KC L. Bratuž.

V TOREK, 18. DECEMBRA

OBČNI ZBOR DRUŠTVA SEDEJ V ŠTEVERJANU

JUBILEJNO SREČANJE Z GORICO

V torek, 18. t.m., in v sredo, 19., ob 20. uri bo v Kulturnem domu predstava *Jubilejno srečanje z Gorico*, ki bo v treh jezikih: Gorški, slovenski, furlanski in italijanski jezik duša ene Gorice, imajo tu svojo domovino in je zato prav, da vsaj mi naredimo predstavo, na kateri bodo imeli vsi tri jeziki enakopravnost. Večkrat rad povem, da narod umre takrat, ko umre njegov jezik in se mi zdi, da je Gorica danes živa prav zato, ker vsi omenjeni jeziki živijo!" je dejal Benedetič na tiskovni konferenci. Režiser predstave bo Marko Sosič, nastopili pa bodo tudi pesniki Ace Mermolja, Alberto Princis, Jurij Paljk in Filibert Benedetič, medtem ko bodo tri igralke SSG-ja Lučka Počkaj, Nikla Panizon in Maria Grazia Plos podajale poezijo pesnikov v različnih jezikih. V furlanščino je slovenske in italijanske pesnike prevedla Anna Bombig, v italijanščino Filibert Benedetič in Jolka Milič, iz furlanščine v slovenščino pa Jurij Paljk. Povezovalce prireditve bo Janko Petrovec. Med prireditvijo bodo peli MePZ Županci in oktet Sraka ter Ivan Sancin, medtem ko je glasbo napisal Aleksander Vodopivec.

BOGATO DRUŽBENO DELOVANJE

Na 22. občnem zboru društva F.B. Sedej se je zbralo lepo število somišljenikov in dosežanih članov samega društva. V petek, 7. t.m., so bila v Sedejevi dvorani na dnevnem redu razna poročila, ki so zaobjela delovanje celotnega društva od leta 1997 vse do danes.

Po uvodnem pozdravu je Mihael Corsi podal predsedniško poročilo, iz katerega je bila razvidna pestra in razgibana dejavnost društva. Sam je poudaril važnost in pomen nadaljevanja gradnje vsega, kar so predhodniki že zgradili, in dejstvo, da se more taka dejavnost pozitivno razvijati le s pomočjo zdravih in trdnih temeljev skupnega sožitja. Društvo se namreč bogati na podlagi medsebojnih sporazumov, dobre volje, težnje in hrepenenja, da bi se taka dejavnost nadaljevala z isto in še večjo vnemo, kot je bila dokazana do danes. Nadalje se je predsedniško poročilo osredotočilo na tiste točke, ki so igrale važno vlogo v samem delovanju društva: od dramske družine do mladinskega krožka in Števerjanskega vestnika preko otroškega, tja do največjih gonilnih sil, in sicer mešanega pevskega zbora in Števerjanskega Festivala. Ne naznanje se je dosedanjí predsednik zahvalil vsem članom, ki so na katerikoli način obogatili štiriletno obdobje kulturnega dela.

Franka Padovan je kot dolgoletna tajnica društva v svojem poročilu spregovorila o važnosti občnega zbora, ki pred-

stavlja priložnost, kjer se pregleda opravljeno delo in nakažejo smernice za bodoče delovanje. Tajniško poročilo je bilo osredotočeno na najpomembnejše vsakoletne podvige slovenskega društva, in sicer na organizacijo edinega zamejskega tekmovalnega ansamblov narodno-zabavne glasbe Števerjanskega Festivala. Tako so si prisotni lahko osvežili spomin in se spomnili zadnjih Festivalov, od 28. iz leta 1998 do letošnjega, 31. festivala Števerjan 2001. Ker slovi delo društva predvsem na kulturi in ohranitvi slovenske besede, so bile v poročilu orisane vse kulturne pobude in srečanja, ki jih je društvo začrtalo in speljalo v štirih letih.

Občni zbor se je nato nadaljeval z blagajniškim poročilom in s poročili samih članic dru-

KNJIŽNI SEJEM V KRMINU

Kot smo že napisali v prejšnji številki našega časopisa, je v polnem teku knjižni sejem v Krminu. 31 krajevnih založb in dva tedna srečanj pod geslom *Libriamoci* je in bo ponujalo marsikaj zanimivega za vse tiste seveda, ki so jim knjige pri srcu. Sejem bo dal popoln pogled v knjižno produkcijo, predvsem na krajevni ravni, zajemal pa bo domala vse zvrsti, od esejev do romanov, poezije, književnosti za mlajše ipd. Od 8. do 23. t.m. se bo vse to dogajalo v dvorani Italia v ulici Friuli v Krminu, odprt pa bo vsak delovnik od 10. do 12.30

in od 15. do 19. ure, ob praznikih pa od 10. do 13. in od 15. do 19.30 v organizaciji domače uprave in družbe Promo Commons Collio ter pod pokroviteljstvom gorške pokrajine. V soboto, 8. t.m., je Libriamoci slovesno odprl gorški priznani pisatelj Paolo Maurensig, ki je obenem predstavil svoje zadnje delo. Na sejmu bo sodelovala v prihodnjih dneh tudi Gorška Mohorjeva družba s predstavitvijo publikacije, ki jo je uredil Marko Vuk, in sicer *Umetnost 20. stoletja na Gorškem in v Posočju*. Do predstavitve bo prišlo v torek, 18. t.m. ob 18.30

in od 15. do 19. ure, ob praznikih pa od 10. do 13. in od 15. do 19.30 v organizaciji domače uprave in družbe Promo Commons Collio ter pod pokroviteljstvom gorške pokrajine. V soboto, 8. t.m., je Libriamoci slovesno odprl gorški priznani pisatelj Paolo Maurensig, ki je obenem predstavil svoje zadnje delo. Na sejmu bo sodelovala v prihodnjih dneh tudi Gorška Mohorjeva družba s predstavitvijo publikacije, ki jo je uredil Marko Vuk, in sicer *Umetnost 20. stoletja na Gorškem in v Posočju*. Do predstavitve bo prišlo v torek, 18. t.m. ob 18.30

Po razrešnici staremu odboru in razpravi, so sledile volitve novega odbora in nadzornega odbora. Ob koncu so dosedanjí člani skupno nazdravili štiriletni mandatni dobi s kapljico briškega vina.

OBVESTILA

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca za Trst in Gorico se pridružuje praznovanju prvega vsedržavnega dneva *Združenja Vincencijevih konferenc v Italiji*, ki bo 16. t.m. Zato vabi vse, ki se zanimajo za socialne probleme naših ljudi, da pristopijo k pobudi ter dvignejo zgibanko, ki jo je ob tej priložnosti pripravil glavni odbor Slovenske Vincencijeve konference z namenom, da obvesti širšo javnost o svojih dejavnostih.

SKUPNOST DRUŽIN Sončnica, Gorica, vabi v nedeljo, 16. t.m., na duhovno obnovo za zakonce *Oba eno telo*, ki bo ob spremstvu p. Mirka Pelicono potekala v Zavodu sv. Družine v Gorici, ul. don Bosco 66 od 11.30 do 17. ure (brez maše). Ob 13. uri bo odmor za kosilo (naročili bomo pizzo). Poskrbljeno bo tudi za varstvo otrok. Prijave za varstvo se sprejemajo najkasneje do četrta, 13. t.m., na tel. 0481 536455. Na predvečer, v soboto, 15. t.m., ob 20. uri, bo v župnijski dvorani pri sv. Ivanu Lectio divina - razlaga Sv. pisma.

V SREDO, 19. T.M., bo v Zavodu sv. Družine predbožično srečanje upokojencev, ostarelih, bolehnih. Zbiranje ob 14.30 in priložnost za spoved. Ob 15. uri sv. maša z božično devetdnevno. Družabnost. Ta dan ne bo večerne maše pri sv. Ivanu.

SEDEŽ DRUŠTVA Tržič je odprt za javnost ob četrkih od 10. do 12. ure. V telovadnici OŠ Duca d'Aosta poteka tečaj telovadbe pod vodstvom prof. Loredane Kralj. Dobivamo se ob sredah od 18.15 do 19.30.

DRUŠTVI SLOVENSkih upokojencev in sovojenjskih krvodajalcev prirejata tradicionalno silvestrovanje v Gaglianu pri Čedadu v soboto, 29. t.m., ob slavnostni večerji s torto in penečim se vinom, glasbi ter zabavnih presenečenjih. Vpis in info. pri poverjenikih, na sedežu društva v ul. Croce 3 (ob sredah od 10. do 11. ure), pri lvu (0481 882024) in pri Vincenzi (0481 882526) do zasedbe mest.

TONEMIHელი v letih po vojni je v naših krajih ustvarjal slikar Tone Mihelič. Galerija Ars se želi ob 20-letnici smrti pokloniti njegovemu spominu, prirediti razstavo in izdati katalog s slikami, ki so nastale oz. ostale v naših krajih. Prosimo vse, ki imajo kako njegovo sliko, da to javijo na tel. št. 0481 536455 ali 0481 82040. Lastniki so naprošeni, da

organizatorjem razstave sporočijo velikost in tehniko slike, morebitno letnico, njen naslov in po možnosti mesto, na katerem stoji podpis.

DAROV

NAMESTO CVETJA na grob pokojnemu Cirilu Koršiču daruje Bruna 100.000 lir za cerkev Sv. Ivana in 100.000 za Kulturni center Lojze Bratuž.

ZA CERKEV Sv. Ivana: namesto cvetja na grob pok. Cirilu Koršiču druž. Kerševan, Sovodnje 100.000 lir.

V SPOMIN NA Cirila Koršiča domači: 400.000 lir za cerkev sv. Ivana; 400.000 lir za štandreško cerkev; 200.000 lir za Gorško Mohorjevo družbo; 200.000 lir za Kulturni center LB; 200.000 lir za zbor Lojze Bratuž; 200.000 lir za cerkev v Avčah; v isti namen Bogomila Lupinc: 50.000 lir za Mladiko; Silvana in Jože Terčon: 50.000 lir za zbor Lojze Bratuž; Nadja in Edi Košuta: 50.000 lir za Novi glas.

SOŽALJA

Stranka Slovenske skupnosti izreka globoko sožalje najdražjim ob izgubi **Cirila Koršiča** ter se klanja spominu dolgoletnega prijatelja, somišljenika, člana slovenske stranke ter velikega Slovenca.

Ob težki izgubi dragega **Cirila Koršiča** izreka mešani pevski zbor Lojze Bratuž vsem domačim občuteno sožalje.

Kulturni center Lojze Bratuž se klanja spominu delavca, soustanovitelja in upravitelja Katoliškega doma gospoda **Cirila Koršiča** in se pridružuje sožalju sorodnikov.

Zveza slovenske katoliške prosvete se klanja spominu pokojnega **Cirila Koršiča**, njenega dolgoletnega predsednika nadzornega odbora in aktivnega kulturnega delavca. Domačim izreka globoko sožalje.

Goriška Mohorjeva družba se klanja spominu svojega dolgoletnega, neutrudnega in zvestega upravnika gospoda **Cirila Koršiča** in izreka svojcem iskreno sožalje.

Ob izgubi dragega očeta **Cirila Koršiča** izreka lvi in domačim iskreno sožalje dramska skupina PD Štandrež.

Uredništvo in uprava Novega glasa ter kolektiv Pastirčka izrekajo dragoceni sodelavki lvi Koršič iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta.

GLASILO VIŠJH SLOVENSkih ŠOL

PRIHODNOST SMO MI

2001/2001 bo lahko marsikdo našel in prebral zanimive in hudomušne zapise, intervjuje in poezije, s katerimi se predstavljajo posamezni dijaki, velja pa povedati, da se glasilo zelo lepo predstavlja in so lahko vsi tisti, ki so pri časopisu sodelovali, nadvse ponosni nad svojim delom.

V Glasilu lahko dobimo marsikaj, kar je vredno prebrati, v številnih rubrikah se nam dijaki predstavljajo s prikupnimi teksti, slikami in lepimi priscrničnimi ilustracijami. Poročilo iz obiska v Salzburgu, intervju s Prešernom oz. Pavletom Ravnohribom, poezije v prilogi Po sledih gorškega slavčka, zapis o Maticu v rubriki Novosti iz gledališča ter seveda zapisi vezani na perečo in aktualno problematiko vojne in napada na Afganistan. Na zadnjih straneh imajo vsi bralci Glasila na razpolago tudi Križanko in Kotiček za razvedrilo.

Z zgornjim naslovom *Prihodnost smo mi* je v teh tednih izšla prva številka Glasila dijakov Državnega zavoda s slovenskim učnim jezikom v Gorici, in sicer Poklicnega zavoda za trgovske in turistične dejavnosti Ivana Cankarja, Trgovskega tehničnega zavoda Žige Zoisa in Industrijskega tehničnega zavoda Jurija Vege. V prvi številki šolskega leta

IN MEMORIAM

CIRIL KORŠIČ

Na praznik Brezmadežne je v Gorici preminil gospod Ciril Koršič, znana osebnost v vseh slovenskih krogih v Gorici zlasti v povojnem času. Ciril Koršič se je rodil 17. junija 1912 v Solkanu. V našem manjšinskem zlasti kulturno-prosvetnem življenju je bil pokojnik izredno aktiven. Dolga leta oz. od vsega začetka je bil tudi prisoten v odboru za Katoliški dom. Kasneje je bil dolga leta njegov izredno vreden upravitelj. Prav tako se je gospod Koršič udeleževal v naši založniški dejavnosti kot član KTD in dolgoleten sodelavec GMD. Za vse to je prejel leta 1980 odličje Sv. sedeža, in sicer naslov viteza sv. Silvestra papeža.

Ciril Koršič je bil vedno zelo zadržan, nikoli ni silil v ospredje. Njegovo delo je zato marsikdaj širši publiki manj znano.

Zato pa vsi, ki so delovali ali še delujejo na Placuti, predobro poznamo njegovo vestnost, zavzetost in prizadetost pri delu. Koliko je pokojnik samo aktivno deloval pri Gorški Mohorjevi družbi, ve samo Bog.

Prav tako velika je bila njegova skrb za Katoliški dom, ko se je kot upravitelj dolga leta iz dneva v dan soočal s problemi. Dolgo let je tudi sodeloval v odborih SKPD (Slovensko katoliško prosvetno društvo) v Gorici, pa še v drugih organizacijah. Vedno je znal najti primerne predloge in stvarne rešitve. Poklicno se je Ciril Koršič zaposlil še skoraj celo življenjsko dobo v znani manufakturni trgovini Larise na Verdijem korzu in na Raštelu, kjer je gotovo s prijaznim in vljudnim nastopom vedno znal zadovoljiti kupca.

Kot javni delavec se je g. Koršič rad udeleževal vseh slovenskih prireditev in manifestacij, saj je bil izredno zavzet Slovenec. Sam je sodeloval v naši politični dejavnosti. Dolgo vrsto let je na raznih volitvah rad sprejel kandidature na slovenski listi z lipovo vejico, tako najprej v vrstah SDZ in nato SSK. Za vse to je tudi pred leti prejel odličje Slovenske skupnosti.

Vdovi gospe Maričici in hčerkam Marilki, Vereni in lvi ter njihovim družinam izrekamo občuteno in iskreno sožalje.

AB

Ganjeni od toliko izrazov sočutja se zahvaljujemo č.č. g.g. Stanku Jeriču za obredno mašo in somaševalcem Cvetku Žbogarju, Oskarju Simčiču, Jožku Markuži, Karlu Bolčini in Fulviu Demartiniju. Posebna zahvala g. župniku Žbogarju, dr. Oskarju Simčiču in dr. Damjanu Paulinu, ki so se v cerkvi poslovlili

od našega dragega CIRILA KORŠIČA

v imenu Slovenske duhovnije, Goriške Mohorjeve družbe in katoliških prosvetnih organizacij v Gorici, ter dr. Bernardu Špacapanu, ki je ob odprtem grobu spregovoril v imenu Slovenske skupnosti. Bog plačaj organistu prof. Andreju Bratužu, pevcem in vsem, ki ste se udeležili pogrebnih slovesnosti in nam stali ob strani.

Žena Maričica, hčere Marilka, Verena in lva
Gorica, 11. decembra 2001

Ob smrti dolgoletnega upravitelja
in vsestranskega sodelavca

CIRILA KORŠIČA

se odbor Katoliškega tiskovnega društva
s hvaležnostjo klanja njegovemu spominu
in izraža globoko sožalje družini.

11

ČETRTEK,
13. DECEMBRA
2001

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2001

Skupina Strašna Jožeta iz Šmartna ob Paki

O'casey - Werich

PRIHRANJENI DOLAR

komedija

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu, sobota, 15. decembra 2001, ob 20.30.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

BENEŠKA SLOVENIJA

OD 15. DO 23. DECEMBRA ZVEČER

GORIŠKA

XVI. FILM VIDEO MONITOR

KRUH, MEJA IN ZID

Letošnji Film Video Monitor, filmski pregled, ki ga vsako leto prireja Kinoatelj, se je končal v kinodvorani Vittoria 29. novembra s posebnim večerom. Najprej je Mateja Zorn predstavila t.i. VideoGONG, čezmejni laboratorij (GO-Gorica, NG-Nova Gorica) svobodnega videa s selekcijo petih del iz držav bivše Jugoslavije in dežele F-Jk; videli smo nekaj res izvirnih video-eksperimentov. Na ogled je bil tudi zabavni kratki film *Rop stoletja*, ki ga je Urška Kos zrežirala leta 1998 po scenariju Jana Cvitkoviča. Nato je sam Cvitkovič, avtor filma *Kruh in mleko*, ki je na beneškem festivalu prejel Leva prihodnosti, prejel iz rok novogoriške "lepote brez meja" Martine Kajfež Nagrado Darko Bratina. Poklon viziji prav za omenjeni film.

Pravi dogodek pa je bila projekcija celovečerca *Trdnjava Evropa* Želimirja Žilnika. Nekaj so o delu spregovorili producentka Alenka Sfiligaj, asistentka režije Martina Kačol in igralec ruskega rodu Emil Tchouk. Igrano do-

kumentarni film na realističen način prikazuje niz pretresljivih usod "drugorazrednih" državljanov sveta, ki trkajo na vrata Schengena, ker mislijo, da jih onkraj tega čakata obljubljena dežela in beli kruh. Ob tem pa zaman trkajo na visoki in nerazrušljivi zid predsodkov, ki ločuje svet bogatih od sveta revnih. Storožna zgodba o priseljencih, osebah, ki so tudi visoko izobražene, vsekakor pa polne življenjske moči in volje po preživetju, močne in odločne, nehoti vabi k razmišljanju. Verjetno se jih Zahod boji prav zaradi tega... Tistim, ki živimo prav ob meji in vsak dan vidimo plašne mlade tujce po goriških ulicah in smo verjetno mislili, da o pojavi vemo, se je morda porodil vsaj majhen dvom, ali je res tako. In lepo je bilo videti razumevalne policiste, ki imajo gotovo manj predsodkov kot drugi ljudje. Kot pravi Žilnik: "Če stopiš v stik s priseljenci, če jih spoznaš, če se us-taviš z njihovimi otroki, se katerakoli ksenofobija razblini."

DEVETICA BOŽIČNA

Prizor iz lanske letne Devetice božična v organizaciji KD Rečan

Devetica božična je stara beneška navada, ki bogati ljudsko tradicijo Slovencev iz videmske pokrajine. Slovenski ljudje, ki živijo v Nadiških dolinah, so v prejšnjih desetletjih doživljali božični čas na najpristnejši način z zbrano molitvijo in pesmijo. Devetica spominja na devetdnevno romanje Svete družine iz Nazareta v Betlehem, ko so zaman iskali prenočišča. Skupina vaščanov in domačinov devet zaporednih večerov v procesiji, ki se vije po vasi, nosi podobno Sveto družino v hišo, ki so jo določili za postajo tistega dne. V dani hiši bo Sveta družina postala celo noč do naslednjega večera, ko jo bodo nosili naprej. Procesijo vodi vaščan, ki nosi podobno Sveto družino, po vasi prepevajo stare božične slovenske pesmi, ko procesija dospe do izbrane hiše, pa si gospodinja izmenjata obredne stavke in izmoli stare molitve. Obred se ponovi nato drugih osem večerov. Devetico božično prirejajo v različnih vaseh v Nadiških dolinah, vsi tisti, ki ljubijo staro ljudsko tradicijo dane zemlje, pa naj

bodo pozorni, saj se povsod enako spoštujejo prvine omenjene liturgije. Stare slovenske pesmi in molitve v beneškem narčju so namreč neločljiv element Devetice božične.

KD Rečan in leška župnija sta tudi letos združili svoje moči in od 15. decembra dalje ponujajo vsem tistim, ki bi se radi napotili v Beneško Slovenijo, pristno obliko omenjene liturgije. V soboto ob 19.30 uri bo Devetica začela svoje devetdnevno romanje v Lesah, naslednjih osem večerov pa se bo vila v Platac, Selce, Hostne, Peternel, Topolove, Dolenja Kozca, Zverinac in iz Gorenjega do Dolenjega Barada. Gre za manjše zaselke grmiške občine oz. leške župnije, ki jih bo procesija z MePZ Rečan objela z domačim božičnim vzdušjem. Devetica božična je odprta vsem. Vsi zainteresirani se torej od 15. do 23. decembra lahko napotijo v omenjene beneške zaselke, ob 20. uri (le 15. decembra bo ob 19.30) se začne obred, za sabo pa naj vsakdo prinese svečo.

EJ

PREJŠNJO SREDO

V NADIŠKIH DOLINAH

FILM VIDEO MONITOR V ČEDADU

V okviru XVI. Film Video Monitorja, letnega pregleda slovenske filmvideo produkcije, ki je dosegel svoj višek na večeru v Gorici 29. novembra, sta priredila goriški Kinoatelj in Kulturno društvo Ivan Trnko iz Čedadu poseben filmski večer. V sredo, 5. decembra, je bil v gledališču Ristori v Čedadu predstavljen prvenec tolminskega režiserja Jana Cvitkoviča *Kruh in mleko*, ki je takoj zaslovel, saj je septembra letos na festivalu v Benetkah prejel nagrado *Lev prihodnosti*. Cvitkovič je spisal že nekaj uspešnih scenarijev, s svojo zmago na beneškem festivalu pa je dosegel mednarodno priznanje, ki ga je slovenska kinematografija že dolgo pričakovala. Cvitkovič je prepletel trpko družinsko zgodbo ljubezni in alkohola s pripovedjo o prijateljstvu, upu in brezupju. Učinek filma je močan in neposreden. Tega so se lahko zavedeli tudi čedadski gledalci. Velja povedati, da so večer, kot lansko leto, priredili pod pokroviteljstvom domače uprave, na njem pa je ob predsedniku Kinoatelja Alešu Doktoriču, ki je predstavil režiserja in njegov prvenec, v imenu beneškega društva spregovorila predstavnica Jole Namor. Predstavitvi je sledila projekcija enournega filma, ki so ga številni beneški rojaki in Čedadci dobro sprejeli. Velja tudi povedati, da je bila velika dvorana gledališča Ristori v Čedadu zadovoljivo polna, saj je zevalo malo praznih mest.

BOŽIČNA SREČANJA

Pred božičnimi prazniki je na programu v Nadiških dolinah veliko koncertov in drugih iniciativ, po vaseh bo zelo živahno in vsakdo bo lahko izbral tisto manifestacijo, ki mu je najbolj pri srcu. Božični koncerti, ki jih prireja Goriška skupnost, bodo letos trije in bodo stekli v nedeljo, 16. decembra, ob 16. uri v Matajurju. Zborovski popoldan bodo oblikovali zbori Pomlad iz Podbonesca, Matajur iz Klenja, Rečan z Les in La voce della valle iz Špetra. Naslednji koncerti bodo še v soboto zvečer, 22. decembra, v Roncu, naslednji dan, 23. t.m., pa bo na vrsti tretji in zadnji koncert, in sicer v podutanski cerkvi.

Posebno zborovsko srečanje bo tudi v soboto, 15. decembra, v župnijski cerkvi na Lesah, v organizaciji ZSKD v sodelovanju s KD Rečan in KD I. Trnko, oblikovali pa ga bodo slovenski zbori iz Slovenije in s Tržaškega ter Goriškega. Zborovski koncert se bo odvijal pod naslovom *Poslušajte vsi ljudje*.

V petek, 14. decembra, pa se bodo v občinski dvorani v Grmeku predstavili učenci glasbene šole iz Špetra, ki bodo predstavili delo, ki so ga opravili v prvih mesecih novega šolskega leta. Koncert se začne ob 18. uri.

Nazadnje povejmo še, da pripravljajo beneški planinci res posebno silvestrovanje. Novo leto bodo namreč pričakovali v novi koči na Matajurju - Dom na Matajuri. Vsi tisti, ki bi se radi udeležili priscnega večera, naj se oglasijo pri odgovornih Planinske družine Benečije.

TISKOVNO SPOROČILO

O ICI-JU V SOVODNJAH

Stranka Slovenska skupnost in Lista za Sovodnje sta nam poslali naslednje sporočilo:

Za veliko večino občin je bilo preverjanje občinskega davka na nepremičnine z gospodarsko finančnega vidika posebna prilagoditev, saj so lahko računali na precejšnje izredne dohodke. Povsem drugačen pa je izid preverjanja davka ICI za obdobje 1993-1996 v občini Sovodnje ob Soči. Znesek davkov, ki jih bo morala občina vrniti, znaša 199.927.000 lir; ugotovljeni neplačani davki (skupaj z obrestmi in sankcijami) znašajo 219.483.000. Zelo velik je strošek, ki ga bo morala občina kriti in plačati podjetju, ki se zmeraj izvaja preverjanje. Do zdaj je občinska uprava sprejela že za 132 milijonov lir obveznosti, od katerih je izplačala že 48,5 milijonov. Nekaj milijonov lir znaša vrednost poplačil/teratev, vendar za posamične zneske nižje od 32 tisoč lir, ki se torej ne poravnajo in ne vplivajo na končni obračun. Če primerjamo znesek ugotovljenih neplačanih davkov, vsoto povračil in strošek

za preverjanje, dobimo zelo jasno sliko: gre za porazen rezultat, saj bo morala občina, zato da bi izravnila prihodke in stroške, iz svojega kriti okrog 100 milijonov lir. Navedeni podatki izhajajo iz pisnega dogovora, ki ga je te dni posredovala uprava, na pisno vprašanje predstavnikov liste Skupaj za Sovodnje. Slednji so na zadevo opozorili že med razpravo za odobritev obračuna za leto 2000 in tedaj glasovali proti.

Če k znesku okrog 110 milijonov lir pirmanjkljaja na področju preverjanja davka ICI dodamo 72 milijonov lir za plačilo prvega sanacijskega ukrepa na Malnišču (ta strošek naj bi bil sicer s formalnega vidika povrnjen) in če dodamo še razne druge stroške v zvezi z omenjenima dveh primeroma in če upoštevamo tudi dejstvo, da se davek za odvoz odpadkov pobira z dveh letnim zamikom (okrog 100 milijonov lir letno) lahko samo ugotovimo, da tak način upravljanja ni mogoče jemati za vzgled drugega upravljanja.

in vrednosti del, razen "Občina Sovodnje" in "Pokrajina Gorica" ni slovenščine. Prav tako so nameščene, kar se smerokazov tiče, samo table z oznako "Deviazione".

Pravzaprav sem prepričan, da ne gre za pozabo. Kakšen mesec pred začetkom del sem namreč odborniku g. L. Devetaku, ne da bi zadevo obešal na veliki zvon, naslovil pismo, ga opozoril, da že ob izvajanju del v Sovodnjah (napis na ograji županstva) ni bilo poskrbljeno za enakopravno mesto slovenščine, ter izrazil prepričanje, da bo ob delih na cesti Gabrje-Vrh občinska uprava zagotovo ravnala drugače.

Kopijo pisma hranim v svojem osebnem arhivu.

VLADO KLEMŠE, OBČINSKI SVETOVALEC

PREJELI SMO

SKRB ZA ENAKOPRAVNOST SLOVENŠČINE

V letu, ko smo končno dobili zaščitni zakon in ko sproti ugotavljamo, kako težavno in zapleteno je njegovo izvajanje, bi bilo povsem naravno pričakovati, da se bomo vsi še bolj dosledno trudili za uresničevanje pravic in enakopravnosti slovenščine. Spomnimo se samo prizadevanj, da smo si izbojevali popisne pole v slovenščini! Javne uprave imajo v tem pogledu posebno vlogo. Posebej uprave slovenskih občin in posebej glede vidne enakopravnosti slovenščine.

Sovodnjska občinska uprava je na vprašanje dvojezičnosti, na gradbišču na cesti Gabrje-Vrh sv. Mihaela, pozabila. Na veliki napisani tabli o naravi, izvajalcih

Pravzaprav bi rekli eno o pričakovanju Božiča, s katerim so bili dateljni ali datlji tesno povezani, vsaj za tiste, ki nismo več rosno mladi.

Datlje ali dateljine, kot jih pač hočete imenovati, ker Slovar slovenskega knjižnega jezika dopušča obe možnosti, pravkar izdani Slovenski pravopis pa se raje odloča za obliko datlji, so namreč v naše kraje vedno nosili le ob času Božiča in še takrat so veljali za redkost, pravzaprav za priboljšek, odlično stvar, izjemno sladki sadež iz daljnih dežel, ki ga je prinesel ponavadi le sveti Miklavž otrokom, prav gotovo pa niso bili del vsakdanjega jedilnika. Pa se je čas in svet spremenil, kot je prav, da se vse spremeni, in s časom se je spremenil tudi človek in seveda z njim navade, običaji, ki morda še najbolj govorijo o tem, kakšen človek v svojem bistvu je in kako živi.

Prišlo je blagostanje, vsaj v naše kraje tako blagostanje, kakršnega pri nas v preteklosti človek nikdar ni bil deležen in tudi datlji so prišli na police v trgovinah kot nekaj običajnega, pa čeprav to niso. Poleg datljev so seveda naše police v trgovinah napolnile tudi pomaranče, mandarine, limone, ananas in banane, če seveda ne naštevamo drugega južnega in eksotičnega sadja, ki ga je zadnja leta pri nas v izobilju.

Navadili smo se, da je nekaj povsem običajnega, če na policah v trgovini vidiš gore južne

ga sadja in datljev, zraven pa veliko izbiro banan ob mangu in grenivki, kot se po slovensko reče sadju, ki mu angleško govorci svet pravi "grapefruit", Italijani in tudi veliko naših ljudi pri nas pa kar "pompelmo".

Vprašanje je, koliko ljudem in predvsem pa otrokom in mladim datlji danes sploh še pomenijo, kot seveda tudi suhe fige, "cukrene fige", po katerih je zaslovel tudi naš največji pesnik iz Vrbe, ki so ga otroci v Kranju klicali kar "doktor fig", ker je bajte Prešeren v žepu svojega plašča vedno imel suhe fige, katere je delil otrokom. Za nas, ki smo odrasčali v času, ko se je svet levil iz pomanjkanja, v katero ga je pahnila druga svetovna vojna in je iz kmečke družbe prehajal v industrijsko, danes v postindus-trijsko družbo, so datlji še vedno sadeži, ki naznanjajo Božič in mraz, praznike, v katere s svojo sladkostjo prinesejo sonce vročih krajev, o katerih so nam pripovedovali očetje. Veliko naših očetov, govorim seveda o Primorskem, je namreč med drugo svetovno vojno odšlo tudi v Afriko in večina od njih je takrat videla prvič palme z datlji, tudi prvič okusila ta čudoviti sladki sadež.

Koliko pripovedi nosimo še danes v sebi hčere in sinovi teh očetov, ki so med drugo svetovno vojno prehodili vso Italijo, bili končno kot ujetniki odpeljani v

Afriko in se tam prvič srečali z arabskim soncem, egipčansko omiko, videli starodavne piramide in palme, slišali prvič za mumije in tudi videli, kako so se obirali dateljni! In marsikdo od nas še ve, kako redki in predvsem pa dragoceni so bili datlji takrat, ko je v Rožni dolini pri Rdeči hiši in na Fernetičih še stala železna zavesa in je takrat teta iz Trsta pred Božičem le prinesla poleg redkih mandarin tudi zavojček datljev, nad katerimi je kraljevala lično upodobljena in iz bele plastike narejena arabska plesalka, za katero so nam starši povedali, da je to samo lepo upodobljen zobotrebec za datlje. Neverjetno sladki so bili tisti datlji, tako sladki, kot danes ne morejo več biti, pa čeprav nam dopovedujejo, da so današnji datlji večji in tudi slajši, okusnejši.

Takrat so datlji v sebi nosili poleg sladkega okusa tudi pripoved naših očetov o arabskih deželah in velikanskih piramidah, o dolgih haljah arabskih ljudi in o arabskih tržnicah, o tem, kakšne navade so imeli Arabci, in o Koptih, za katere so nam očetje povedali, da so edini pravi nasledniki starih Egipčanov, in sam še danes ne vem, če je to res ali ne. Takrat so datlji v sebi še imeli sladek okus po boljšem svetu, ki ga takrat pri nas še ni bilo, po izobilju, ki ga nismo poznali. In glejte, v trenutku, ko

smo z izobiljem in blagostanjem poleg drugega dobili v naše trgovine tudi velikansko zbirko datljev, so ti sladki sadeži izgubili skoraj ves okus in tudi globlji pomen, ki so ga v sebi nosili na takratne skromno, a zato bolj praznično božično okrašene mize! Ko mislimo na datlje iz naše bližnje preteklosti, na tiste datlje, ki najbrž niso bili tako sladki in niti ne tako debeli in ne mesnati kot današnji, se seveda še spominjamo njihovega okusa in tega, kako lepljivi so bili. Čeprav vemo, da so današnji datlji gotovo boljši kot tisti redki, ki smo jih bili ob Božiču včasih deležni, danes nimamo do datljev več tistega prazničnega odnosa, ki smo ga včasih imeli.

In naj mi reče danes kdorkoli, da pišem te vrstice kot osem-desetletni nostalgik, bom vseeno zapisal, da so bili datlji iz mojih otroških let nekaj drugega kot današnji, da so bili slajši in boljši, da so bili zares datlji, taki, kakršnih danes ni več. Že res, da tudi sam nisem tak, kakršen sem bil, in morda prav zato v sebi nosim še vedno datlje in spomin na čudovite božične večere, kakršnih danes ni več. V sebi so datlji nosili poleg arabskega sonca tudi pripovedi o Saharski puščavi, o Arabcih in še kaj poleg sladkega okusa, predvsem pa so pomenili in bili tudi znamenje tiste posvečenosti božičnega časa, ki smo ga na poti v današnje blagostanje skoraj vsi za vedno izgubili.

VLADA SPREJELA SPORAZUM S SVETIM SEDEŽEM

MARJAN DROBEŽ

Slovenska mesta in naselja, med njimi Ljubljana, Maribor, Celje, Koper in Nova Gorica, so že okrašena in razsvetljena v pričakovanju bližnjih božičnih in novoletnih praznikov. Blišč je tolikšen, vse je namreč razkošno osvetljeno, da bi lahko v Sloveniji, kot hudomušno pravijo posamezniki, celo zmanjkalo elektrike. Trgovska podjetja in zasebni trgovci na razne načine spodbujajo nakupe, pri tem pa komaj kakšno javno občilo navede podatek, da v Sloveniji kar okoli 10% prebivalstva živi v revščini.

Najpomembnejši dogodek prejšnjega tedna je bil zagotovo sklep vlade, da potrdi sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih odnosih med njima. Gre za pomembno, a zelo občutljivo vprašanje, ki so ga komisije, sestavljene iz predstavnikov vlade in cerkvenih oblasti, obravnavale že več let. Toda v postopek sprejemanja omenjenega sporazuma so se zmerom vmešale politične stranke, tako da ni mogel biti sprejet. Pri tem je bila zlasti dejavna in nepopustljiva ZLSD, stranka, ki je sicer dedič nekdanje Komunistične partije in pozneje Zveze komunistov Slovenije.

Kot je po sklepu vlade, da potrdi sporazum, sporočil direktor vladne službe za zakonodajo in vodja slovenske pogajalske skupine, Matjaž Nahligal, bodo sporazum verjetno podpisali (parafirali) v tem tednu, kar se je tudi zgodilo, kot

je razvidno iz zaključka tega zapisa, po javni objavi pa so ga poslali v potrditev (ratifikacijo parlamentu) in tudi v presojo ustavnemu sodišču.

Kot je poudaril omenjeni vodja slovenske oz. vladne pogajalske skupine, "sporazum odpravlja vsa vprašanja, ki so v preteklosti dopuščala dvomnosti in različna možna tolmačenja. Ta sporazum pravno formalno potrjuje odnose med katoliško Cerkvijo, kanonskim pravom in pravnim redom Slovenije, ki sicer že veljajo, in jih tako samo potrjuje na ravni mednarodnega sporazuma. Vladna pogajalska skupina je prepričana, da so nadaljnje pogajalske možnosti med Slovenijo in Svetim sedežem izčrpane". Vlada je ob obravnavi sporazuma ugotovila, "da je pogajalska skupina Svetega sedeža nekatere predloge slovenske strani sprejela. Vseh sicer ne, kljub temu pa tiste, za katere je slovenska pogajalska skupina menila, da so pomembne. Sporazum ne dopušča nobenih dilem za primer navzkrižja (kolizije) med kanonskim pravom in slovenskim pravnim redom. V takšnem primeru prevlada slovenska zakonodaja; to so potrdili tudi predstavniki Svetega sedeža. Sporazum ne nalaga ali zapoveduje, pa tudi ne prepoveduje nadaljnjih možnih dogovorov, pri čemer pa ne postavlja vsebinskih zahtev, ne opredeljuje vsebinskih odprtih vprašanj in ne podaja nobenih rokov". Politične stranke, zastopane v državnem zboru, so na sporazum različno reagira-

le. Povsem ga sprejemajo LDS, SDS, SLS+SKD Slovenska ljudska stranka in Nova Slovenija, krščanska in ljudska stranka. Te stranke imajo dovolj glasov za potrditev (ratifikacijo) omenjenega dogovora.

Vatikanski sporazum so torej parafirali (potrdili) v ponedeljek, 11. t.m., kajti vodji pogajalskih delegacij Slovenije in Sv. sedeža sta prejela vzklajeno besedilo sporazuma med Slovenijo in Sv. sedežem o pravnih vprašanjih. To sta storila direktor službe vlade RS za zakonodajo dr. Matjaž Nahligal in imenu slovenske države za Sv. sedež pa je besedilo sporazuma podpisal apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Edmond Farhat. S tem dejanjem so se končala pogajanja o Vatikanskem sporazumu. Datum podpisa sporazuma bosta obe strani sporočili naknadno. Dr. Nahligal je povedal, da želijo to storiti čimprej, po možnosti še letos.

SPORAZUM S SV. SEDEŽEM POZITIVNO ZNAMENJE

Tako imenovani vatikanski sporazum je obširno ocenil tudi dr. Anton Stres, mariborski pomožni škof in član cerkvene pogajalske skupine. O zadnjem pogajalskem krogu, ki je po skoraj treh letih besedilo pravnega sporazuma naposled le poslal v podpis in potrditev parlamentu, je dejal, da je to delo, ki so ga opravili vrhunski pravni strokovnjaki. Sporazum je absolutno korekten in nikakor ne more biti v nasprotju s suvereno moderno državo, tudi ne ustavno sporen. Je pa

pozitivno znamenje, da sta se država in Cerkve sposobni sporazumeti, da je sporazumevanje koristno in pomeni zmanjševanje nezaupanja oz. vzpodbudo občutku, da je Rimskokatoliška Cerkva v Sloveniji popolnoma sprejeta.

Cerkveni pogajalci so pustili do skrajnih meja, vztrajali pa so pri takšnih formulacijah, ki Cerkve ne bi spremenile v čisto navaden privesek ali tretjerazredno združenje. Poskus, da bi vatikanski sporazum poslali v referendumsko presojo, o čemer razmišlja pooblaščen pogajalec ZLSD Matevž Krivic, bi bil najprej dokaz, da nekdanji ustavni sodnik ne zaupa ustavnemu sodišču, nato pa tudi, da Krivica v kritiki sporazuma niso vodili pravni, ampak izključno politični razlogi.

Potrditev Vatikanskega sporazuma sta z veseljem sprejela tako predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek kot tudi prvi mož slovenske Cerkve in ljubljanski nadškof dr. Franc Rode, ki je v izjavi za javnost podčrtal predvsem dejstvo, da je sporazum v prihodnosti možno nadgrajevati.

Iz kronike odmevnejših političnih dogodkov v Sloveniji navajamo izjavo premiera dr. Janeza Drnovškega, "da bo najbrž ponovno kandidiral za predsednika največje slovenske politične stranke, na kongresu, ki bo v januarju 2003". Po tej izjavi so prenehale polemike o tem, kdo bi lahko bil njegov naslednik.

obmejnih področij, kjer smo priča pojavom, ki spodkopavajo našo trdno navzočnost na tem prostoru in ustvarjajo pogoje za uveljavljanje iredentističnih teženj.

Prepričani smo, da so dobri sosedje samo tisti, ki z dejanji izpričujejo svoje prijateljstvo, še posebej v odnosu do naših manjšin v Italiji in Avstriji. Poudarjamo privrženost vrednotam vsakršnega mednarodnega sodelovanja na temeljih enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja.

UDELEŽENCI SIMPOZIJA SLOVENCI V 20. STOLETJU

SPOROČILO JAVNOSTI

ZA RAZVOJ LASTNE IDENTITETE!

Udeleženci simpozija Slovinci v 20. stoletju, ki ga je 4. in 5. decembra priredila Slovenska matica, ugotavljamo, da je naš narod v tem obdobju, kljub totalitarizmu in z njimi povezanim tragedijam in družbenim regresijam, doživel kulturni, gospodarski in politični vzpon.

Ob tej ugotovitvi želimo javnost seznaniti z naslednjo mislijo. V trenutku, ko se naša država pripravlja na vključitev v Evropsko zvezo in s tem tudi na odpoved delu svoje suverenosti, se premalo zavedamo, da bomo v skupni evropski hiši nekaj pomenili samo, če bomo

vanjo vstopili kot subjekt. Edino z razvijanjem svoje specifične identitete se lahko ohranimo kot nacija in hkrati prispevamo k vsestranskemu evropskemu razvoju.

V tem kontekstu želimo opozoriti na dejstvo, da smo se v preteklosti obdržali in uveljavili predvsem zato, ker smo znali izoblikovati svojo varianto kulture in svojo gospodarsko moč,

kar so vsestransko pokazale ugotovitve našega simpozija.

Izhajajoč iz občutka, da naša politična oblast nima potrebnega občutka za to zgodovinsko dejstvo, se nam zdi potrebno izraziti svojo zaskrbljenost nad neracionalnim razprodajanjem slovenskega premoženja (v zadnjem času zlasti nekaterih bank). Posebej želimo opozoriti na problematiko

KRITIČNE OCENE O TISOČLETNICI

V gradu Kromberk pri Novi Gorici je v torek, 11. t.m., prelat, zgodovinar in župnik v vasi Slap pri Vipavi, prof. Franc Kralj, imel predavanje o 250-letnici ustanovitve goriške nadškofije.

Naslednji ponedeljek, to je 17. decembra ob 19. uri, pa bo v veliki dvorani Primorskega dramskega gledališča slavna predstavitev prvega celovečernega dokumentarnega filma o zgodovini Gorice in Goriške, v katerem je obravnavano obdobje od prazgodovine pa do našega časa. Film, ki je svojski, celovit in prvi take vrste, je skupna stvaritev Goriškega muzeja v Kromberku in TV Vitel v Dornberku. Scenarij zanj je napisala višja kustosinja v Goriškem muzeju, magistra Darja Skrt, ki je film tudi režirala.

Z omenjenima dogodkoma se bodo priredile in razne slovesnosti, ki so jih v Novi Gorici pripravili ob tisočletnici prve pisne omembe Gorice, Solkana in ozemlja do Vrtovina, ki je tvorilo prve zametke upravnih in zemljepisne tvorbe, imenovane Goriška, končale. Proslavljanje sta že ocenila zgodovinar dr. Branko Marušič in Forum za Goriško, nepolitična in nestransko organizacija t.i. civilne družbe v Novi Gorici. Omenjeni zgodovinar, ki je bil nemara glavni utemeljitelj in usmerjevalec proslavljanja tisočletnice ugotavlja, "da bodo na jubilej spominjali predvsem spomeniki kot umetniška dela in knjižne ali drugačne objave. Med vsemi ustanovami in posamezniki, ki so sodelovali pri proslavljanju tisočletnice, pripada posebno in prvo mesto Goriškemu muzeju, ki je opravil nekaj temeljnih muzejskih nalog. Gre za razstave, posvečene jubileju, arheološke raziskave in restavratske posege, posebej pa se je Goriški muzej izkazal kot izdajatelj izvornih zgodovinskih del, organizator domoznanskih predavanj in prireditev mednarodnega strokovnega srečanja. Z muzejem so sodelovale tudi razne ustanove in posamezniki iz Gorice, najbolj izrazito Goriška Mohorjeva družba ter goriška mestna konzulta za Slovence, ki pa svoj delež še najavlja". Občuten prispevek proslavljanju tisočletnice so dali tudi Slovinci v Gorici, bodisi kot posamezniki ali pa v okviru svojih ustanov, organizacij oziroma društev.

Med knjižnimi izdajami so nekatere temeljne in neponovljive. Posebno mesto zavzema študija prof. dr. Petra Štiha z ljubljanske univerze o obeh listinah iz leta 1001, v katerih se prvič omenjata Solkan in Goriška ter se prikazuje prvi osnutek goriške dežele. Ne le, da je knjiga temeljita analiza obeh dokumentov in časa, v katerem

sta nastala, rabi se lahko tudi kot učbenik za študij pomožnih zgodovinskih ved. Vrednost omenjene študije "večata tudi istočasno izdana preveda v italijanski in nemški jezik".

Predsednik Forum za Goriško prof. Sergij Pelhan obžaluje, da se občinski upravi v Novi Gorici in Gorici nista uspeli dogovoriti o skupni proslavi tisočletnice, saj so prebivalci Nove Gorice in drugih krajev na ozemlju nekdanje goriške grofije naravno in zgodovinski dediči Gorice, mesta, kjer so Slovenci prebivali že pred tisoč leti in so mu dali tudi ime. Opozoril je, da je samo Mestna občina Nova Gorica za razne proslave in druge prireditve v jubilejnem letu odobrila skoraj dvesto milijonov tolarjev, "kar je preveč za tisto, kar se je dogajalo".

Sergij Pelhan je kritičen do župana Gorice Gaetana Valentija, ki si je prizadeval, da bi Slovinci bili izločeni iz uradnega proslavljanja tisočletnice in za to, da bi Gorico predstavil "kot najbolj italijansko mesto v Italiji". A tudi v Novi Gorici je bilo pri organiziranju slovesnosti več organizacijskih in drugih spodsrlajev, denimo v razmerju med mestnim odborom za proslavljanje tisočletnice in ustanovami, ki so program izvajale. Forum za Goriško je skupaj s študijskim središčem Rizzati iz Gorice pripravil predlog proslavljanja, s katerim je soglašal tudi predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin. A tega predloga predvsem spričo zapletov in nesporazumov o naravi in obsegu slovesnosti ob jubileju, ki so nastali med Novo Gorico in Gorico, niso mogli uresničiti.

Predsednik Forum za Goriško prof. Sergij Pelhan je nadalje opozoril, da sosednji mesti, Nova Gorica in Gorica, jubilejnega leta nista uspeli ali znali izkoristiti za širše ovrednotenje tega prostora, ki mu politiki v Ljubljani in Rimu ne priznavajo tiste vloge, ki ju mesti dejansko imata ob slovensko-italijanski meji. Morda bi proslavljanje tisočletnice bilo širše zasnovano in torej uspešnejše, če bi novogoriški župan k sodelovanju povabil tudi nekdanje župane in druge krajevne politike, ki imajo velike izkušnje v obmejnem sodelovanju. To so, denimo, Milan Vižintin, Joško Štrukelj, Jože Sušmelj, Rudi Šimac in Sergij Pelhan. Ti nekdanji župani so namreč postavili temelje sodelovanju med Novo Gorico in Gorico.

M.

TOVARNI IVERK V KROMBERKU

GROZI JI ZAPRTJE

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je že večkrat obravnaval ogrožanje oz. onesnaževanje okolja, ki ga povzroča tovarna Meblo Iverka v Kromberku. Vodstvo tovarne je zmerom zatrjevalo, da bodo razmere sanirali, toda teh zagotovil in obljub ni izpolnilo. Zadeva je prišla pred sodišče raznih stopenj. Sedaj je predmet na Vrhovnem sodišču RS v Ljubljani, tožbo zoper tovarno Meblo Iverka pa je v imenu 400 prebivalcev Kromberka vložila Jordana Gregorič. V svoji tožbi je tudi opozorila, da so prebivalci Kromberka pri-

čo uhajanja strupenih snovi iz tovarne izpostavljeni raznim boleznim, tudi raku. Na zasedanju Mestnega sveta v Novi Gorici so po daljši razpravi, v kateri so sodelovali tudi predstavniki Goriškega društva za kakovost bivanja, sprejeli sklepe, s katerimi naj bi tovarno Iverka prisilili k ukrepanju glede zastrupljanja okolja. Mestna občina bo od pristojne inspekcije za okolje in prostor "zahtevala, da na podlagi 26. člena Zakona o varstvu okolja v Sloveniji družbi Meblo Iverka prepove obratovanje proizvodnje ivernih plošč zaradi te-

ga, ker družba sanacijskega programa ne izvaja dosledno ter ne upošteva soglasja Uprave RS za varstvo narave". Mestna občina Nova Gorica tudi zavrača širitev proizvodnje ivernih plošč, o čemer domnevno razmišljajo v vodstvu družbe Meblo Iverka. Na zasedanju Mestnega sveta je govoril tudi odvetnik in nekdanji predsednik novogoriške občine, Joško Štrukelj, ki je postal pravni zastopnik ogroženih prebivalcev v Kromberku. Opozoril je, da je v Kromberku ogroženo zdravje nekaj sto ljudem. "To je kaznivo dejanje in Društvo za kakovost bivanja bo tožilstvu v Novi Gorici vložilo kazensko ovadbo zoper Meblo Iverka".

M.

OBVESTILO

GORIŠKA MOHORJEVA družba vabi v nedeljo, 23. t.m., ob 17. uri na Grad Dobrovo na predstavitev knjige Sonjine slaščice Sonje Maraz in Irene Bednarich. O knjigi bo spregovoril gospod Bruno Podveršič, gospa Sonja pa bo ponudila slaščice.

V PONEDELJEK, 17. t.m., bo ob 20.15 v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici, 3. koncert za abomna in izven. Nastopala bosta zagrebški kvartet saksofonov in kvartet saksofonov Accademia.

V ČETRTEK, 20. t.m., v cerkvi Kristusa Odrašenika ob 20.15 v Novi Gorici bo izven abonmajski koncert. Atlanta Christian Chorale bo izvajal črnske duhovne pesmi.

EMERIK BERNARD V NOVI GORICI

V poslovnem centru družbe HIT v Novi Gorici so v četrtek, 6. decembra, odprli razstavo slik, stvaritev likovnega umetnika Emerika Bernarda, zdaj rednega profesorja na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. O njegovem umetniškem delovanju je na otvoritveni slovesnosti govoril An-

drej Medved, vodja obalnih galerij v Kopru. Umetnik je od leta 1980 dalje sodeloval na mnogih samostojnih in skupinskih razstavah v Sloveniji in v tujih državah. Razstava slik Emerika Bernarda v poslovnem centru družbe HIT v Novi Gorici bo na ogled do 10. februarja 2002. Odprta je vsak dan od 10. do 19. ure.

13

ČETRTEK,
13. DECEMBRA
2001

SDGZ / POPIS ZAVODA ISTAT

ČE SO BILI VSAJENI PRED SEPTEMBROM 1998

ITALIJANSKO PRAVO

SLOVO OD DAVKA INVIM

DAMJAN HLEDE

Po ukinitvi davka na dedovanja in darila (za to potezo ima Italija v Evropi prvenstvo, ki pa ne vemo, ali ji je v čast ali ne) se italijansko davčno pravo poslavlja še od enega davka: to je nepremičninski davek Invim. Teh davčnih novosti se veselijo predvsem posestniki nepremičnin ter študentje pravnih in ekonomskih ved, saj bodo slednji imeli odslej kar dve poglavji manj na programu za izpite, prvi pa se bodo brez dvoma manj kot doslej obotavljali, ko se jim bo pojavila možnost za prodajo kakšne nepremičnine. Te poteze namreč dokazujejo, da skuša italijanska vlada močno pospešiti nepremičninske investicije in nepremičninski trg nasploh.

Davek Invim se torej s 1. januarjem 2002 dokončno poslavlja. V prihodnjem letu torej prodajalca nepremičnine ne bo več bremenil ta davek, s katerim je doslej italijanska vlada obdavčila povečano vrednost, ki jo je nepremičnina dosegla v času med nakupom in prodajo. Točneje od leta 1992 dalje je davek bremenil samo vrednost, ki se je povečala od nakupa do 31. decembra 1992. Po tem datumu že doslej davek ni več učinkoval, saj je tako določil zakon št. 504/92, ki je uvedel nepremičninski davek I-c, katerega namen je bil od vsega začetka ta, da bi sčasoma dokončno nadomestil davek Invim. Že ta isti zakon je namreč predvideval, da bo davek Invim dokončno izginil s

prvim januarjem 2003. Sedanja vlada pa je ta termin za eno leto anticipirala. Od leta 1992 dalje se je davek Invim še zmeraj plačeval, toda samo na vrednost, ki se je povečala do 31. decembra 1992. To pomeni, da kdor je nepremičnino kupil ali zastonj prejel po 1. januarju 1993 in jo kasneje prodal, ni bil več obremenjen z davkom Invim.

Poleg tega tako imenovane "redne" davke Invim je obstajal še tako imenovani "desetletni" davek Invim. Ta je bremenil vse družbe, ki so ga morale plačevati ob izteku desetih let posesti nepremičnin. Izjemo so predstavljale namensko pomožne (it. strumentali per destinazione) nepremičnine, torej tiste, ki so jih družbe namenile notranji uporabi za izvrševanje svoje gospodarske dejavnosti. Po zakonu št. 388/00 so imele letos družbe možnost plačati namesto zadnjega desetletnega davka Invim nadomestni davek Invim v enoodstotni davčni meri, in to do 30. marca letos. Družbe, ki se niso poslužile te (ne preveč ugodne) možnosti in so 31. decembra 1992 posedovale nepremičnine, bodo morale do 31. decembra letos opraviti prijavo in eventualno tudi plačilo, ki pa za te primere po vsej verjetnosti ne bo potrebno, saj v času od 31. oktobra 1991 (čas zadnje prijave) do 31. decembra 1992 na podlagi sistema avtomatske cenitve verjetno ni prišlo do nobene povišanja vrednosti.

NAVODILA ZA PODJETJA IN DRUGE USTANOVE

V vseh občinah dežele F-Jk se v teh tednih zaključuje popis prebivalstva in gospodarskih dejavnosti ter drugih služb, ki ga opravlja zavod ISTAT. Slovensko deželno gospodarsko združenje je od direktorice ISTAT-a v Trstu, gospe Maria C. Pazzano, dobilo še zadnje nasvete, kako naj občani, podjetja in druge ustanove najlažje to storijo.

Obrazci v slovenskem jeziku so bili izdelani prav tako kot italijanski za optično branje. To poteka avtomatično prek stroja, ki prebira polja, označena s križci. Ker je podatkov na teh obrazcih malo, je zagotovljena anonimnost podatkov. Obrazci za podjetja pa so bolj zapleteni in vsebujejo več različnih podatkov. Zato bodo v posameznih občinah odgovorni za popis ročno vnašali podatke na zbirne pole. Zasebnost teh podatkov pa je vseeno popolnoma zagotovljena.

na. Ko so podatki prepisani in registrirani, ni več možno prek teh priti do originalnih pol.

Se nekaj nasvetov: če je kdo izpolnil italijansko polo, lahko izpolni tudi slovensko in vrne obe pristojnemu uradu; italijansko naj razveljavi tako, da celo prvo stran prečrta z veliko črko x. Isto velja, če je bil italijanski obrazec že izpolnjen.

Dobro bi bilo, ko bi se vse pole zbrale do 15. decembra, čeprav se bo zbiranje nadaljevalo, dokler bo potrebno.

Na koncu se je direktorica ISTAT-a zahvalila slovenskim organizacijam za strokovno pomoč pri prevodu in kontroli slovenskih različic popisnih pol: Svetu slovenskih organizacij in SDGZ.

Za dodatna pojasnila je na razpolago tajništvo SDGZ v Trstu na telefonu 040 67248.

SANACIJA NEZAKONITO VSAJENIH VINOGRADOV

ERSA, Deželna ustanova za promocijo in razvoj kmetijstva je sprejela sklep, v katerem določa kriterije za "sanacijo" vinogradov, ki so bili vsajeni brez dovoljenja pred 1. septembrom 1998.

Vinogradov, ki so bili vsajeni brez dovoljenja po tem datumu, ni mogoče "sanirati" in jih bo zato treba uničiti in plačati globo (izključeni so vinogradi do 1.000 kvadratnih metrov za lastno uporabo).

Prošnje za sanacijo nezakonitih vinogradov je treba predstaviti na pristojni urad ERSa najkasneje do 31. decembra letos.

V prošnji je treba navesti, na kateri način bodo vinogradiške površine sanirane, in sicer:

a) s plačilom 750.000 lir globe na ha, v primeru, da je bil vinograd obnovljen brez potrebne prijave, a da imaš za to

ustrezne dokaze (npr. slike, prijave vina,...);
b) z nakupom vinogradniških pravic 1 krat in pol (150%) več površine od tiste, ki je bila nezakonito na novo zasajena;
c) s pridobitvijo vinogradniških pravic iz deželnega ali državnega sklada in plačanjem globe do 12 milijonov lir, oziroma 24 milijonov lir na ha, v primeru, da je bil vinograd zasajen na območju zaščitenega znaka;
d) z uničenjem nezakonitega vinograda.

Uradi Kmečke zveze v Trstu in Gorici so zainteresentom na razpolago za vsa morebitna pojasnila in pomoč.

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE SVETUJE

PRILOŽNOSTI POKOJNINSKE REFORME

ODBITKI DO 10.000.000 LIR LETNO

S 1. januarjem 2001 je stopil v veljavo zakonski odlok št. 47/2000, ki je vnesel pomembne fiskalne novosti. Za nove življenjsko-zavarovalne pogodbe, sklenjene po 1. januarju 2001, je bil ukinjen 19% davčni odtegljaj na zavarovalniških premijah. Ta možnost je ostala v veljavi za premije, ki se pla-

čujejo na pogodbe, sklenjene pred 31. decembrom 2000.

Z uvedbo novih pokojninskih skladov se nudi varčevalcem možnost znižanja osebne dohodka do dvanajst odstotkov oziroma maksimalno 10.000.000 lir letno. To pomeni, da od prejšnjih 475.000 lir se lahko davčni prihranek dvigne na prek 4.000.000 lir letno. Ob izteku zavarovalnega

obdobja bo dozorela renta, podvržena obdavčenju. Nova možnost privarčevanja tako za dopolnilno pokojnino kot tudi za zmanjšanje obdavčljive osnove je namenjena vsem davkoplačevalcem: podjetnikom in tudi posameznikom s stalnim dohodkom. Za tekoče leto jo je treba izkoristiti že letos: v razpredelnih sta dva značilna primera.

Za informacije se lahko z zaupanjem obrnete do finančnih svetovalcev in zavarovalnih agentov, ki so člani sekcije samostojnih poklicev pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju (glej seznam v velikem okviru spodaj).

Izvedenci SDGZ vam bodo rade volje in s strokovnostjo svetovali najboljšo rešitev glede omenjenih priložnosti ter vseh ostalih proizvodov in ponudb, ki jih ponuja finančni trg varčevalcem.

Koristite ugodnosti že letos!

Evrokotiček

MARA PETAROS

Nasha sodelavka odgovarja na vprašanja o evru. Bralce vabimo, naj nam pošljejo svoja vprašanja glede nove valute po e-mailu, faksu, tradicionalni pošti ali telefonu; mi bomo to posredovali sodelavki.

Vpr.: Vaš tednik spremljam iz Slovenije in ga rada berem, saj mislim, da prinaša marsikaj zanimivega. Prav rada prebiram tudi evrokotiček. Zato bi vas vprašala tole: moj mož prejema penzijo iz Italije. Jo bo z januarjem prejel v evrih? Se bo poleg tega za nas spremenilo kaj drugega? In še to: lire, ki jih hranimo doma in uporabljamo za nakupe v Italiji, lahko zamenjamo v evre tudi v Sloveniji? Če jih zamenjamo v Italiji, moramo to storiti do konca leta ali bomo imeli kot tuji državljani kakšne probleme? Hvala za odgovor.

Odg.: Od 01.01.2002 bo vaš mož začel prejemati pokojnino v evrih. Poleg prvega šoka, ki ga boste doživeli, ker se bo znesek pokojnine nenadoma zmanjšal, drugih sprememb ne boste imeli. Če prejema danes 1.000.000 lir pokojnine, bo od 01.01.2002 njegova pokojnina znašala samo 516,00 evrov, kar je na oko veliko manj, kupna moč te pokojnine pa ostaja nespremenjena. Kot je danes pokojnina v lirah, bo od nasled-

njega meseca dalje v evrih, količina dobrin in storitev, ki si jih lahko danes s to pokojnino privoščite, pa bo ostala nespremenjena. Te evre boste lahko uporabljali za nakupe v Italiji, v Avstriji ali v Nemčiji, pri tem pa vam ne bo treba v menjalnico, saj bodo evri, ki jih dobite v Italiji, veljavni tudi v drugih državah Evropske monetarne unije. Lire, ki jih hranite doma, lahko brez problemov zamenjate tudi v Sloveniji. Nekatere menjalnice in banke celo zagotavljajo, da vam pri tem ne bodo zaračunali nobenih pristojbin. Vsekakor pa vam svetujem, da se za večje količine denarja obrnete na kako banko in znesek rezervirate. Pri Banki Slovenije zagotavljajo, da lahko v štirih urah dostavijo potrebne količine evrov na katerikoli konec Slovenije. Ravno tako pa lahko lire zamenjate v evre v Italiji, vendar samo od 01.01.2002 dalje in ne prej. Ta operacija bo v Italiji zastonj, za zamenjavo pa se lahko obrnete na katerokoli banko ali pošto, kjer vam bodo zamenjali brez problemov do največ 500.000 lir dnevno.

Vpr.: Rad bi vprašal tole: pogosto hodim po nakupih v Slovenijo in, ko nimam tolarjev, uporabljam kar lire, saj je menjava kar ugodna. Do kdaj bom lahko delal to? Do 28. februarja ali samo do konca leta? Pa še to: kot sem doslej v obmejnem pasu

v Sloveniji uporabljal lire, bom lahko od januarja dalje v takšnih trgovinah uporabljal evre?

Odg.: Marsikdo hodi na nakupe v Slovenijo in plačuje v lirah. To bomo lahko nadaljevali vse do 28.02.2002, ko bodo lire dobile svoje mesto v muzeju. Vsekakor pa je vprašljivo, če bodo trgovine v Sloveniji sprejemale plačila v lirah prav do 28.02.2002, saj bodo morali trgovci sami poskrbeti za zamenjavo lir v evre, zato bi se lahko zgodilo, da v trgovini, predvsem v manjših krajih, ne bodo sprejeli plačila v lirah in bodo zahtevali, da sami poskrbimo za menjava. Od 01.01.2002 bomo evre uporabljali enako, kot uporabljamo sedaj lire. Z njimi bomo lahko kupovali v Italiji, pa tudi v Sloveniji. V obmejnem pasu, pa tudi v notranjosti, ne bo težav pri sprejemanju plačil v evrih. Mislim, da jih bodo trgovine sprejemale celo še rajši kot danes lire, ker bodo evri bolj "uporabni" kot lire, saj bodo lahko z njimi plačevali tudi v Nemčiji, Avstriji, Franciji itd.

PRIMER 1:

BRUTO DOHODEK	50.000.000
DAVEK	12.400.000
ZAVAROVALNINSKA PREMIJA	6.000.000
MAKSIMALNI ODBITEK	6.000.000
OBDVČLJIVI DOHODEK	44.000.000
FISKALNI PRIHRANEK	1.920.000
ODSTOTEK NA PREMIJI	32%

PRIMER 2:

BRUTO DOHODEK	100.000.000
DAVEK	31.200.000
ZAVAROVALNINSKA PREMIJA	10.000.000
MAKSIMALNI ODBITEK	10.000.000
OBDVČLJIVI DOHODEK	90.000.000
FISKALNI PRIHRANEK	3.900.000
ODSTOTEK NA PREMIJI	39%

FINANČNI SVETOVALCI & ZAVAROVALNI AGENTI

1. **BARINI MASSIMO**
NUOVA MAA ASSICURAZIONI
Prosek 282
tel./fax 040 225046
348 3057533

2. **DURIAVIG CLAUDIO**
INA - INASIM
Ul. Centrale 23/a Srednje/Stregna (UD)
0432 724002
339 7599105
cduravi@tin.it

3. **GARBAS CLAUDIO**
CREBERG SIM, Gruppo Bancario popolare di Verona
Oblizza 3 Srednje/Stregna (UD)
0432 725078
339 2726149
garbas.claudio@interfree.it

4. **GODINA WALTER**
LLOYD ADRIATICO Assicurazioni
Ul./via di Prosecco 2
040 214524
040 212753
348 2442556
godwal@xnet.it

5. **GRUDEN IVAN**
COPERNICO SIM
Ul./via Roma 28 (TS)
040 660001
fax 040 632711
347 4400895
gruden.g@copernicosim.com

6. **HUSU WALTER**
Ul./via Cicerone 2
040 361899
348 7092018
fax. 040 361832

7. **KOŠUTA PAOLO**
BANCA GENERALI
Nabrežina 97
040 200580
339 6951425
fax 040 2025217

8. **MAGAINA GIOVANNI**
UNIPOL ASSICURAZIONI
Ul./via di Prosecco 18 (TS)
tel 040 214744
335 6380585

9. **MARŠIĆ MARINO**
BIPOP - CARIRE
Corso Italia 5 (TS)
348 2257195
wmars@tin.it

10. **OBBERDAN DEAN**
UNIPOL ASSICURAZIONI
Trg/p.zza Venezia 1 (TS)
348 5289451
fax 040 300665

11. **PAHOR MAURIZIO STOJAN**
UNIPOL BANCA
Trg/p.zza Venezia 1 (TS)
040 3220283
348 4440474
spahor@xnet.it

12. **PALUDGNACH ROMANO**
INTESABCI ITALIA SIM
Ag. Piazza Belloni 9 (UD)
335 6229144
romano@paludgnach.it

13. **SEMEN ALESSANDRO**
BANCA MEDIOLANUM
Ul./via Torrefranca 21 (TS),
trg/p.zza Unità d'Italia 3 (TS)
335 6560128
alsemen@libero.it

14. **SVAB CORRADO**
ASSICURAZIONI GENERALI
Strada per Vienna 9 (TS)
Opčine/Opicina (TS)
040 211489
333 5995912
fax 040 2155000

15. **TERCICH SILVANO**
INA ASSITALIA Prosek/Prosecco 129
tel./fax 040 225329
347 8390082
ina.carso@libero.it

Za informacije: SEKCIJA SAMOSTOJNIH POKLICEV, SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE

34133 TRST, Ul. Cicerone 8

tel. 040 67248

fax 040 362692

www.servis.it

e-mail: sdgz-ures@servis.it

NAGRAJEVANJE NAŠ ŠPORTNIK 2001 V KOPRU

TRIDESET LET ŠZ SLOGA

ODBOJKA

MOŠKA 1. DIVIZIJA, TURIACCO-OLYMPIA AGRARIA TERPIN 2:3

Olympia: F.Hlede, Pintar, Macuz, Špacapan, Mucci, Bernečič, L. Klanjšček, I. Komjanc, P. Komjanc M. Klanjšček, Škorjanc.

Moško ekipo Olympie, ki nastopa v prvenstvu 1. divizije, sestavljajo v glavnem mladi igralci in nekateri, ki v tem prvenstvu nastopajo že nekaj let. Prva tekma s Turiacom je bila vseskozi zelo napeta. Prvi set so naši osvojili brez večjih težav tako, da je že vse kazalo, da bo tekma popolnoma enostranska.

Domača šestorica pa se je že takoj v drugem nizu prebujila in izenačila stanje v setih. Olympii pa kljub urejeni in dobri igri ni uspelo prevzeti vodstva in Turiacco je osvojil tudi tretji set. V nadaljevanju je Olympia končno spet začela igrati dobro: napad je postal učinkovitejši in premoč je spet prešla v roke Olympie. V tie-breaku je Turiacco dokončno podlegel naši šestorici, ki je tako osvojila prvo zmago.

PETER ŠPACAPAN

MOŠKA C LIGA, OLYMPIA TISKARNA BUDIN-CITY STORE 3:2

V odbojarskem prvenstvu državne C lige je tokrat moška ekipa Športnega združenja Olympia Tiskarna Budin iz Gorice igrala v Vidmu, in sicer proti moštvu City Store iz kraja Reana del Rojale pri Vidmu in domov prinesla pomembno zmago. Furlansko moštvo velja namreč za odličnega nasprotnika in to se je pokazalo tudi v tekmi proti Olympii Tiskarni Budin, saj so goriški igralci najprej morali nadoknaditi set zaostanka, nakar so Vidmčani spet povedli z 2:1. Takrat so se goriški igralci le zbrali in tekmo dobili z rezultatom 3:2 v gosteh. Tako so sedaj tretji na lestvici v C ligi.

Povejmo še to, da je manjkal Mauro Maraž da se je že v prvem setu poškodoval center Olympie Tiskarne Budin Luca Geotti in je to dodobra zamajalo igro goriške ekipe, ki pa je kljub vsem težavam in močnemu nasprotniku prinesla domov pomembno zmago.

“NAJ” PRIMORSKI ŠPORTNIKI Z OBEH STRANI MEJE

Tudi letos so primorska javna občila z obeh strani meje ter Združenje slovenskih športnih društev v Italiji poskrbela za tradicionalno podelitev nagrad Naš športnik, katere tokratna izvedba je seveda nosila letnico 2001.

Pobuda, ki je ravno letos praznovala svojo 30-letnico (začela se je leta 1971 z nazivom Športnik leta, od leta 1984 pa se imenuje Naš športnik), ima kot cilj nagrajevanje tistih slovenskih primorskih športnikov (tako zamejcev kot tistih, ki delujejo v matični Sloveniji), ki so se v letu, ki se izteka, najbolj izkazali. Letošnja podeli-

Polietova kotalkarica Tanja Romano, na tretje pa Mladinina rolkarica Mateja Bogatec (gre za isti razpored kot na lanskim podelitvi nagrad Naš športnik). Med moškimi je prvo mesto zasedel odbojkar Matej Černic, član italijanskega prvotigaša iz Ferrare in italijanske reprezentance, drugi je bil nogometaš Süd Tirola Alen Carli, tretji pa

nika je bil razglašen nogometaš Mladen Rudonja, ki igra v Portsmouthu v Angliji in v slovenski državni reprezentanci. Ravno Rudonja je s svojim prvim golom v državnem dresu na nedavnih kvalifikacijskih tekmah z Romunijo omogočil Sloveniji zgodovinski uspeh, in sicer uvrstitev na svetovno nogometno prvenstvo na Japonskem in v Koreji. Drugo mesto

FOTO KROMA

tev je potekala v prostorih Osnovne šole Antona Ukmarja v Kopru, neposredno pa sta jo prenašali radijski postaji Radio Trst A in Radio Koper. Številne prisotne sta pozdravila koprski župan Dino Pucer in predsednik ZSSDI Jure Kufersin, medtem ko je bil častni gost slovesnosti Miro Cerar, eden od najuspešnejših slovenskih športnikov.

Med slovenskimi športniki v Italiji je bil končni razpored takšen: najboljša predstavnica ženskega spola je bila letos metalka kopja Claudia Coslovich, na drugo mesto se je uvrstila

Mladinin rolkar Eros Sullini. Zamejska “naj” ekipa je bila tokrat zgornjska članska namiznoteniška ekipa Kras Generali, na drugo mesto so se uvrstili goriške odbojkarice Vala Siderimpes, na tretje pa prav tako goriški odbojkarji Vala Imsa. Kako pa je šlo s športniki z druge strani meje? Med ženskami je prvo mesto zasedla novogoriška atletinja Meta Mačus, na drugo mesto se je uvrstil jadranski par iz slovenske Istre Vesna Dekleva-Klara Maučec, tretja pa je bila piranska rokometašica Nada Tutič. Za “naj” primorskega šport-

je osvojil Rudonjev tovariš v reprezentanci Marinko Galič, tretji pa je bil koprski veslač Davor Mizerit. Med ekipami je bilo najboljšo nogometno društvo Hit Gorica, na drugo mesto je prišel Nogometni klub Primorje iz Ajdovščine, tretji pa je bil Rokometni klub M-Degro iz Pirana.

Na prireditvi Naš športnik 2001 so podelili tudi priznanja ZSSDI. Prejeli so jih Tanja Peteani, Dario Sardo, Cesare Uršič, Športno združenje Dom in Nižja srednja šola Srečko Kosovel z Opčin.

V ŠPORTU PRVI IZRAZ ZDRUŽEVANJA

FOTO KROMA

Športno združenje Sloga ima trideset let. Decembra leta 1970 - društvo je bilo formalno ustanovljeno januarja 1971 - so namreč štiri slovenska športna društva, ki delujejo na območju vzhodnokraškega dela tržaške občine, Gaja, Primorec, Polet in Zarja, sklenila združiti moči na področju odbojke. Nesmiselno se jim je namreč zdelo gojenje te panoge znotraj posameznih klubov in tako je prišlo do prvega primera športnega združevanja v zamejstvu, kateremu so v naslednjih letih sledili drugi, od katerih je seveda najbolj viden ravno pojav Jadrana v košarki. Nastalo je tako športno združenje, ki si je nadalo pomembno ime Sloga, saj je izšlo prav iz slovnosti takratnih vzhodnokraških športnih delavcev.

V letih se je SZ Sloga, kot je pred leti ob neki priložnosti dejala ena glavnih “duš” tega kluba, prof. Ivan Peterlin, iz odbojarskega društva spremenilo v nekaj večjega in globljega: na vzhodnem Krasu je nastalo pravo odbojarsko gibanje, pojav, ki je zajel vse starostne stopnje, od najmlajših do članov, in ki med drugim ponuja nekaj, kar je predsednik društva Vojko Miot dejal v svojem pozdravnem nagovoru na slovesni proslavi v petek, 7. t.m., v Prosvetnem domu na Opčinah: domače in zdravo okolje. Klub se je tudi organizacijsko utrdil, kar je redki pojav za ostale primere združevanja (glej letošnje spore in polemike okoli usode Jadrana), in z leti dosegal take rezultate, da je sčasom postal protagonist krajavnega in širšega deželne športnega dogajanja. Tako so na openski petko-

vi slovesnosti lahko podelili vrsto priznanj ustanoviteljem in zaslužnim članom kluba. Priznanja so prejeli: Karlo Grgič, Peter Grgič, Renato Grgič, Ivan Brass, Egon Kraus, Tullio Možina, Milena Padovan, Viktor Stopar, Vladimir Wilhelm, Marčelo Kralj (v spomin), Pavel Murgur, Marko Kralj, Giovanni Pierobon, Franko Drasič, Peter De Walderstein, Dušan Blahuta, Odo Kalan, Katja Fabrizi in Mauro Sgubin. Poleg slednjih so za svoje sodelovanje s SZ Sloga prejeli priznanja tudi Zadruga kraška banka, ZSSDI in Nižja srednja šola Srečko Kosovel z Opčin.

Počastitev okroglega jubileja pa poteka istočasno z delom in načrtovanjem za prihodnost. V letošnji sezoni nastopa kar 14 Sloginih ekip tako v moški kot v ženski konkurenci, od miniodbojke in vseh mladinskih kategorij pa do članskih ekip, ki nastopajo v deželni C ligi. Posebna pozornost je namenjena mladim. Tu so pri Slogi pripravili triletni program s ciljem ovrdenotiti mlajše igralce in igralce, ki bodo nekoč tudi lahko zamenjali sile v članskih ekipah. Priznani zamejski trener in pedagog prof. Franko Drasič pa vodi skupino kar 50 osnovnošolskih otrok, katere postopoma uvaja v odbojarsko panogo. Tudi letos bodo Slogi stali ob strani številni sponzorji: Zadruga kraška banka, Mima Eurospin, Pizzeria Veto, P.M.L. in Multinvest so podjetja, ki že nekaj časa podpirajo društveno dejavnost, letos pa sta se jim pridružili še podjetji Agrimpex in Počkaj.

KNJIŽNA POLICA

PRI ZALOŽBI MLADINSKA KNJIGA

TRIJE NOVI PESNIKI V LIRIKI

Pri Založbi Mladinska knjiga imajo zbirko, ki jo cenimo predvsem vsi slovenski ljubitelji vrhunske svetovne poezije in nosi preprost, a zelo zgovoren naslov *Lirika*.

Za to zbirko, ki jo poznamo predvsem po odličnem oblikovanju Matjaža Vipotnika, saj so knjige snežno bele, trdo vezane in navidez enostavno oblikovane, a tudi izjemno plemenito natisnane, je značilno to, da Slovincem iz leta v leto predstavlja niz najboljših pesnikov in njihovih lirskih pesmi z vsega sveta in iz vseh jezikov. Tudi to zbirko ureja imenitni slovenski urednik in poznavalec svetovne književnosti Aleš Berger, ki je sam odličen prevajalec in ljubitelj vrhunske literature; tudi smo zapisali zato, ker je Aleš Berger zares urednik z veliko začetnico, saj ureja tudi znamenitega Kondorja, če se omejimo le na ti dve, za Slovence temeljni knjižni zbirki pri

Mladinski knjigi. Če je za urednika knjižne zbirke osebna izkaznica to, kakšne in katere knjige daje v tisk, potem za Aleša Bergerja lahko zapišemo, da ima okus, da zna in ve o svetovni književnosti veliko, predvsem pa se vidi, da ima poleg znanja tudi odprto srce in dušo.

Pred dnevi je tako Mladinska knjiga dala na slovenski knjižni trg tri nove knjige v zbirki *Lirika*, ki nosijo številke 94, 95 in 96, kar pomeni, da bomo naslednje leto najbrž dobili že stoto “belo” knjigo iz svetovne zakladnice lirike. Belina knjig iz zbirke *Lirika* nam je všeč tudi zato, ker zahteva od bralca poseben odnos, saj se sicer take knjige hitro umažejo. Kot da bi nam hotel obliko-

valec Matjaž Vipotnik, o katerem imamo seveda odlično mnenje, zažugati, naj pazimo, da ne bomo knjig z našim vsakdanjim življenjem umazali. Knjige za posvečene in svete trenutke torej, kot so pesmi v njih za izbrana srečevanja s pesnikom, njegovo besedo in samim seboj.

Na prvi strani vsake knjige v zbirki *Lirika* je tudi naveden prevajalec in tokrat je za knjigo lirskih pesmi, ki jih je zložil Vasko Popa, Peter Svetina, liriko Juliana Tuwima je prevedla in pesnika predstavila Rozka Štefan, medtem ko je Roberta Frosta v lirčno slovenščino prevajal Marjan Strojman. Vsem trem gre zahvala za odlične prevode in za krajše zapise ter živ-

ljenjepisne podatke o pesnikih, ki bodo prav prišli tako študentu kot tudi sicer ljubiteljem poezije, ki se ne gredo študijskega raziskovanja pesnikov in njihovega dela, temveč jim je dovolj le, da vzamejo kdaj pa kdaj knjigo pesmi v roke in z odličnim pesnikom podoživijo njegovo in lastno izkušnjo življenja, videnja, sanje in občeločloveško doživljanje ter obnavljanje zmag in porazov, predvsem pa podoživljanje samega sebe, življenja in iskanja poti do drugega, ki je temeljnega pomena za vsako dobro lirčno pesem.

“Leta, leta/ pa niti dneva ne” sta verza, ki ju je napisal Vasko Popa in smo jih mi izbrali, da bi tudi vi segli po tej knjigi, ki dostojno predstavlja pesnika, ki se je rodil sredi Vojvodine romunskim staršem, a je v Beogradu živel in doživel vse, kar življenje lahko nudi izjemnim ljudem. Več vam bo sam povedal s svojimi

mi pesmimi, pa tudi spremno besedo Petra Svetine s povednim naslovom *Iskanje človečnosti v razčlovečenem kozmosu preberite!*

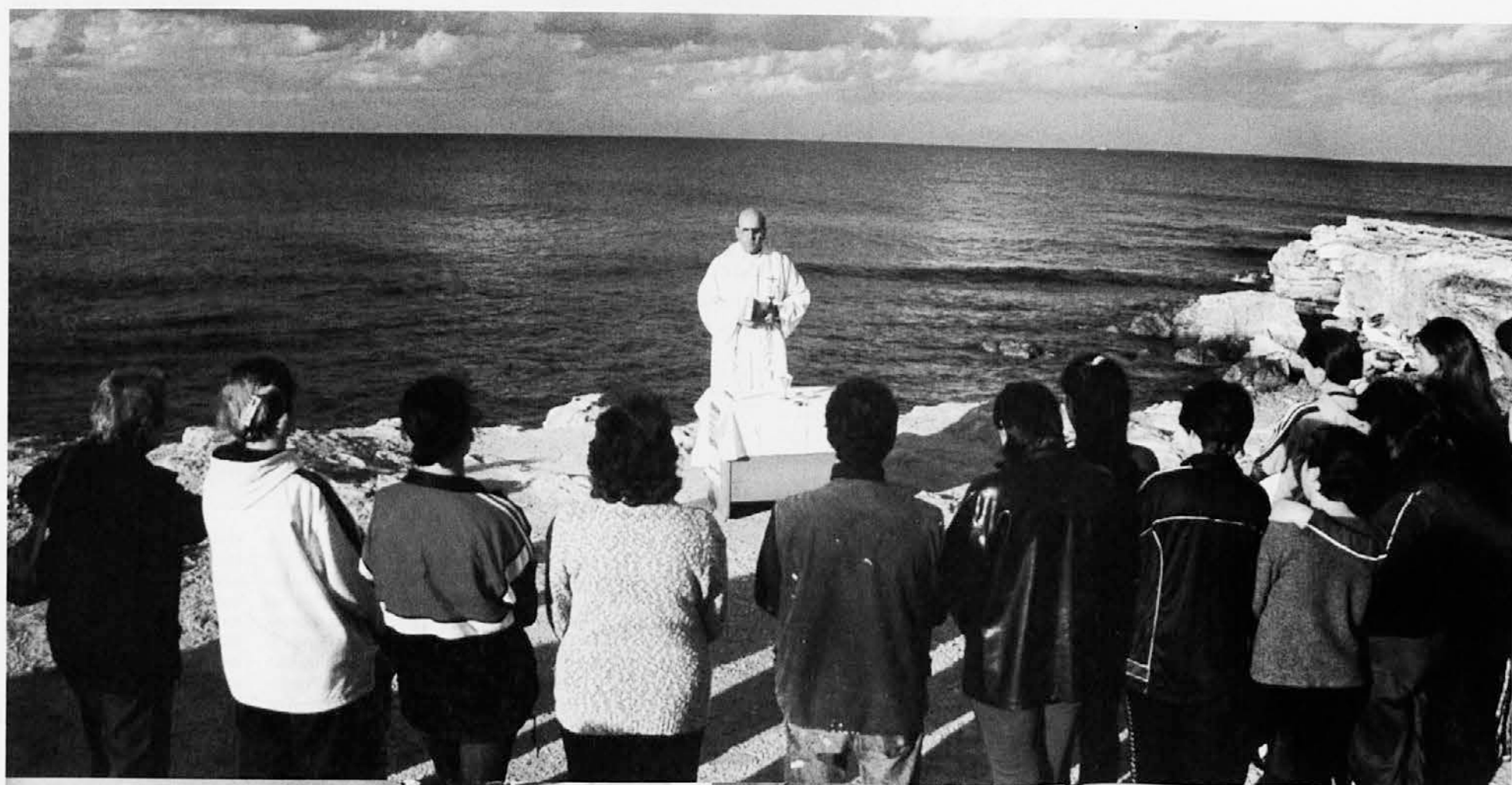
Julian Tuwim je bil poljski pesnik židovskega rodu in je bil lirik in satirik, metafizik in kabbalist, kot je naslovlila zapis o njem Rozka Štefan, a predvsem izvrsten pesnik. “Živimo, kot nam Bog podarja./ Trgamo liste s koledarja.” je zaključil svojo liriko Stari ljudje Julijan Tuwim in že to je dovolj, da boste knjigo dali za nekaj časa na nočno omarico, kjer boste zvečer radi segli po njej.

“Všeč bil je koscu šop cvetlic ob kraju,/ pa ga je pustil tam, a ne za naju” sta verza Roberta Frosta, ki smo jih tokrat za vas izbrali. Vzeta sta iz pesmi *Šopek cvetja* in tudi ta dva verza že sama po sebi opravičujeta in upravičujeta natis lepe knjige še lepših pesmi ameriškega pesnika, ki je vreden našega za-

nimanja že zaradi napisa, ki ga je dal postaviti na svoj nagrobni kamen. Takole piše na nagrobniku Roberta Frosta: “Imel sem ljubezenski prepis s svetom.” Lirčno, a tudi presneto prozaično povedano, ni kaj! O ameriškem pesniku se je lepo razpisal prevajalec Marjan Strojman.

S pesniki je tako, kot je z nami: živijo, govorijo vsak svoj jezik in predstavljajo vsak svoj svet, pa čeprav vsi govorijo iste stvari in o istih stvareh, kot so naše, ali pa so našim zelo podobne. Razlika je le v tem, da pesniki izbirajo besede, ko pišejo pesmi; iz posameznih besed ustvarjajo besedna in miselna, čustvena soskladja, ki jim navadni zemljani rečemo lirika. Nekateri pravijo, da je to majhna razlika. Ko boste vzeli v roke Rozka, Popa in Tuwima, boste videli, da je razlika ogromna. Tudi zato ljubimo pesnike in njihove pesmi.

JUP

Duhovniki nudijo pomoč vsem.

Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in vsem nudi ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: potrebujejo prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Ti darovi bodo prišli v Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) in prek njega bodo dosegli vse duhovnike, posebno tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko

Numero Verde
800.25.69.37

**Darovi za vzdrževanje duhovnikov.
Podpora številnim za dobro vseh.**

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditna kartica: s kartico CartaSI in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) odbije največ do dveh milijonov lir letno od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka. Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.25.69.37.

Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana